

Az Európai Unió Hivatalos Lapja

C 237

Magyar nyelvű kiadás

Tájékoztatások és közlemények

64. évfolyam

2021. június 18.

Tartalom

IV Tájékoztatások

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ
TÁJÉKOZTATÁSOK

Európai Bizottság

2021/C 237/01

Szociális közbeszerzés – Útmutató a szociális szempontok figyelembevételéhez a közbeszerzések során –
2. kiadás

1

HU

IV

(Tájékoztatások)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS
ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ TÁJÉKOZTATÁSOK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

**Szociális közbeszerzés – Útmutató a szociális szempontok figyelembevételéhez a közbeszerzések
során – 2. kiadás**

(2021/C 237/01)

TARTALOMJEGYZÉK

	<i>Oldal</i>
Bevezető	4
1. fejezet A társadalmilag felelős közbeszerzés meghatározása, célja és előnyei	4
1.1. A társadalmilag felelős közbeszerzés és annak meghatározása	4
1.2. A társadalmi célok meghatározása és alkalmazása a közbeszerzésben	6
1.3. A TFK célja és előnyei	9
1.4. Kapcsolatok az uniós és a nemzetközi szakpolitikákhoz és jogszabályokhoz	11
2. fejezet Szervezeti stratégia a szociális közbeszerzés jegyében	16
2.1. A TFK napirendre vétele	16
2.2. A célok meghatározása	17
2.3. Egyeztetés az érintettekkel	17
2.4. A kockázatok értékelése, a szerződések rangsorolása és a célok kitűzése	20
2.5. A TFK integrálása a közbeszerzési eljárásokba és politikákba	22
2.6. Az előrehaladás figyelemmel kísérése és felülvizsgálata	23
3. fejezet Az igények felmérése és a közbeszerzés megtervezése	25
3.1. Az igényfelmérés szerepe a TFK-ban	25
3.2. Piaci párbeszéd	27
3.3. Milyen legyen a szerződés?	31
3.4. Az eljárás kiválasztása	33
3.5. Az előírások meghatározása és felülbírálata	35
3.6. Opcionális mezők használata a szabványos űrlapokban	35
4. fejezet A közbeszerzési eljárás	36
4.1. A tárgy meghatározása és a vonatkozó szabályok azonosítása	36
4.2. Az enyhébb szabályozás	38
4.3. Fenntartások	41

4.4. Műszaki előírások	43
4.5. A szociális és munkajogi előírásoknak, valamint a kollektív megállapodásoknak való megfelelés	46
4.6. Kizárási és kiválasztási szempontok	48
4.7. Odaítélési szempontok	51
4.8. Az ajánlatok értékelése és a kötelezettségvállalások ellenőrzése	54
4.9. Kirívóan alacsony összegű ajánlatok	57
5. fejezet A szerződéses feltételek meghatározása és azok érvényesítése	58
5.1. A TFK-kötelezettségvállalások valóra váltása	58
5.2. A szerződés teljesítésének feltételei	59
5.3. A társadalmi eredményekre irányuló szerződéskötés	63
5.4. A megfelelés nyomon követése	64
5.5. Alvállalkozás	65
5.6. A problémák kezelése	67
5.7. A jövőbeni szerződésekre vonatkozó tanulságok levonása	68

Az útmutató második kiadása az Európai Bizottság és az ICLEI – Helyi Önkormányzatok a Fenntarthatóságért között létrejött SI2.801176 – 728/PP/GRO/SME/18/D/021a számú szerződés keretében, a Közbeszerzési Elemzés (PPA) támogatásával készült.

Az ebben a kiadványban található információk felhasználásáért sem az Európai Bizottság, sem pedig a nevében eljáró más személy nem felelős.

Fontos tájékoztatás

Ennek az útmutatónak az a célja, hogy segítse a közbeszerzőket és ösztönözze a bevált gyakorlatokat. Ez egy nem kötelező erejű dokumentum, amely nem érinti az uniós jogszabályokban meghatározott jogokat és kötelezettségeket. Ez az útmutató a közbeszerzési gyakorlatnak és az Európai Unió Bírósága ítélkezési gyakorlatának alakulásától függ, amely továbbra is az uniós jog hiteles értelmezésére illetékes egyetlen testület.

A jelen dokumentumban szereplő fogalmak, ötletek és megoldások nem érintik a nemzeti jogszabályokat, és a nemzeti jogi keret figyelembevétele érdekében az adott helyzethez történő igazításuk válhat szükségessé.

Bár a jelen útmutatóban szereplő információkat gondosan ellenőrizték, az Európai Bizottság nem vállal felelősséget az abban említett egyedi esetekkel kapcsolatban.

Az Európai Unióról bővebb információkat a <http://europa.eu> honlapon találhat.

BEVEZETŐ

A társadalmilag felelős közbeszerzés (TFK) lényege az, hogy a közbeszerzési szerződések révén pozitív társadalmi eredményeket érjünk el. A közbeszerzés jelentős számú embert érint: idetartozhatnak a közszolgáltatások felhasználói, a termelésben és a szállításban részt vevők és a közbeszerző szervezet alkalmazottai. A közvetlenül érintetteken kívül a TFK képes befolyásolni a szélesebb piacot mind a kereslet, mind a kínálat oldalán.

A körületekintő beszerzés révén a közbeszerzők elősegíthetik a foglalkoztatási lehetőségeket, a munkaerő tovább- és átképzését, a tisztességes munkát, a társadalmi befogadást, a nemek közötti egyenlőséget és a megkülönböztetésmentességet, az akadálymentességet, az egyetemes tervezést, az etikus kereskedelmet, és a szociális normáknak történő szélesebb körű megfelelésre törekedhetnek. Bizonyos termékek, építési munkák és szolgáltatások esetében a hatás különösen jelentős lehet, mivel a közbeszerzők a piac nagy részére gyakorolnak befolyást az olyan ágazatokban, mint a magas- és mélyépítési munkák, az egészségügy és a közlekedés.

A társadalmi kihívások kezelése érdekében a közszférabeli szervezeteknek fokozniuk kell a fenntarthatóság valamennyi szempontja (szociális/etikai, környezeti és gazdasági) megvalósítása érdekében tett erőfeszítéseiket. A közbeszerzők jelentős beruházóknak számítanak Európában, akik jelenleg az EU bruttó hazai termékének több mint 14 %-át költik el. Ha vásárlóerejüket felhasználva olyan termékeket és szolgáltatásokat választanak, amelyek pozitív társadalmi eredményeket hoznak, jelentősen hozzájárulhatnak a fenntartható fejlődéshez. Ez az útmutató támogatást nyújt számukra a fenntartható közbeszerzés társadalmi dimenziójának bemutatásával.

A jelenlegi Covid19-világjárvány valószínűleg hatást gyakorol a foglalkoztatásra, növeli az egyenlőtlenségeket, világszerte fokozza a munkavállalók bizonytalanságát és rontja munkakörülményeiket, további nyomást gyakorol bizonyos, személyeknek nyújtott szolgáltatásokra, és kihat a kisebb vállalkozásokra is. Az uniós tagállamoknak helyreállítási stratégiáikban javítaniuk kell a társadalmi befogadást és a méltányosságot az oktatás és a készségek, a foglalkoztatás, valamint a társadalmi és területi kohézió javítása révén, és biztosítaniuk kell, hogy a zöld és digitális átállás munkahelyeket, fenntartható növekedést és társadalmi-gazdasági rezilienciát teremtsen. A társadalmilag felelős közbeszerzési gyakorlatok az uniós tagállamok nemzeti közgazdaság eszköztárának hatékony eszközei e célok elérésében.

Ennek a dokumentumnak az a célja, hogy felhívja a közbeszerzők figyelmét a TFK lehetséges előnyeire, és gyakorlati módon elmagyarázza az uniós jogi keretek által kínált lehetőségeket. Az útmutató elkészítésekor a Bizottság széles körű egyeztetést folytatott a közbeszerzőkkel a bevált gyakorlatok és az elért eredmények példáinak kiválasztása érdekében. Ezek a példák több helyen bemutatásra kerülnek az útmutató szövegében.

Ez az útmutató közbeszerzők számára készült, de célja, hogy a beszerzésben érintett más feleknek is jó példákat, ötleteket nyújtson, legyenek akár beszállítók vagy szolgáltatók, magánszektorbeli beszerzők vagy a szociális gazdaság szereplői, ideértve a szociális vállalkozásokat vagy a civil szervezeteket is.

A jelen útmutató fejezetei a közbeszerzési eljáráson túl a közbeszerzési folyamat minden szempontjával foglalkoznak. Részletesen bemutatják, hogyan lehet társadalmi szempontokat bevezetni az egész folyamat során, és számos példát ismertetnek a közbeszerzők Uniós-szerte folytatott tényleges gyakorlatairól. A 2–5. fejezetben a legtöbb részt a „bevált gyakorlatok” felsorolása követi. Ezek célja a szöveg megértésének további megkönnyítése azáltal, hogy konkrétan összefoglalják az egyes részekben szereplő lényeges pontokat és azt, hogy a közbeszerzők mit tehetnek a gyakorlatban, ha társadalmilag felelősségteljes megközelítést kívánnak alkalmazni a közbeszerzési folyamatban.

1. FEJEZET

A társadalmilag felelős közbeszerzés meghatározása, célja és előnyei

1.1. A társadalmilag felelős közbeszerzés és annak meghatározása

A társadalmilag felelős közbeszerzés (TFK) a közszféra által megvásárolt áruk, szolgáltatások és építési munkák társadalomra gyakorolt hatására összpontosít. Elismeri, hogy a közbeszerzők nemcsak a legalacsonyabb áron vagy a legjobb ár-érték arányú vásárlásban érdekeltek, hanem annak biztosításában is, hogy a közbeszerzés társadalmi hozzáadott értéket teremtsen⁽¹⁾, és megakadályozza vagy mérsékelje a szerződés teljesítése során jelentkező káros társadalmi hatásokat. Közbeszerzőként Ön a teljes

⁽¹⁾ Beleértve a Szerződésben és az Európai Unió Alapjogi Chartájában megállapított kötelezettségek és elvek betartását, például a törvény előtti egyenlőséget és a megkülönböztetésmentességet.

közbeszerzési folyamat során figyelembe vehet társadalmi célokat, feltéve, hogy ezek megkülönböztetésmentesek és a szerződés tárgyához kapcsolódnak⁽²⁾. Az Európai Unióban a TFK-t a 2014. évi közbeszerzési irányelveknek⁽³⁾, valamint az EU-Szerződésben⁽⁴⁾ és az Alapjogi Chartában rögzített elveknek, valamint a nemzetközi megállapodásoknak, például a WTO közbeszerzésről szóló többoldalú megállapodásának (GPA) és a közbeszerzési fejezeteket tartalmazó kétoldalú szabadkereskedelmi megállapodásoknak⁽⁵⁾, továbbá a fogyatékkal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménynek (UNCRPD)⁽⁶⁾ megfelelően kell lefolytatni.

A TFK hatékony eszköz lehet mind a fenntartható fejlődés előmozdításában, mind a nemzetközi, nemzeti, regionális vagy helyi társadalmi célok elérésében. A TFK a közbeszerzést stratégiai eszköznek tekinti a közpénzek hatékony és fenntartható elköltése terén. A társadalmi szempontok összekapcsolhatók a zöld⁽⁷⁾ és körforgásos⁽⁸⁾ közbeszerzés kritériumaival, valamint az innovációs célú közbeszerzéssel⁽⁹⁾ a közbeszerzés fenntarthatóságának átfogóbb megközelítése érdekében⁽¹⁰⁾. A professzionalizmus és a közbeszerzők támogatásának javítása nagymértékben segítheti a társadalmi szempontok sikeres érvényesülését és e szempontoknak a fenntarthatósággal és a minőséggel kapcsolatos egyéb aspektusokkal való összekapcsolását⁽¹¹⁾.

A társadalmilag felelős közbeszerzés segíti a közszférabeli szervezeteket abban, hogy minőségi szolgáltatásokat és termékeket nyújtsanak közösségeiknek, és hogy a költségvetési korlátozások ellenére is további társadalmi és etikai előnyöket érjenek el, ezért hozzájárulhatnak a Covid19-válság negatív hatásainak ellensúlyozásához. A járvány utáni helyreállítás megköveteli, hogy az uniós hatóságok minden rendelkezésre álló eszközt felhasználjanak a negatív társadalmi-gazdasági hatások leküzdésére. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében rendelkezésre álló, példa nélküli pénzügyi forrásokat gyakran közbeszerzés útján kell felhasználni. Ezért kulcsfontosságú, hogy a közbeszerzők teljes mértékben kiaknázhassák a közbeszerzési szabályok rugalmasságát annak biztosítására, hogy ezeket az erőforrásokat a közösségek számára biztosítható lehető legnagyobb pozitív társadalmi és gazdasági hatás érdekében használják fel. A legalacsonyabb ár logikájától való elszakadás és a társadalmi befogadással, az egyenlőséggel, a tisztességes és inkluzív foglalkoztatással és az etikus beszerzéssel kapcsolatos megfontolások bevezetése kulcsfontosságú az ilyen erőforrások helyreállítási hatásának maximalizálása érdekében.

⁽²⁾ Ezt a TFK-val kapcsolatos alapvető követelményt a 4.1. pont ismerteti, egyedi példákat pedig a teljes útmutató tartalmaz.

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/23/EU irányelve (2014. február 26.) a koncessziós szerződésekről (HL L 94., 2014.3.28., 1. o.); az Európai Parlament és a Tanács 2014/24/EU irányelve (2014. február 26.) a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 94., 2014.3.28., 65. o.); az Európai Parlament és a Tanács 2014/25/EU irányelve (2014. február 26.) a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 94., 2014.3.28., 243. o.). A továbbiakban: „közbeszerzési irányelvek”.

⁽⁴⁾ Szerződés az Európai Unió működéséről (EUMSZ).

⁽⁵⁾ Az EU több nemzetközi megállapodás keretében elkötelezte magát amellett, hogy számos harmadik ország meghatározott építési beruházásai, áruai, szolgáltatásai és gazdasági szereplői esetében hozzáférést biztosít közbeszerzési piacához. Az egyetlen többoldalú nemzetközi megállapodás a WTO-ban a GPA, amely megnyitja az EU közbeszerzési piacát a megállapodás többi részes fele előtt. Ezenkívül számos uniós szabadkereskedelmi megállapodás tartalmaz a közbeszerzésre vonatkozó fejezeteket. Ahogyan azt a 2014/24/EU irányelv 25. cikke és a 2014/25/EU irányelv 43. cikke kiemeli, az uniós közbeszerzők az említett megállapodások aláíróinak építési beruházásait, áruait, szolgáltatásait és gazdasági szereplőit nem részesíthetik kevésbé kedvező bánásmódban, mint az Európai Unió építési beruházásait, áruait, szolgáltatásait és gazdasági szereplőit, amennyiben e megállapodások vonatkoznak rájuk. Az említett kötelezettségen túlmenően nem biztosított azon harmadik országok gazdasági szereplőinek hozzáférése az uniós közbeszerzési eljárásokhoz, amelyek nem rendelkeznek az uniós közbeszerzési piac megnyitását biztosító megállapodással, vagy amelyek áruira, szolgáltatásaira és építési beruházásaira nem vonatkozik hasonló megállapodás, vagyis e gazdasági szereplők kizárhatók az eljárások alól. A harmadik országoknak az uniós közbeszerzők által indított közbeszerzési eljárásokban való részvételével kapcsolatos további információkért lásd: Európai Bizottság (2019), Iránymutatás a harmadik országbeli ajánlattevők és áruk uniós közbeszerzési piacon való részvételéről, C(2019) 5494, 2019.7.24. (https://ec.europa.eu/growth/content/new-guidance-participation-third-country-bidders-eu-procurement-market_en).

⁽⁶⁾ <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

⁽⁷⁾ A környezettudatos közbeszerzésre vonatkozó iránymutatásért lásd a 2016-os Zöld közbeszerzés c. kézikönyvet (https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/handbook_2016_hu.pdf).

⁽⁸⁾ A körforgásos közbeszerzésre vonatkozó iránymutatásért lásd: „Public Procurement for a Circular Economy” („A körforgásos gazdaságra vonatkozó közbeszerzések”) (http://ec.europa.eu/environment/gpp/circular_procurement_en.htm).

⁽⁹⁾ Az innovációs célú közbeszerzésre vonatkozó iránymutatásért lásd az Iránymutatás az innovációs közbeszerzésről c. bizottsági közleményt (<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/3/2018/EN/C-2018-3051-F1-EN-MAIN-PART-1.PDF>).

⁽¹⁰⁾ A Bizottságnak az intézményekhez intézett közleménye, a Közbeszerzés Európában és Európa szolgálatában kiemeli „a közbeszerzés mint a fenntartható, szociálpolitikai célkitűzések és innováció támogatásának stratégiai eszköze lehetőségeit”. További információkért lásd a közleményt: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/25612/attachments/1/translations/en/renditions/native>

⁽¹¹⁾ A közbeszerzés professzionalizálásával kapcsolatos további információkért lásd a 2017. október 3-i (EU) 2017/1805 bizottsági ajánlást (A közbeszerzés professzionalizálásáról – A közbeszerzés professzionalizálását szolgáló architektúra kialakítása), továbbá a közbeszerzési szakemberek számára készült európai keretet, a ProCurComp EU-t: https://ec.europa.eu/growth/content/european-commission-unveils-procurcompeu-european-competency-framework-public-procurement_en

Ez az iránymutatás számos, Unió-szerte alkalmazott gyakorlati TFK-példát ismertet, bemutatva a különböző megközelítéseket és a valós hatásokat, amelyek inspirációs forrásként használhatók. További példákat találhat az uniós és harmadik országok bevált gyakorlatairól a „Making socially responsible procurement work – 71 good practice cases” („Társadalmilag felelős közbeszerzés a gyakorlatban – 71 bevált gyakorlat”) ⁽¹²⁾ és a „Buying for social impact – Good practice from around the EU” („Társadalmi hatásra törekvő közbeszerzés – Bevált gyakorlatok az EU-ból”) ⁽¹³⁾ című két jelentésben, amelyek elérhetők a közbeszerzők segédeszközeiről szóló bizottsági weboldalon ⁽¹⁴⁾.

1.2. A társadalmi célok meghatározása és alkalmazása a közbeszerzésben

A közbeszerzők sokféleképpen vonhatják be az egyedi társadalmi szempontokat beszerzési döntéseikbe. Az alábbiakban nem kimerítő módon mutatunk be olyan társadalmi célkitűzéseket, amelyek közbeszerzéssel megvalósíthatók. Ne feledje azonban, hogy a kötelező szociális és munkaügyi szabályok betartása a szerződés teljesítése során nem választás kérdése, hanem a közbeszerzési irányelvek szerinti kötelezettség ⁽¹⁵⁾. Az iránymutatás 4. és 5. fejezete azt vizsgálja, hogyan kezelheti ezeket a kérdéseket a közbeszerzési folyamat különböző szakaszaiban. Önnek kell eldöntenie, hogy az alábbi társadalmi szempontok közül melyik releváns a közbeszerzés során, szervezete célkitűzéseitől és a szerződés tárgyától függően.

A tisztességes foglalkoztatási lehetőségek és a társadalmi befogadás előmozdítása

A TFK elősegítheti a következőket:

- foglalkoztatási lehetőségek fiatalok és az idősebb munkavállalók számára,
- a nemek közötti egyenlőség (például a munka és a magánélet egyensúlyának elősegítése, az ágazati és foglalkozási szegregáció csökkentése ⁽¹⁶⁾, egyenlő bánásmód biztosítása a munkahelyen),
- a tartós munkanélküliség, hajléktalanság, megkülönböztetés vagy más sérülékeny tulajdonság miatt társadalmi kirekesztettségben szenvedők foglalkoztatási lehetőségei,
- a fogyatékossgal élő személyek társadalmi részvételi és foglalkoztatási lehetőségei, többek között befogadó és hozzáférhető munkakörnyezet révén,
- jobb sokszínűségi politikák, társadalmi befogadás és foglalkoztatási lehetőségek a hátrányos helyzetű csoportokból származó személyek (pl. migráns munkavállalók, faji vagy etnikai kisebbségi háttérrel rendelkező személyek, vallási kisebbségek, alacsony iskolai végzettségűek, valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztés által veszélyeztetettek) számára, és
- tovább- és átképzési lehetőségek valamennyi munkavállaló részére.

Lehetőségek biztosítása a szociális gazdaság és a szociális vállalkozások számára

A szociális gazdaság szervezetei és a szociális vállalkozások ⁽¹⁷⁾ segíthetnek a fent említett foglalkoztatási lehetőségek és társadalmi befogadás biztosításában, társadalmi megtérülést biztosítva a kiadásaiból. Például a közbeszerzési irányelvek lehetőséget nyújtanak a társadalmi befogadás előmozdítására azáltal, hogy a szerződéseket fenntartják a munkaintegrációs szociális vállalkozásoknak vagy azoknak a gazdasági szereplőknek, amelyek legalább 30 %-os arányban fogyatékossgal élő vagy hátrányos helyzetű munkavállalókat foglalkoztatnak ⁽¹⁸⁾. Arra is ösztönzik a közbeszerzőket, hogy fontolják meg a szerződések részekre bontását, amelyek hozzáférhetőbbek lehetnek a szociális gazdasági szervezetek és a szociális vállalkozások számára ⁽¹⁹⁾.

⁽¹²⁾ https://ec.europa.eu/growth/content/making-socially-responsible-public-procurement-work-71-good-practice-cases_en

⁽¹³⁾ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3498035f-5137-11ea-aece-01aa75ed71a1>

⁽¹⁴⁾ https://ec.europa.eu/info/policies/public-procurement/support-tools-public-buyers_hu

⁽¹⁵⁾ A 2014/24/EU irányelv 18. cikkének (2) bekezdése, a 2014/25/EU irányelv 36. cikkének (2) bekezdése, valamint a 2014/23/EU irányelv 30. cikkének (3) bekezdése. Ezekre a rendelkezésekre a továbbiakban „szociális és környezetvédelmi záradékokként” hivatkozunk. Ezzel a ponttal kapcsolatban további részleteket a 4.5. pontban talál.

⁽¹⁶⁾ A nemek közötti egyenlőség az EU egyik alapvető értéke, alapvető jog, és a szociális jogok európai pillérének egyik legfontosabb elve. Az Uniónak a szerződések által előírt feladata, hogy valamennyi tevékenysége során előmozdítsa nők és férfiak közötti egyenlőséget. Idetartozik például a nemek közötti egyensúly fogalma, amely nemcsak a nők alulreprezentáltságára terjed ki a férfiak által dominált olyan ágazatokban, mint például a tudomány, a technológia, a mérnöki munkák és a matematika (STEM), hanem a férfiak alulreprezentáltságára is az olyan ágazatokban, mint például az egészségügy, a szociális ágazat és a gyermekgondozás, valamint az alapfokú oktatás.

⁽¹⁷⁾ A szociális gazdaság magában foglalja az egyesületeket, alapítványokat, szövetkezeteket, biztosító egyesületeket és szociális vállalkozásokat. A szociális vállalkozások olyan szervezetek, amelyek jogi formájuktól függetlenül a vállalkozói tevékenységet társadalmi céllal ötvözik. Fő céljuk a társadalmi hatás, nem pedig a tulajdonosok vagy részvényesek profitjának maximalizálása. További információk: https://ec.europa.eu/growth/sectors/social-economy_en

⁽¹⁸⁾ A 2014/24/EU irányelv 20. és 77. cikke, a 2014/25/EU irányelv 38. és 94. cikke, valamint a 2014/23/EU irányelv 34. cikke. A fenntartásokra vonatkozó további információkat a 4.3. pontban talál.

⁽¹⁹⁾ A 2014/24/EU irányelv 46. cikke, valamint a 2014/25/EU irányelv 65. cikke.

A tisztességes munka előmozdítása

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) a következőképpen határozza meg a tisztességes munkát ⁽²⁰⁾:

„Olyan munka, amely magában foglalja a produktív és méltányos jövedelmet biztosító munka lehetőségeit, a munkahelyi biztonságot és a családok szociális védelmét, jobb kilátásokat a személyes fejlődésre és a társadalmi integrációra, az emberek szabadságát, hogy kifejezzék aggályaikat, szervezkedhessenek és részt vegyenek azokban a döntésekben, amelyek kihatnak az életükre, valamint az esélyegyenlőséget és a nők és férfiak egyenlő bánásmódját.”

E meghatározás szerint és 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrenddel ⁽²¹⁾ összhangban az EU az Unión belül és a globális ellátási láncokban támogatja ⁽²²⁾:

- a biztos foglalkoztatást,
- a tisztességes béreket,
- a biztonságos munkakörülményeket,
- a szociális védelmet,
- az esélyegyenlőséget és a nők és férfiak egyenlő bánásmódját,
- a nemek közötti egyenlőséget és a megkülönböztetésmentességet a foglalkoztatáshoz való hozzáférés terén,
- a szociális párbeszédet, és
- a munkavállalói jogok védelmét.

A szociális és munkajogoknak való megfelelés biztosítása

Az EU célja a társadalmi fejlődés előmozdítása, valamint az európai polgárok élet- és munkakörülményeinek javítása ⁽²³⁾. A közbeszerzés annak biztosításával járul hozzá e célok eléréséhez, hogy a beszállítók:

- megfelelnek az uniós jog, a nemzeti jog, a kollektív szerződések által az uniós joggal összhangban meghatározott alkalmazandó kötelezettségeknek a szociális és munkajog területén,
- megfelelnek az ILO alapvető egyezményeinek,
- megfelelnek a nők és férfiak közötti egyenlő bánásmód elvének, ideértve az egyenlő értékű munkáért járó egyenlő bér elvét ⁽²⁴⁾ és a nemek közötti egyenlőség előmozdítását ⁽²⁵⁾,
- Megfelelnek a munkahelyi egészségvédelem és biztonsági jogszabályoknak, és
- küzdenek a például nem, életkor, fogyatékosság, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés ellen és egyenlő esélyeket teremtenek.

Akadálymentesség és egyetemes tervezés

A mindenki, ideértve a fogyatékossággal élő személyeket is, számára hozzáférhető áruk, szolgáltatások és építési munkák beszerzése a TFK alapvető eleme, és kötelező a közbeszerzési szerződésekben. A 2014/24/EU irányelv 42. cikke és a 2014/25/EU irányelv 60. cikkének (1) bekezdése szerint: „a megfelelően indokolt esetektől eltekintve a műszaki leírást úgy kell megállapítani, hogy az figyelembe vegye a fogyatékossággal élő személyek számára való akadálymentesség és az egyetemes tervezés szempontjait is”.

Ez a rendelkezés támogatja a nemzeti hatóságok megfelelését a fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezménynek ⁽²⁶⁾, amelynek az EU és valamennyi tagállama részese. A fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló egyezmény (UNCRPD) az akadálymentességre vonatkozó kötelezettségeket állapít meg, a kapcsolódó UNCRPD bizottság pedig az akadálymentes vételt kulcsfontosságú kérdésként határozta meg a kormányok számára ⁽²⁷⁾.

⁽²⁰⁾ <https://www.ilo.org/global/topics/decent-work/lang-en/index.htm>

⁽²¹⁾ https://ec.europa.eu/info/strategy/international-strategies/sustainable-development-goals/eu-holistic-approach-sustainable-development_en

⁽²²⁾ https://ec.europa.eu/international-partnerships/topics/employment-and-decent-work_en

⁽²³⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=157>

⁽²⁴⁾ Lásd az EUMSZ 157. cikkét és a 2006/54/EK irányelvet.

⁽²⁵⁾ A nemek közötti egyenlőség fontosságát kiemelik az Európai Bizottság elnökének politikai iránymutatásai és az Európai Bizottság biztosainak küldött valamennyi megbízólevél, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/political-guidelines-next-commission_en_0.pdf

⁽²⁶⁾ Az UNCRPD 2. számú általános észrevétele kimondja, hogy „az akadálymentességi jogszabályok felülvizsgálatának részeként a részes államoknak a közbeszerzésre vonatkozó törvényeiket is figyelembe kell venniük annak biztosítása érdekében, hogy közbeszerzési eljárásaik tartalmazzák az akadálymentességre vonatkozó követelményeket. Elfogadhatatlan állami források felhasználása a hozzáférhetetlen szolgáltatásokból és létesítményekből elkerülhetetlenül következő egyenlőtlenségek létrehozására vagy fenntartására. A közbeszerzéseket az UNCRPD 5. cikkének (4) bekezdésében foglaltaknak megfelelő megerősítő intézkedések végrehajtására kell felhasználni az akadálymentesség és a fogyatékossággal élő személyek tényleges egyenlőségének biztosítása érdekében”.

⁽²⁷⁾ Lásd az UNCRPD 9. cikkét és 2. általános észrevételét.

Az UNCRPD ⁽²⁸⁾ szintén elismeri „a fogyatékossgal élő személyek számára egyéni autonómiájuk és függetlenségük fontosságát, beleértve saját döntéseik meghozatalának szabadságát”, és azt, hogy „a fogyatékossgal élő személyeket tevékenyen be kell vonni a programokkal és politikával kapcsolatos döntéshozatali folyamatokba, különösen az őket közvetlenül érintők vonatkozásában”. Más szavakkal, a közbeszerzőknek:

- törekedniük kell a fogyatékossgal élő személyek igényeinek felismerésére és ezek bevonására a közbeszerzési folyamatba. Ennek az iránymutatásnak a 3. fejezete tárgyalja az igények felmérését és a beszállítók elkötelezettségét az olyan hatékony közszolgáltatások biztosítása érdekében, amelyek figyelembe veszik a társadalmi és szakmai befogadás célkitűzéseit, valamint a felhasználók sajátos igényeit,
- a műszaki előírásokban ⁽²⁹⁾ figyelembe kell venniük az akadálymentességet annak érdekében, hogy biztosítsák a fogyatékossgal élő személyek hozzáférését például a közszolgáltatásokhoz, a középületekhez, a tömegközlekedéshez, a nyilvános információkhoz és az IKT-termékekhez és szolgáltatásokhoz, beleértve a webalapú alkalmazásokat is, és
- az odaítélési kritériumokat használhatják olyan ajánlatok előnyben részesítésére, amelyek az akadálymentességnek a műszaki előírásokban szereplőnél magasabb színvonalát kínálják,
- alkalmazhatnak a teljesítményre vonatkozó kikötéseket is annak biztosítására, hogy a beszerzett szolgáltatásokat úgy valósítsák meg, hogy az eredmény hozzáférhető legyen, az egyetemes tervezés alapján.

Az emberi jogok tiszteletben tartása és az etikus kereskedelem kérdéseinek kezelése

A közbeszerzés felhasználható az ellátási láncokon belüli olyan társadalmi kérdések kezelésére, mint például az emberi jogok ⁽³⁰⁾ vagy a tisztességes kereskedelem elvei. Az alapvető emberi jogok tiszteletben tartása egy állam által kötött valamennyi üzleti kapcsolatnak lényeges része, amint azt az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvek meghatározzák ⁽³¹⁾. Ezenkívül az Európai Unió Bírósága (EUB) 2012-ben úgy ítélte meg, hogy a tisztességes kereskedelem szempontjai a közbeszerzési döntések részét képezhetik ⁽³²⁾, és ezt a közbeszerzési irányelvek is tükrözik ⁽³³⁾.

A közbeszerzési szerződések széles köre ⁽³⁴⁾, valamint egyes ellátási láncok globális jellege azzal a kockázattal jár, hogy az Ön által lefolytatott beszerzéshez az emberi jogok megsértése kapcsolódhat. Jól ismertek az olyan esetek, mint a bangladesi Rana Plazában kitört tűz, de veszélyes és embertelen munkakörülmények Európán belül is vannak. A közbeszerzési irányelvek megkövetelik a gyermekmunka és az emberkereskedelem egyéb formái miatt jogerős ítélettel elítélt gazdasági szereplők kizárását, az ILO alapvető egyezményeinek ⁽³⁵⁾ való megfelelést pedig minden közbeszerzőnek ellenőriznie kell. Ez az iránymutatás azt is megvizsgálja, hogyan lehet megvédeni az emberi jogokat a közbeszerzés során:

- az ellátási láncok átláthatóságának növelésével, ideértve az alvállalkozók és azok alvállalkozóinak ellenőrzését is,
- az ellátási láncokon belüli egyedi kockázatok elemzésével,
- annak megkövetelése a vállalkozóktól és alvállalkozóktól, hogy tegyenek intézkedéseket az ellátási láncban dolgozók körülményeinek javítása érdekében, és kezeljék a gyártási folyamat során a lehetséges vagy azonosított emberi jogi jogsértéseket, és
- szigorú beszállítói magatartási kódexek ösztönzése a társadalmi felelősségvállalás érdekében.

⁽²⁸⁾ www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html

⁽²⁹⁾ A közbeszerzési szerződések és a közüzemi szolgáltatások tekintetében: lásd a 2014/24/EU irányelv 42. cikkének (1) bekezdését, a 2014/25/EU irányelv 60. cikkének (1) bekezdését.

⁽³⁰⁾ Ez magában foglalja a Szerződésben és az Európai Unió Alapjogi Chartájában megállapított kötelezettségeknek és elveknek, valamint az ILO munkahelyi alapelvekről és jogokról szóló nyilatkozatának, az Emberi Jogok Nemzetközi Törvényének és az őslakos népek jogairól szóló ENSZ-nyilatkozatnak való megfelelést.

⁽³¹⁾ Az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvek az államok és a vállalatok számára iránymutatásokat tartalmaznak az üzleti tevékenység során elkövetett emberi jogi visszaélések megelőzésére, kezelésére és orvoslására. Ezeket az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa 2011 júniusában hagyta jóvá, és a következő weboldalon érhetők el: www.business-humanrights.org/en/un-guiding-principles.

⁽³²⁾ A C-368/10. számú, Bizottság kontra Holland Királyság ügy 91. és 92. pontja.

⁽³³⁾ A 2014/24/EU irányelv (97) preambulumbekkezdése és 67. cikke (3) bekezdésének a) pontja, a 2014/25/EU irányelv (102) preambulumbekkezdése és 82.cikke (3) bekezdésének a) pontja, valamint a 2014/23/EU irányelv (64) preambulumbekkezdése és 41. cikke.

⁽³⁴⁾ A „közbeszerzési szerződés(ek)” kifejezést ebben a dokumentumban a közbeszerzési szerződések és koncessziók megkülönböztetés nélküli megjelölésére használjuk.

⁽³⁵⁾ A gazdasági, szociális és kulturális jogokról szóló nemzetközi egyezségokmány 7. cikke.

Kiváló minőségű szociális, egészségügyi, oktatási és kulturális szolgáltatások nyújtása

A közbeszerzési irányelvek az egyedi szociális, egészségügyi, oktatási és kulturális szolgáltatások számára, különféle egyéb kategóriákkal együtt, „enyhébb szabályozást” határoznak meg ⁽³⁶⁾. A közbeszerzőket arra ösztönzik, hogy vegyék figyelembe „a szolgáltatások magas minőségének, folyamatosságának, hozzáférhetőségének, megfizethetőségének, elérhetőségének és átfogóságának biztosításával kapcsolatos igényt, az igénybevevők különböző kategóriái – köztük a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett csoportok – sajátos igényeit, az igénybevevők bevonását és szerephez juttatását, valamint az innovációt” ⁽³⁷⁾. A szociális szolgáltatások beszerzésénél minőségi előírások is alkalmazhatók, például a szociális szolgáltatások 2010. évi önkéntes európai minőségi keretrendszere ⁽³⁸⁾. A 4.2. szakasz azt vizsgálja, a közbeszerzők hogyan választották az enyhébb szabályozás alkalmazását a társadalmi előnyök elérése érdekében.

Intelligens TFK-célok kitűzése és elérése Nantes-ban (Franciaország)

Közbeszerzési célkitűzés

Nantes nagyvárosi térség 2001 óta folytat társadalmilag felelős közbeszerzéseket (RPP). 2017-ben egy társadalmilag felelős vásárlást ösztönző rendszert (SPAR) fogadtak el, hogy támogassák az elmúlt 15 évben kidolgozott számos kezdeményezés koherenciáját, és megerősítsék a közbeszerzési tevékenységek és a kkv-kat támogató kezdeményezések közötti kapcsolatokat.

Megközelítés

A SPAR egy belső útmutatót hozott létre a társadalmilag felelős beszerzés végrehajtásához, amely kiemelte a helyi térségben elérhető gyakorlati módszereket és támogatást, valamint egy SPAR-irányítási rendszert alakított ki a társadalmilag felelős beszerzési tevékenységek kidolgozásának, végrehajtásának és nyomon követésének felügyeletére:

- Politikai szinten a városi tanács minden érintett megválasztott tagját tájékoztatják a közelgő beruházásokról, hogy együttesen dönthessenek az azokban alkalmazandó szociális és környezetvédelmi záradékokról. Ezek a tagok rendszeresen értékelik a SPAR hatását is.
- Technikai szinten a közbeszerzési csoport együttműködik az egyes igazgatóságok CSR-nagykövetinek hálózatával. A vevők támogatják az operatív igazgatóságokat abban, hogy a szociális és környezetvédelmi záradékokat figyelembe vegyék beszerzéseik során, és értékeljék a beérkezett ajánlatok minőségét.

Eredmények

Az elmúlt két évben Nantes-ban a TFK legfontosabb eredményei a következők:

- a befogadásra vonatkozó kikötések beépítése 143 építési és 1 918 szolgáltatási szerződésbe, amelyek 326 448 munkórát biztosítanak a munkaerőpiaci hozzáférés terén akadályokba ütköző emberek számára,
- a befogadásra vonatkozó kikötést tartalmazó szerződések diverzifikációjának hangsúlyozása az érintettek körének kiszélesítése érdekében (pl. az építési szerződések több munkanélküli férfit, mint nőt érnek el),
- a megkülönböztetés elleni küzdelemre vonatkozó kikötések alkalmazása számos mintaszerződésben, amelyet a Sokszínűségi díj Nantes-nak történő odaítélésével ismertek el,
- fenntartott szerződések alkalmazása, amelyek lehetővé teszik Nantes számára, hogy adott esetben a védett műhelyekre korlátozza a pályázatot.

Tanulságok

A társadalmilag felelős közbeszerzés sikere szempontjából központi jelentőségű a közbeszerzési politikában szereplő szociális és környezetvédelmi kritériumoknak az összes érdekelt féllel együtt történő meghatározása, nyomon követése és frissítése. Ehhez a hozzárendelt erőforrások azonosítására és megfelelő ellenőrzési eszközök alkalmazására van szükség.

1.3. A TFK célja és előnyei

A legalapvetőbb szinten a TFK célja a társadalmi területen fennálló jogi kötelezettségek betartásának biztosítása. A közbeszerzési irányelvek előírják az uniós tagállamoknak, hogy „megfelelő intézkedéseket” hozzanak annak biztosítására, hogy a gazdasági szereplők a közbeszerzési szerződések teljesítése során megfeleljenek az alkalmazandó európai uniós

⁽³⁶⁾ A 2014/24/EU irányelv III. címe (74–77. cikk), a 2014/25/EU irányelv III. címe (91–94. cikk), a 2014/23/EU irányelv 19. cikke.

⁽³⁷⁾ A 2014/24/EU irányelv 76. cikke, a 2014/25/EU irányelv 93. cikke.

⁽³⁸⁾ A szociális szolgáltatások önkéntes európai minőségi keretrendszere, SPC/2010/10/8 final.

jogszabályoknak, nemzeti jogszabályoknak, kollektív szerződéseknél, valamint a nemzetközi környezetvédelmi, szociális és munkajogi rendelkezéseknek⁽³⁹⁾. Bár a tagállamok ezt a rendelkezést különböző módon hajtották végre, nyilvánvaló, hogy a társadalmi kötelezettségeket nem lehet figyelmen kívül hagyni a közbeszerzésben, nem utolsósorban azért, hogy védelmet biztosítsanak az e szabályokat be nem tartó piaci szereplők magatartásából származó tisztességtelen versennyel szemben.

Az Amszterdami Szerződés fogyatékos személyekről szóló 22. nyilatkozata jelezte, hogy a belső piac fokozatos létrehozását célzó intézkedések kidolgozásakor a Közösség intézményeinek figyelembe kell venniük a fogyatékos személyek szükségleteit⁽⁴⁰⁾. A Lisszaboni Szerződés arra kötelezi Európát, hogy egy „magas versenyképességű, teljes foglalkoztatottságot és társadalmi haladást célul kitűző szociális piacgazdaságot” teremtsen valamint küzdjön „a társadalmi kirekesztés és megkülönböztetés ellen”, (...) mozdítsa elő „a társadalmi igazságosságot és védelmet, a nők és férfiak közötti egyenlőséget, a nemzedékek közötti szolidaritást és a gyermekek jogainak védelmét”⁽⁴¹⁾. A közbeszerzések nagysága és belső piaci jelentősége értékes eszközzé teszi e törekvések megvalósítása érdekében. A TFK hozzájárulhat a nemzetközi kötelezettségvállalásokhoz is, például az ENSZ fenntartható fejlődési céljaihoz⁽⁴²⁾. A fenntartható fejlődés megköveteli, hogy a gazdasági szereplők meghallgassák és figyelembe vegyék az egyének, a közösségek és a civil társadalmi csoportok nézeteit és jogait⁽⁴³⁾ – ezt a témát a 2. és a 3. fejezet fejti ki részletesebben.

A közbeszerzési irányelvekben és más jogszabályokban meghatározott kötelezettségek mellett a TFK alkalmazása segíti a közbeszerzőket a következőkben:

A szociális és munkajogi megfeleléssel kapcsolatos kockázatok azonosítása

Azok a szervezetek, amelyek aktívan alkalmazzák a TFK-t, nagyobb valószínűséggel azonosítják a közvetlenül rájuk vagy a szállítókra vonatkozó jogszabályok alapján fennálló megfelelési kockázatokat. Egyetlen közsférabeli szerv sem szeretne az ellátási láncok bármely szakaszában feltárt illegális vagy etikátlan munkamódszerek miatt az újságok címlapjára kerülni. A TFK szakpolitikák és cselekvések segítenek azonosítani az ellátási lánc kockázatait, és minimalizálni azokat a beszerzés és a szerződéskezelés során.

Társadalmilag tudatos piacok ösztönzése

A TFK a felelősségteljesebb és fenntarthatóbb termelésre vonatkozó keresletet és ösztönzőket teremthet. A közbeszerzők ösztönözhetik az innovációt és a fokozott versenyt azáltal, hogy új és társadalmilag fenntarthatóbb megoldások létrehozására vonatkozó kihívást jelentenek a piac számára. Emellett fellendítheti azoknak a vállalkozásoknak, például a szociális vállalkozásoknak a fejlődését, amelyek a gazdasági teljesítményen túl igyekeznek pozitív hatást gyakorolni a társadalom egészére. Például a fogyatékosokkal élő személyek számára hozzáférhető IKT-termékek meghatározása segíthet a jobb és megfizethetőbb termékek piacra kerülésében.

A társadalmilag felelős kormányzás bemutatása

A TFK segítségével Ön biztosíthatja, hogy reagáljon a közösségi értékekre és szükségletekre, valamint hogy kielégítse azt az egyre növekvő közösségi igényt, hogy a kormányok társadalmi felelősséggel járjanak el cselekedeteik során. Ez így hozzájárulhat a kormányba vetett bizalom szintjének fokozásához. A TFK pozitív hatással lehet a szerződést teljesítő azon személyzetre is, akik hozzáadott előnyöket teremtenek közösségeik számára.

Az integráció és a bevonás támogatása

A TFK ösztönzi a társadalomban gyakran marginalizálódott csoportok (például a fogyatékosokkal élő személyek, a szegénység és társadalmi kirekesztés által fenyegetett személyek, kisebbségek) integrálását és bevonását a piaci tevékenységekbe. A TFK lehetőségeket teremthet az ilyen csoportok tulajdonában lévő vállalkozásoknak, valamint képzést és foglalkoztatást biztosíthat számukra. A TFK azt is szemlélteti, hogy a társadalmi és gazdasági megfontolások miként erősíthetők kölcsönösen egymást, például a szociális vállalkozások olyan közszolgáltatásokat nyújtanak, amelyek a társadalmi eredmények és hatások révén további értéket teremtenek.

⁽³⁹⁾ A 2014/24/EU irányelv 18. cikkének (2) bekezdése; A 2014/25/EU irányelv 36. cikkének (2) bekezdése; A 2014/23/EU irányelv 30. cikkének (3) bekezdése.

⁽⁴⁰⁾ Amszterdami szerződés az Európai Unióról szóló szerződés, az Európai Közösségeket létrehozó szerződések és egyes kapcsolódó okmányok módosításáról, 22. nyilatkozat.

⁽⁴¹⁾ Az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 3. cikkének (3) bekezdése.

⁽⁴²⁾ <https://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals.html> és ahogyan azt a Bizottság 2019. január 30-i vitaanyaga, a „Fenntartható Európa 2030-ra” COM(2019) 22 kiemelte.

⁽⁴³⁾ Már az Amszterdami Szerződés fogyatékos személyekről szóló 22. nyilatkozata is jelezte, hogy „A Konferencia megállapodott abban, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 100a. cikke (jelenlegi 95. cikke) alapján meghozandó intézkedések kidolgozásakor a Közösség intézményei figyelembe veszik a fogyatékos személyek szükségleteit”.

A közkiadások hatékonyságának biztosítása

A közbeszerzések volumene és a közvetlen társadalmi beavatkozás költségvetési korlátok által szabott határai a beszerzéseket a társadalmi célok előmozdításának vonzó területévé tehetik. A stratégiai közbeszerzés lehetőséget kínál arra, hogy a meglévő, tervezett költségvetéseket használják fel a társadalmi kihívásoknak való pozitív és innovatív megfelelésre.

1.4. Kapcsolatok az uniós és a nemzetközi szakpolitikákhoz és jogszabályokhoz

Ez az iránymutatás a TFK azon követelményeire és lehetőségeire összpontosít, amelyek a közbeszerzési irányelvek alapján merülnek fel. Van azonban számos más, uniós és nemzeti szinten releváns eszköz, amelyek befolyásolják a TFK végrehajtásának módját. Ez a rész a TFK-t érintő legfontosabb jogszabályokat és irányelveket emeli ki.

Az EU munkaügyi és megkülönböztetésmentességi jogszabályait az összes európai munkavállaló védelme érdekében alkották meg. Ezek a jogszabályok biztosítják a munkavállalók egyenlő bánásmóddal és a megkülönböztetésmentességgel⁽⁴⁴⁾, a munkakörülményeikre vonatkozó információkkal, a magán- és a szakmai élet összeegyeztetésével⁽⁴⁵⁾ kapcsolatos jogait, a szokványostól eltérő munkaszerződésekhez⁽⁴⁶⁾, a munkaidő szabályozásához, az egészség és a biztonság védelméhez, valamint a munkavállalók tájékoztatásához és a velük történő egyeztetéshez⁽⁴⁷⁾ kapcsolódó jogokat.

Ez a jogszabály kötelezi a vállalkozókat és az alvállalkozókat az EU-ban, és a közbeszerzőknek biztosítaniuk kell, hogy e rendelkezéseket minden munkahelyen végrehajtják. A vonatkozó jogszabályokkal kapcsolatos részletesebb információkat alább, valamint a 4. és 5. fejezetben találja.

Az Európai Bizottság párbeszédet folytat és együttműködik az érdekelt felekkel az EU-tagállamokban a magas minőségű és tisztességes munka gyakorlatának a közbeszerzésben történő előmozdítása érdekében. Az elmúlt években az európai szociális partnerek, így a szakszervezetek és a munkáltatói szervezetek a legjobb ár-érték arányt megvalósító beszerzésről számos ágazati iránymutatást készítettek, amelyeket gyakran a Bizottság támogatott pénzügyileg. Ezek az útmutatók a szerződéses étkeztetési szolgáltatásokra⁽⁴⁸⁾, a magán biztonsági szolgáltatásokra⁽⁴⁹⁾ és az ipari takarítási szolgáltatásokra⁽⁵⁰⁾ vonatkoznak. Ezek a kézikönyvek kiemelik a szolgáltatások minőségi szempontok és a legjobb ár-érték arány alapján történő beszerzésének előnyeit. Az iránymutatások konkrét példákat is tartalmaznak a biztonsági, takarítási és étkeztetési szolgáltatási szerződések területén, bemutatva, hogy a minőség alapú megközelítés hogyan követeli meg az alkalmazottak számára biztosított tisztességes munkakörülményeket. A mérnöki szolgáltatások területén végzett közbeszerzésről is készült iránymutatás, amely a társadalmi szempontok figyelembevételével kapcsolatos jelzéseket tartalmaz⁽⁵¹⁾.

A szociális jogok európai pillére

2017-ben az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság meghirdette a szociális jogok európai pillérét, amelyben meghatározta a tisztességesebb, befogadóbb Európai Unió alapelveit, a szociális prioritásokat az európai napirend középpontjába helyezve⁽⁵²⁾.

⁽⁴⁴⁾ A foglalkoztatás terén lásd többek között a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló, 2006. július 5-i 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet (HL L 204., 2006.7.26., 23. o.), a munkavállalók Unión belüli szabad mozgásáról szóló, 2011. április 5-i 492/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletet (HL L 141., 2011.5.27., 1. o.), a személyek közötti, faji vagy etnikai származásra való tekintet nélküli egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, 2000. június 29-i 2000/43/EK tanácsi irányelvet (HL L 180., 2000.7.19., 22. o.) és a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelvet (HL L 303., 2000.12.2., 16. o.).

⁽⁴⁵⁾ Lásd többek között a várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló, 1992. október 19-i 92/85/EGK tanácsi irányelvet (HL L 348., 1992.11.28., 1. o.) és az önálló vállalkozói tevékenységet folytató férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód elvének alkalmazásáról szóló, és a 86/613/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2010. július 7-i 2010/41/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet (HL L 180., 2010.7.15., 1. o.).

⁽⁴⁶⁾ Lásd többek között a munkaerő-kölcsönzés keretében történő munkavégzésről szóló, 2008. november 19-i 2008/104/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet (HL L 327., 2008.12.5., 9. o.) és az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelvet (HL L 175., 1999.7.10., 43. o.).

⁽⁴⁷⁾ Az uniós szociális vívmányok áttekintését a 2016. március 8-i SWD(2016) 50 final bizottsági szolgálati munkadokumentum tartalmazza. Az ezen időpont után kidolgozott további kezdeményezéseket a következő bekezdések mutatják be.

⁽⁴⁸⁾ „A legjobb ár-érték arány választása az étkeztetési szolgáltatásokra vonatkozó szerződéskötés során” https://contract-catering-guide.org/wp-content/uploads/2019/09/Catering-Services_Best-Value-Guide_EN_Web.pdf

⁽⁴⁹⁾ „Magas minőségű magán biztonsági szolgáltatások beszerzése” http://www.securebestvalue.org/wp-content/uploads/2014/11/Best-Value-Manual_Final.pdf

⁽⁵⁰⁾ „A legjobb ár-érték arány választása – Iránymutatás a takarítási szolgáltatásokra vonatkozó szerződéseket odaítélő állami és magánszervezetek számára” <http://www.cleaningbestvalue.eu/the-guide.html>

⁽⁵¹⁾ „Hogyan lehet leveztetni a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlatra (MEAT) vonatkozó kritériumokat – Minőségi kritériumok bevezetése a közbeszerzésekbe” https://www.efcanet.org/sites/default/files/2020-01/MEAT%20booklet_final.pdf

⁽⁵²⁾ https://ec.europa.eu/commission/priorities/deeper-and-fairer-economic-and-monetary-union/european-pillar-social-rights_en

2020 januárjában az Európai Bizottság bemutatta az „A méltányos átállást szolgáló erős szociális Európa” című közleményt ⁽³³⁾, amely meghatározza a szociális jogok európai pillérének megvalósítását célzó cselekvési terv első gondolatait. Ez a társadalmilag felelős közbeszerzést is megemlíti, mint a meglévő forrásokat olyan módon felhasználó eszközt, amely támogatja a befogadást és a munkalehetőségeket.

Unió szinten konkrét jogszabályt is elfogadtak, amely a tisztességesebb, befogadóbb Európai Unió megvalósítására való törekvést átülteti a gyakorlatba, és kihat a közbeszerzési eljárásokra. Az *átlátható és kiszámítható munkakörülményekről* szóló (EU) 2019/1152 irányelv célja annak biztosítása, hogy minden munkavállaló, beleértve a „nem szokványos” munkafeltételekkel foglalkoztatottakat is, hozzáférhessen a munkafeltételeikre vonatkozó információkhoz, és ne vonatkozzanak rájuk tisztességtelen feltételek. Pontosabban azt írja elő, hogy 2022-ig az EU-ban:

- minden munkavállaló a munkaviszony kezdetétől fogva írásbeli információkhoz jusson a munkájára vonatkozó alapvető szempontokról,
- egy munkavállalóra sem vonatkozhat hat hónapnál hosszabb próbaidő, kivéve, ha rendkívüli körülmények állnak fenn,
- bármely munkavállaló kereshet további foglalkoztatást, amelyekre nem vonatkozhatnak kizárólagossági záradékok, és emiatt nem érheti hátrányos bánásmód, az összeférhetetlenségi záradékok pedig korlátozottak,
- minden munkavállalónak észszerű időben előre kell tudnia, mikor kerül sor a munkavégzésre,
- minden munkavállalónak írásbeli választ kell kapnia az arra vonatkozó kérelmére, hogy másik biztonságosabb munkába helyezték át, és
- minden munkavállalónak ingyenesen meg kell kapnia azt a kötelező képzést, amelyet a munkáltató köteles biztosítani.

Ezenkívül a tagállamoknak szabályokat kell elfogadniuk annak érdekében, hogy elkerüljék a behívásos munkaviszonyra vonatkozó szerződésekkel való visszaéléseket, például az olyan megállapodásokat, amelyekben a munkáltatók nem garantálnak munkát a munkavállalók számára (ezeket gyakran „nulla órás szerződéseknek” nevezik). A fentiek erőteljes érvényesítését szolgáló rendelkezések is a munkavállalók rendelkezésére állnak abban az esetben, ha a munkáltatójuk nem tartja be ezeket a szabályokat.

A közbeszerzési szerződések tartalmazhatnak olyan feltételeket, amelyek biztosítják, hogy a munkáltatók betartsák ezeket a feltételeket (mind a vállalkozók, mind pedig az alvállalkozók), és amelyek megfelelő szankciókat írnak elő ezek megszegésének esetére.

A szülők és a gondozók vonatkozásában a munka és a magánélet közötti egyensúlyról és a 2010/18/EU tanácsi irányelv hatályaon kívül helyezéséről szóló 2019. június 20-i (EU) 2019/1158 európai parlamenti és tanácsi irányelv, amelyet a tagállamoknak 2022. augusztus 2-ig kell átültetniük, számos új minimális jogosultságot vezet be a családdal járó szabadság és a rugalmas munkavégzés területén, ideértve:

- Apasági szabadság: az apák vagy a velük egyenjogú társszülők jogosultak legalább 10 munkanap apasági szabadságra a gyermek születése alkalmával, amelynek idejére legalább a betegségi ellátásnak megfelelő díjazás jár,
- A négy hónapos szülői szabadsághoz fűződő jog megerősítése azáltal, hogy a négy hónapból kettőt nem lehet átruházni az egyik szülőről a másikra, és azt megfelelő szinten kell díjazni. A szülőknek jogukban áll a szabadság rugalmas igénybevételeit is kérni,
- Gondozói szabadság bevezetése azon munkavállalók számára, akik személyes gondozást vagy támogatást nyújtanak rokonuknak vagy a munkavállalóval egy háztartásban élő személynek. A dolgozó gondozók évente öt napot vehetnek igénybe,
- A rugalmas munkafeltételek (csökkentett munkaidő, rugalmas munkaidő és a munkahelyi rugalmasság) igénylése jelenlegi jogának kiterjesztése a legfeljebb nyolc éves gyermekek minden dolgozó szülőjére és az összes gondozóra.

A közbeszerzési szerződések ebben az esetben is tartalmazhatnak olyan feltételeket, amelyek biztosítják, hogy ezeket a feltételeket a munkáltatók, ideértve a vállalkozókat és az alvállalkozókat is, betartsák.

A fenntarthatóság és a munkajogok területén várható további bizottsági kezdeményezések (például az Európai Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérekéről szóló irányelvjavaslat ⁽⁵⁴⁾ a közeljövőben szintén hatással lehetnek a közbeszerzési szerződések teljesítésének módjára.

⁽³³⁾ A Bizottság 2020. január 14-i közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának „A méltányos átállást szolgáló erős szociális Európa”, COM(2020) 14 final.

⁽⁵⁴⁾ 2020. október 28-i javaslat az Európai Parlament és a Tanács irányelvére az Európai Unióban biztosítandó megfelelő minimálbérekéről, COM(2020) 682 final. Ezt a jogalkotási javaslatot az EU társjogalkotóinak el kell fogadniuk és azt nemzeti szinten át kell ültetni.

Európai akadálymentesítési intézkedéscsomag

A termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről szóló (EU) 2019/882 irányelv ⁽⁵⁵⁾ – más néven európai akadálymentesítési irányelv – közös szabványokat és kötelezettségeket határoz meg bizonyos termékek és szolgáltatások akadálymentesítési követelményeinek harmonizálása érdekében. Ennek eredményeként biztosítja, hogy a fogyatékossgal élő személyek és az idősebb felnőttek hozzáférhessenek a termékekhez és szolgáltatásokhoz. Az irányelv tükrözi a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény (UNCRPD) szerinti azon kötelezettséget is, hogy megkönnyítse a részes államok számára az akadálymentesítési kötelezettségek betartását. Annak biztosítását is elősegíti, hogy a fogyatékossgal élő személyek lehetőséget kapjanak a szakpolitikákkal és programokkal kapcsolatos döntéshozatali folyamatokba történő cselekvő részvételre, különösen az őket közvetlenül érintők vonatkozásában. Az irányelv a következő termékekre és szolgáltatásokra terjed ki ⁽⁵⁶⁾:

- számítógépek és operációs rendszerek
- fizetési terminálok és ATM-ek
- jegyértékesítő és utasfelvételi automaták
- önkiszolgáló információs terminálok
- okostelefonok
- digitális televíziós szolgáltatásokhoz kapcsolódó TV készülékek
- telefónia szolgáltatások és az ehhez kapcsolódó berendezések
- audiovizuális médiaszolgáltatásokhoz, például televíziós műsorszolgáltatáshoz való hozzáférés és az ehhez kapcsolódó fogyasztói berendezések
- légi, autóbusz-, vasúti és vízi személyszállításhoz kapcsolódó bizonyos szolgáltatások
- lakossági banki szolgáltatások
- e-könyvek
- e-kereskedelem
- az egységes európai segélyhívó 112-es számra adott válasz

Az e termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó kötelező akadálymentességi követelmények 2025-től érvényesek ⁽⁵⁷⁾.

Az ivóutak megközelíthetőségének javítása Baszkföldön (Spanyolország)

Bevezetés/a közbeszerzés célja

A műanyag hulladék problémájának kezelése és a palackozott vízre fordított kiadások csökkentése érdekében a szociális szolgáltatásokat és orvosi ellátást nyújtó, Baszkföldön 17 szolgáltató központot működtető Mutualia cég úgy döntött, hogy az ivóvízhálózathoz csatlakozó ivóutakat telepít, és a palackozott víz vásárlása helyett csapvizet kínál. A cél az volt, hogy kiváló minőségű, változó hőmérsékletű ivóvizet kínáljon.

Megközelítés

Az uniós értékhatár alatt álló szerződést a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlatnak ítélték oda, ár (50 %) és minőség (50 %) szerint súlyozva. A minőségi kritériumok közé tartoztak az akadálymentesség szempontjai, például az ivóutak magassága és a mozgáskorlátozott személyek általi könnyű kezelhetőségük.

A Mutualia több pontot adott annak a cégnek, amely olyan ivóutakat kínált, amelyek könnyen használhatóak voltak látásproblémákkal küzdő, illetve a kezük vagy karjuk használatában korlátozott személyek számára.

Eredmények

2019 januárjában a Mutualia 40 új ivóutakat létesített 17 szolgáltató központjában, és alkalmazottait újrahaználható vizes palackokkal látta el. A Mutualia a becslések szerint évente 17 000 EUR-t takarít meg a betegek, alkalmazottai és látogatói által fogyasztott víz tekintetében. Az akadálymentességi követelmények beépítésének köszönhetően a nyertes nagyobb gombokat kínált a víz típusának azonosítására. Ezenkívül a poharak elhelyezkedése megkönnyíti a kerekesszékes emberek számára azok elvételét és megtöltését. A poharak helyzetén kívül a Mutualia figyelembe vette a

⁽⁵⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/882 irányelve (2019. április 17.) a termékekre és a szolgáltatásokra vonatkozó akadálymentességi követelményekről (HL L 151., 2019.6.7., 70. o.).

⁽⁵⁶⁾ A 2019/882/EU irányelv 2. cikke.

⁽⁵⁷⁾ Az irányelv mentességet biztosít a városi, elővárosi és regionális közlekedési szolgáltatások, valamint a mikrovállalkozások (10-nél kevesebb személyt foglalkoztató vállalkozás, amelynek éves forgalma nem haladja meg a 2 millió EUR-t, vagy az éves mérlegfőösszege nem haladja meg a 2 millió EUR-t) által nyújtott szolgáltatásokra.

poharak megtöltése helyének magasságát is, több pontot adott azoknak a gépeknek, amelyeknek alacsonyabban van a nyílása.

Tanulságok

Az akadálymentességi feltételek beépítésével a Mutualia biztosítani tudta, hogy a megvásárolt ivókutak minden az egészségügyi központ minden betege és látogatója számára megfelelőek legyenek. Azáltal, hogy mindenki hozzáférhet a víz utántöltő állomásokhoz, nemcsak abban segítenek az embereknek, hogy kellő mennyiségű vizet fogyasszanak és egészségesek maradjanak, hanem a becslések szerint 17 000 EUR költségeket is megtakarítanak, és jelentősen csökkentik a műanyag hulladékot.

Forrás:

https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/news_alert/Issue_91_Case_Study_173_Mutualia.pdf

A 2014/24/EU irányelv 42. cikkének (1) bekezdése és a 2014/25/EU irányelv 60. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós jogi aktusokban előírt akadálymentességi követelményeket be kell építeni a műszaki előírásokba, amennyiben a beszerzés tárgyát természetes személyek használják, legyenek akár a nyilvánosság tagjai, akár a közbeszerző alkalmazottai. A 2014/24/EU és 2014/25/EU irányelvek előírják továbbá, hogy amennyiben uniós jogi aktusban kötelező akadálymentességi követelményeket fogadnak el, a műszaki leírást – a fogyatékossgal élő személyek számára való akadálymentesség vagy az egyetemes tervezés szempontjából – e jogi aktusra való hivatkozással kell megállapítani. Az európai akadálymentesítési irányelv a hatálya alá tartozó termékek és szolgáltatások tekintetében kötelező akadálymentességi követelményeket határoz meg. Ezek a kötelező akadálymentességi követelmények biztosítják, hogy a termékeket és szolgáltatásokat úgy tervezzék meg és állítsák elő, hogy maximalizálják a fogyatékossgal élő személyek általi előrelátható használatukat. Ezekben a termékekben vagy a termékeken, amennyiben lehetséges, hozzáférhető információkat kell nyújtani a működésükről és az akadálymentességi jellemzőikről. A közbeszerzési dokumentumokban hivatkozhat az európai szabványügyi szervezetek által kidolgozott harmonizált szabványokra vagy műszaki előírásokra a termékek vagy szolgáltatások szállításának akadálymentességére vonatkozóan, például az akadálymentességről szóló EN 17161:2019 szabványra.

Azok a termékek és szolgáltatások, amelyek nem tartoznak az európai akadálymentesítési irányelv (EAA) hatálya alá, az EAA akadálymentesítési követelményei nem kötelezőek. Ha azonban az akadálymentesítési irányelv vagy más uniós jogszabály akadálymentesítési szabályokat és kötelezettségeket állapít meg bármely termék vagy szolgáltatás vonatkozásában, ha a jellemzők, elemek vagy funkciók megfelelnek a vonatkozó EAA követelményeknek, akkor eltérő rendelkezés hiányában vélelmezhető, hogy megfelelnek a többi jogszabálynak is. A közbeszerzők bármikor dönthetnek olyan akadálymentességi követelmények alkalmazása mellett, amelyek meghaladják az uniós jogszabályokban meghatározott akadálymentességi követelményeket. Az EAA magában foglalja az EAA irányelv hatálya alá tartozó szolgáltatások ügyfelei által használt épített környezetre vonatkozó önkéntes akadálymentesítési követelményeket is. A tagállamok dönthetnek e követelmények betartásának megkövetelése mellett ⁽⁵⁸⁾.

A munkavállalók kiküldetéséről szóló felülvizsgált irányelv

Kiküldött munkavállaló az a személy, aki munkáját korlátozott ideig egy, a szokásos munkavégzése szerinti uniós tagállamtól különböző tagállam területén végzi ⁽⁵⁹⁾. Körülbelül 3 millió kiküldött munkavállaló ⁽⁶⁰⁾ van az EU-ban, akik közül sokan közszolgáltatások vagy -munkák nyújtásával foglalkoznak. A munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelvet (PWD) ⁽⁶¹⁾ 1996-ban fogadták el először, és 2018-ban jelentősen módosították. Célja az, hogy egyensúlyba hozza a határokon átnyúló szolgáltatásnyújtás szabadságát a munkavállalók védelmével. A 2018. évi felülvizsgálat megerősítette a kiküldött munkavállalók és a fogadó államban dolgozók közötti egyenlőség elvét, ideértve az egyenlő díjazást is. A módosított PWD ⁽⁶²⁾ alapján a kiküldött munkavállalók a fogadó államban az alábbiakkal kapcsolatos minden kötelező ⁽⁶³⁾ foglalkoztatási feltételre jogosultak:

- a) maximális munkaidő és minimális pihenőidő;
- b) minimális éves fizetett szabadság;

⁽⁵⁸⁾ A 2019/882 irányelv (49) preambulumbekkezdése, 4. cikkének (4) bekezdése és III. melléklete.

⁽⁵⁹⁾ A 96/71/EK irányelv 2. cikke.

⁽⁶⁰⁾ Forrás: Munkavállalók kiküldetése – Jelentés a 2018-ban kiadott A1 hordozható dokumentumokról, az Európai Bizottság Foglalkoztatási, Szociális és Integrációs Főigazgatósága, 2019. november, elérhető: <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=22302&langId=en>

⁽⁶¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/957 irányelve (1996. december 16.) a munkavállalók szolgáltatások nyújtása keretében történő kiküldetéséről szóló 96/71/EK irányelv módosításáról (HL L 18., 1997.1.27., 1. o.).

⁽⁶²⁾ Az (EU) 2018/957 irányelvet 2020. július 30-ig kell átültetni a nemzeti jogszabályokba, és ezen időpontig nem lehet alkalmazni. A közúti közlekedési ágazatban a 2006/22/EU irányelvet módosító új végrehajtási irányelv elfogadásáig a munkavállalók kiküldetéséről szóló 1996. évi irányelv szabályait kell alkalmazni. További információkért lásd az Európai Bizottság gyakorlati útmutatóját a munkavállalók kiküldetéséről (2019): <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=21472&langId=en>

⁽⁶³⁾ Amelyeket jogszabályi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezések és/vagy egyetemesen vagy általánosan alkalmazandó kollektív szerződések és választottbírói határozatok szabályoznak.

- c) díjazás, ideértve a túlmunka díjazását is; ez a pont nem alkalmazandó a kiegészítő foglalkoztatói nyugdíjrendszerekre;
- d) a munkavállalók alkalmazásának feltételei, különös tekintettel a munkaerő-kölcsönzéssel foglalkozó vállalkozások általi munkaerő-kölcsönzésre;
- e) munkahelyi egészség, biztonság és higiénia;
- f) védintézkedések a várandós vagy gyermekágyas nők, gyermekek és fiatalok munkaviszonyára vonatkozó szabályokat illetően;
- g) férfiak és nők közötti egyenlő bánásmód és más megkülönböztetést tiltó rendelkezések;
- h) a munkavállalók elszállásolására vonatkozó feltételek, amennyiben a szokásos munkavégzési helyüktől eltérő helyen munkát végző munkavállalók számára a munkáltató biztosít szállást;
- i) az otthonuktól munkavégzés miatt távol lévő munkavállalókat az utazással, az ellátással és a szállással kapcsolatos költségek fedezése céljából megillető juttatások vagy költségtérítés mértéke.

12 hónap – vagy ha a munkáltató indokolja, 18 hónap – elteltével a fogadó állam munkajogának minden kötelező feltételét alkalmazni kell a kiküldött munkavállalóra, kivéve a) a munkaszerződés megkötésére és felmondására vonatkozó bizonyos feltételeket, ideértve a versenytilalmi kikötéseket is; és b) a kiegészítő foglalkoztatói nyugdíjrendszereket.

A közbeszerzőknek tisztában kell lenniük ezekkel a követelményekkel az ajánlatok értékelésekor és a munkajogi előírások betartásának ellenőrzése során.

ILO egyezmények

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) alapvető egyezményeit kifejezetten említik a közbeszerzési irányelvek ⁽⁶⁴⁾, és a nemzeti közbeszerzési törvények és rendeletek is gyakran előírják az ILO-egyezmények betartását. A 8 alapvető egyezmény a következőkre vonatkozik:

1. az egyesülési szabadság és a szervezkedési jog védelme
2. a szervezkedési és a kollektív tárgyalási jog
3. kényszermunka
4. a kényszermunka eltörlése
5. alsó korhatár
6. a gyermekmunka legrosszabb formái
7. egyenlő díjazás
8. megkülönböztetés (foglalkoztatás és munkavégzés)

Munkacsoport létrehozása a beszállítói munkakörülmények figyelemmel kísérésére Koppenhága városában (Dánia)

Közbeszerzési célkitűzés

Koppenhága városa lépéseket tesz a szociális dömping ellen azzal, hogy munkaügyi kikötéseket épít be a szerződésekbe a tisztességes munkakörülményeket biztosítása érdekében a beszállítóinál és azok albeszállítóinál dolgozó valamennyi alkalmazott számára.

Megközelítés

- 1) Tisztességes díjazás és munkafeltételek
- 2) Tisztességes verseny minden vállalkozás számára
- 3) Több tanulószereződéses tanulói és munkatapasztalat-szerző hely az oktatásban részt vevő fiatalok számára

Koppenhága városának Dániában dolgozó beszállítói és azok alvállalkozói jogosultak a munkaügyi záradékkal és az irányelvvel összhangban álló minimális mértékű díjazásra, ideértve a túlórákat, a maximális munkaidőt és a minimális pihenőidőt, valamint a minimálisan fizetett éves szabadságot.

⁽⁶⁴⁾ A 2014/24/EU irányelv X. melléklete, a 2014/25/EU irányelv XIV. melléklete, valamint a 2014/23/EU irányelv X. melléklete.

Eredmények

Koppenhága létrehozott egy kilenc fős munkacsoportot annak figyelemmel kísérésére, hogy az összes beszállító, beleértve az alvállalkozókat is, betartsa a munkaügyi záradékokat. A munkacsoport bármikor jogosult látogatást tenni Dániában bármely típusú munkahelyen. Szorosan figyelemmel kíséri a különböző területeken, például az építőiparban, a takarításban és a szállításban működő beszállítók díjazását és munkakörülményeit. Évente körülbelül 600 megfeleléségi ellenőrzést végeznek. Ezek körülbelül egyharmada helyszíni ellenőrzés, míg a többi az egyes alkalmazottak körülményeinek vizsgálata a bérezés, a munkaidő, az adózás stb. dokumentációja alapján.

A munkacsoport az ellenőrzései során kockázatalapú megközelítést alkalmaz, elsődleges erőfeszítéseit azokra a területekre összpontosítva, ahol a legnagyobbak ítélik meg a szabálytalanság kockázatát. Jogsértés esetén párbeszédet kezdeményeznek a munkáltatóval. Ha nem tapasztalható javulás, a munkáltatónak büntetést kell fizetnie, végül pedig a városnak joga van felmondani a szerződést.

Tanulságok

Kiderült, hogy a vállalaton belüli megbízottak által végzett látogatás-alapú megközelítés hatékonyabb, mint a munkakörülmények ellenőrzésének kiszervezése. Főszabályként a fővállalkozó tartozik felelősséggel az ellátási láncban tapasztalt minden jogsértésért. A legtöbb jogsértésre az ellátási láncban kerül sor, az alvállalkozók és azok alvállalkozói által. Ha szerződösszegés gyanúja merül fel, elengedhetetlen a helyszínen alkalmazott munkavállalók személyazonosságáról és pontos munkaidejéről történő adatgyűjtés. Ez sokszor nehéz feladat. Koppenhága városa elindított egy kísérleti projektet, amelynek során a munkavállalóknak személyi igazolvánnyal kell regisztrálniuk magukat, amikor belépnek és elhagyják a munkahelyet. Ez a rendszer megkönnyíti a szociális dömping megnövekedett kockázatával járó szerződésekre való összpontosítást azáltal, hogy információkat szolgáltat a foglalkoztatott munkavállalók számáról, a munka típusáról, a foglalkoztatási formáról, a munkaidőről stb.

A késedelmes fizetésekről szóló irányelv ⁽⁶⁵⁾

Az EU-ban a vállalkozások kevesebb mint 40 %-ának fizetnek a szerződésekben megállapított feltételek szerint. A késedelmes fizetések következményei túlmutatnak a konkrét szerződéses kapcsolatokon, mivel az egész gazdaságra kiterjednek. Ha a vállalkozásoknak későn fizetnek, elbocsátásokra kerülhet sor, késik a beszállítóknak történő fizetés és elhalasztják a beruházási terveket. A teljes ellátási láncot veszélyeztetik, ami így kevésbé ellenállóvá válik.

Az időben történő fizetés a késedelmes fizetésekről szóló irányelv értelmében kötelező ⁽⁶⁶⁾. Ez a kötelezettség egyaránt vonatkozik a közszférabeli szervezetek és a vállalkozások közötti, valamint a vállalkozások közötti kereskedelmi ügyletekre. A közbeszerzőknek biztosítaniuk kell a vállalkozók haladéktalan kifizetését az irányelv által előírt 30 napos határidőn belüli fizetés teljesítésével (ez a határidő, adott esetben, csak a nemzeti egészségügyi szolgálat közintézményei esetében lehet 60 nap) ⁽⁶⁷⁾. Ezenkívül vannak olyan intézkedések, amelyeket a közbeszerzők megtehetnek a közbeszerzési folyamat során annak érdekében, hogy növeljék a valószínűségét, hogy az alvállalkozókat a szerződés teljesítése során haladéktalanul kifizessék. A témában további információt az 5.5. pontban talál.

2. FEJEZET

Szervezeti stratégia a szociális közbeszerzés jegyében

2.1. A TFK napirendre vétele

A TFK vezetői felelősségvállalást és elkötelezettséget igényel az irányítási struktúrákban, a politikai szinttől kezdve a kulcsfontosságú döntéshozókig és a költségvetésért felelős személyekig. Ez a fejezet azt vizsgálja, hogyan biztosítható ez az elkötelezettség, és példákat mutat szervezeti stratégiákra a TFK terén.

Az előnyök és lehetőségek kiemelése

A TFK kisebb és nagyobb közösségekben egyaránt elősegítheti a mérhető előrelépéseket a társadalmi célok, például az emberi jogok védelme, az egyenlőség előmozdítása, valamint a jó minőségű foglalkoztatás és a befogadás érdekében. Tehát elvileg könnyen lehetne biztosítani a végrehajtásának magas szintű támogatását.

⁽⁶⁵⁾ További információkért lásd: https://ec.europa.eu/growth/smes/sme-strategy/late-payment_en

⁽⁶⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2011/7/EU irányelve (2011. február 16.) a kereskedelmi ügyletekhez kapcsolódó késedelmes fizetések elleni fellépésről (HL L 48., 2011.2.23., 1. o.).

⁽⁶⁷⁾ A 2011/7/EU irányelv 4. cikke.

A TFK a globális célkitűzésekhez is hozzájárulhat. Például az ENSZ 12. fenntartható fejlődési célja – „Fenntartható fogyasztási és termelési minták biztosítása” – arra hívja fel a kormányokat, hogy támogassák a közbeszerzési gyakorlatok alkalmazását a fenntartható fejlődési menetrend előmozdítása érdekében (12.7. cél) ⁽⁶⁸⁾.

A kihívások és aggályok kezelése

Egy TFK-stratégia elfogadtatásához Önnek foglalkoznia kell a felsővezetők, a középvezetők és a költségvetésért felelős személyek esetleges aggályaival, ideértve a társadalmilag felelős közbeszerzésekhez szükségesnek gondolt többletköltségeket és erőforrásokat is.

A TFK gyakorlati bemutatása – akár a saját szervezetéből származó, akár más közbeszerzők példáin keresztül – hatékony módszer az előnyeinek bemutatására. Ez az iránymutatás számos esettanulmányt tartalmaz, amelyek a közbeszerzés költséghatékony, társadalmilag felelős módjait mutatják be.

Emellett célszerű kiemelni a cselekvés elmulasztásának költségeit, például a jó hírnévvel kapcsolatos kockázatokat, a jogszabályok be nem tartását, az el nem ért célokat vagy a társadalmi problémák közvetett költségeit a közzsféra számára.

Bevált gyakorlat

- Gondoskodjon a TFK magas szintű támogatottságáról azáltal, hogy kiemeli a TFK-val kapcsolatos kötelezettségeket és lehetőségeket, valamint a fellépés hiányával járó kockázatokat. Támassza alá érvelését a szervezete vagy mások által már végrehajtott társadalmilag felelős közbeszerzések valós példáival.

2.2. A célok meghatározása

Amint azt az 1. fejezetben kifejtettük, számos különféle társadalmi szempont merülhet fel a közbeszerzés során. A TFK-stratégia létrehozása segítheti a szociális beszerzés fő szempontjainak a meghatározását.

A meglévő célok azonosítása

Mérlegelje, hogy a TFK célkitűzéseit meglévő európai, nemzeti, regionális vagy helyi prioritásokra – például a társadalmi befogadásra vagy hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatási lehetőségeinek megteremtésére – tudja-e alapozni. Határozza meg ezeket a prioritásokat, és vegye figyelembe a közbeszerzés potenciális hozzáadott értékét.

Térképezze fel a közbeszerzési politikákat és tevékenységeket

Közbeszerzőként az Ön szervezete adott esetben már érvényesít közbeszerzési politikákat, például zöld vagy fenntartható közbeszerzési politikát, illetve olyan innovációs vagy ágazati stratégiákat, amelyek meghatározott iparágakat céloznak meg. Vegye számba a meglévő közbeszerzési célokat és tevékenységeket, és azonosítsa a TFK és e célok összehangolásának lehetőségeit.

A meglévő prioritások azonosításával és a jelenlegi közbeszerzési politikák és tevékenységek feltérképezésével meghatározhatja a leginkább releváns társadalmi célokat. A TFK-célkitűzések meglévő politikákkal és prioritásokkal való társítása hozzájárulhat a szociális közbeszerzés legitimálásához, és növelheti a TFK tekintetében elérhető figyelmet és erőforrásokat.

Bevált gyakorlat

- Mérje fel meg szervezete meglévő társadalmi célkitűzéseit, és vizsgálja meg, ezek hogyan igazodnak a jelenlegi közbeszerzési politikájához és gyakorlatához. Határozza meg a társadalmi célok közbeszerzés útján történő megvalósítását érintő lehetséges szinergiákat, hiányosságokat vagy akadályokat.

2.3. Egyeztetés az érintettekkel

A hatékony TFK sok érdekeltet érint, és az egyeztetés kulcsfontosságú lépés a szociális közbeszerzést célzó szervezeti stratégia kidolgozásakor.

⁽⁶⁸⁾ Lásd: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-consumption-production/>

Az érdekelt felekkel folytatott egyeztetés a TFK-stratégia kidolgozásáról a Német Szövetségi Belügyminisztérium közbeszerzési hivatalában

Közbeszerzési célkitűzés

A Szövetségi Belügyminisztérium keretében működő Fenntartható Közbeszerzések Kompetenciaközpontja (KNB) a Német Szövetségi Információgazdasági, Távközlési és Új Média Szövetséggel (Bitkom) együtt dolgozta ki a fenntartható IKT-termékek és -szolgáltatások közbeszerzésének közös stratégiáját. A közös kezdeményezés fő célja az, hogy a közbeszerzők és a beszállítók együttműködjenek a szociális normák és a tisztességes munkakörülmények biztosításában az IKT-termelés globális ellátási láncában.

Megközelítés

A Bitkom küldöttsége, amely az IKT-szektor különböző méretű és különféle termékportfólióval rendelkező beszállítóiból állt, és a KNB 2017 és 2019 között tárgyalta a nyilatkozat harmadik változatáról. A nyilatkozat értelmében a szövetségi, az állami és a helyi önkormányzatok ajánlatkérői ellenőrizhetik, hogy átláthatóak-e az ellátási lánc harmadik szakaszáig terjedő nagy léptékű szerződések, és ellenőrizhetik, hogy a szociális munkajogi normákat betartották-e a közbeszerzési tétel gyártása során. A nyilatkozat kiterjed az ILO alapvető egyezményeinek, valamint az 1., 102., 131., 155. és 170. számú egyezmények betartására. A tervezet elfogadását követően egyeztetést folyt az érdekelt felekkel. A Bitkom és a KNB szakértői meghívták a civil társadalom, az egyházak és más közbeszerzők több mint 20 képviselőjét, hogy tegyenek észrevételeket a nyilatkozattal kapcsolatban, és vegyenek részt egy nyomkövetési megbeszélésen. A KNB és a Bitkom közvetlenül végrehajtott néhány javaslatot, néhányat pedig további értékelésre bocsátottak, vagy elutasítottak. Az új nyilatkozat 2019. májusi közzétételét követően a KNB és a Bitkom további találkozóira hívta meg az érdekelt feleket, hogy ismertesse a javasolt észrevételekkel és hozzászólásokkal kapcsolatos döntéseket.

Eredmények

Az érdekelt felekkel folytatott egyeztetés eredménye a kötelezettségvállalási nyilatkozat frissített változata volt. Ebbe az érdekelt felek számos javaslatát beépítették, és ezek segítettek a nyilatkozat egyes szempontjainak tisztázásában. Mindez a KNB-t és a Bitkom-ot is segítette abban, hogy a nyilatkozatot összekapcsolják a civil társadalom által folytatott nyomkövetési tevékenységgel. A frissített nyilatkozat, amely a korábbinál szigorúbb ellenőrzési követelményeket tartalmaz a vállalatok számára, mintául szolgál az IKT-termékeknek és -szolgáltatásoknak a németországi közszféra szervezetei által folytatott közbeszerzéséhez, akik a nyilatkozat révén biztosíthatják, hogy a szállítók átlátható, és a szociális munkajogi normáknak megfelelő módon teljesítsék a szerződéseket. Nagyléptékű projektekre irányuló szerződések esetében az átláthatóság követelménye az ellátási lánc harmadik szakaszára is kiterjedhet.

Tanulságok

Az érdekelt bevonásának folyamata munkaigényes volt, különös tekintettel a benyújtott észrevételek értékelésére. Ez azonban sok szempontból hasznos volt, különös tekintettel a normák érthetőségével és egyértelműségével kapcsolatos visszajelzésekre. E folyamat révén a felek megérthették az összes érdekelt fél álláspontját és igényeit.

Az érdekelt felekkel folytatott egyeztetés magában foglalhat felméréseket vagy interjúkat, illetve az érintett belső és külső érdekelt felek részvételével tartott munkaértekezleteket, szemináriumokat és konferenciákat, amelyek a részvételi párbeszéd révén ösztönzik a társadalmi felelősségvállalás együttműködésen alapuló megközelítését. Az egyeztetéseket akadálymentesen kell lefolytatni, hogy a fogyatékossgal élő személyeket is be lehessen vonni.

A társadalmilag felelős közbeszerzés jelenlegi szintjének megállapítása

Az érdekelt felekkel folytatott egyeztetés során felmérhető, hogy milyen a társadalmilag felelős közbeszerzés jelenlegi gyakorlata. Például tartalmaznak-e már szociális követelményeket egyes közbeszerzési ajánlattételi felhívások? Képes-e a piac ezeknek megfelelni? Mennyire tükrözik a jelenlegi elvárások a piac legjobb gyakorlatát?

Visszajelzés gyűjtése és szakértői vélemények

Az érdekelt felek bevonása a stratégia kidolgozási folyamatába számos tanulsággal szolgál, és javítja a stratégia tartalmát, valamint megalapozhatja a célok eléréséhez szükséges elkötelezettséget.

Az egyeztetésbe a következő érdekelt felek vonhatók be:

- közbeszerzők – olyan beszerzési szakértők, akik ismereteire szükség van az ajánlatok elkészítéséhez és értékeléséhez,
- felhasználók – ideértve az alkalmazottakat és az állampolgárokat, valamint a civil társadalom képviselőit (pl. fogyatékossgal élő személyek és szervezeteik), akik meghatározzák az áruk és szolgáltatások iránti keresletet, és befolyásolják a társadalmi elvárásokat,
- szociális partnerek – munkáltatói szervezetek és szakszervezetek –, amelyek segíthetnek a munkavállalók legjobb munkakörülményeinek biztosításában, valamint a nemzeti jogszabályok és kollektív szerződések betartásában a szerződések teljesítése előtt és alatt,
- vállalkozások (ideértve a szociális gazdaság szervezeteit és a szociális vállalkozásokat) – potenciális vállalkozók és alvállalkozók, akik betekintést nyújtanak a jelenlegi gyakorlatba, az ellátási láncokba és a javítási lehetőségekbe,
- más szervek, amelyek betekintést nyújthatnak munkaügyi kérdésekbe,
- a nemzetközi szervezetek, például a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) és a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) útmutatásokat biztosítanak, és tájékozódás céljából megkereshetők,
- kereskedelmi vagy iparági szövetségek, amelyek adott esetben információkat terjeszthetnek, és összegyűjthetik a piaci szereplők véleményét, és
- egyéb releváns külső szervezetek – ideértve a nem kormányzati szervezeteket és az állampolgári csoportokat, amelyek szerepet játszanak a társadalmi felelősségvállalás előmozdításában, technikai szakértők (pl. az akadálymentesítés terén), és amelyek bevonásával növelhető a TFK-stratégia átláthatósága és elszámoltathatósága.

A szociális vállalkozások támogatási lehetőségeinek meghatározása Söderhamn városában (Svédország)

Közbeszerzési célkitűzés

A városi tanács hivatalos javaslata nyomán Söderhamn városa elkezdte megvizsgálni azt, lehetséges van-e legalább két, a társadalmi szempontokat figyelembe vevő, valamint a társadalmi befogadásra és a szociális vállalkozások támogatására összpontosító közbeszerzés kijelölésére.

Megközelítés

Igényfelmérést hajtottak végre és párbeszéd kezdődött a szociális vállalkozásokkal annak érdekében, hogy a vevő igényeit összhangba hozzák a szociális vállalkozások által kínált szolgáltatásokkal. Az igényfelmérés és a szociális vállalkozásokkal folytatott párbeszéd eredménye az volt, hogy egy héten egyszer vagy kétszer friss gyümölcskosár-szállításokat vásároltak az önkormányzat alkalmazottai számára. Csak a szociális vállalkozásoknak volt lehetőségük részt venni és ajánlatot tenni erre a szerződésre, amely a közbeszerzési irányelvek alkalmazására vonatkozó értékhatár alatt volt.

Eredmények

A nyertes ajánlat ökológiai, helyi termelésű gyümölcskosarak szállítását kínálta, amelyeket egy munkaintegrációs szociális vállalkozás szállított. A szállítónak a gyümölcskosarak leszállítására lehetősége volt egy olyan személyt alkalmazni, aki régóta munkanélküli volt. A kosarak költsége teljes mértékben összhangban állt egy magánvállalkozásoknak szállító kereskedelmi cég áraival. Ezenkívül a szállító korábban 60 000 EUR/év összegű pénzbeli juttatást kapott az önkormányzattól, amelyre így már nincs szüksége.

2016-ban a nyertes szállítónak négy, 2019-ben pedig már kilenc alkalmazottja volt. Az eredeti pályázat megnyerése óta a szociális vállalkozás egy központot is létrehozott azzal a céllal, hogy az önkormányzatot több társadalmi vállalkozás beindításának támogatásában segítse, a közbeszerzés, mint az egyik növekedési stratégia révén. Kilenc másik szociális vállalkozással együtt egy nemzeti szövetséget is létrehozott, hogy az összes svéd munkaintegrációs szociális vállalkozást egyetlen weboldalon gyűjtse össze.

Tanulságok

Egy kis volumenű közbeszerzés is járhat nagy hatással. Ebben az esetben pozitív hatással volt a szállító kereskedelmi és társadalmi sikereire egyaránt. Annak ellenére, hogy kis értékű vásárlásról volt szó, ehhez mégis szükséges a vevő ideje és elkötelezettsége, csakis mint a támogató vezetés és az útmutatások.

Az érdekelt felekkel folytatott egyeztetés értékes a stratégia kidolgozásának minden szakaszában, a célok kezdeti meghatározásától a célértékek kitűzéséig, a TFK végrehajtásáig és nyomon követéséig. A TFK szervezeti megközelítése csak akkor meggyőző, ha az érdekelt felek megértik a kihívás jellegét, a megoldásban betöltött szerepüket és a cselekedeteik lehetséges pozitív hatását.

Bevált gyakorlat

- Egyeztessen mind a belső, mind pedig a külső érdekelt felekkel, hogy jobban megértse a szociális közbeszerzés akadályait és lehetőségeit, és növelje az érdekelt felek részvételét a TFK-tevékenységekben.

2.4. A kockázatok értékelése, a szerződések rangsorolása és a célok kitűzése

A legtöbb közbeszerző korlátozott erőforrásai miatt nem lehetséges egyszerre kezelni az összes társadalmi kérdést valamennyi termék és szolgáltatás vonatkozásában. Ráadásul nem minden terméknek és szolgáltatásnak van azonos társadalmi hatása és kockázata. Ezért észszerű lehet prioritásként kezelni egy olyan kisebb termék- és szolgáltatáscsoportot, ahol a TFK a legnagyobb hatást gyakorolhatja az Ön által meghatározott társadalmi célokra.

Kockázatértékelés

Szervezete beszerzésének kockázatértékelése azonosíthatja a különböző vásárlási kategóriákhoz kapcsolódó társadalmi hatásokat. Például egyes ágazatokban nagyobb a kiszolgáltatott munkavállalók aránya vagy nagyobb a nemek közötti egyenlőtlenség. Bizonyos termékek tartalmazhatnak olyan nyersanyagokat vagy összetevőket, amelyeket konfliktusövezetből vagy alacsony munkaiügyi követelményekkel rendelkező régiókból szereztek be.

A kockázatértékelés meghatározza azokat az eseményeket vagy feltételeket, amelyek megakadályozhatják, hogy közbeszerzési tevékenysége elérje a társadalmi célokat. Ez az eljárás két tényező szerint méri a kockázatot: mennyire valószínű ezen események vagy körülmények bekövetkezése? Ha pedig mégis bekövetkeznek, milyen mértékben befolyásolják a társadalmi célokat?

A termékek és szolgáltatások kockázatértékelésénél figyelembe kell venni a következőket:

- Alapvető munkakörülmények – fennáll-e annak a veszélye, hogy az ágazatban nem tartják be az ILO-egyezményeket vagy a vonatkozó nemzeti vagy EU-normákat? A rossz körülmények ismert problémát jelentenek-e a gyártási folyamatban (például textíliák, elektronika, térkövek) vagy a szolgáltatásnyújtásban (például szociális dömping az étkeztetésben, a takarításban és az építőiparban)?
- Munkaerő – milyen munkaerőt használnak a termelésben vagy a szolgáltatás nyújtásában, és ez milyen kockázatokkal jár? Például használ-e egy ágazat általában a szokványostól eltérő munkaszerződések, pl. nulla órás szerződéseket, alkalmaznak-e dokumentumok nélküli vagy migráns munkavállalókat, illetve tesznek-e nemi, faji vagy egyéb tényezők alapján különbségeket a munkavállalókkal szemben?
- A szolgáltatások folyamatossága – fennáll-e annak a kockázata, hogy a szolgáltatónak vagy egy meglévő szerződés feltételeinek a megváltoztatása hátrányosan érintheti a szolgáltatás felhasználóit? Az előny- és kockázatelemzésnek ki kell terjednie a szolgáltatásokat igénybe vevők és gondozóik biztonságára és jólétére gyakorolt lehetséges hatásokra. Ez különösen releváns a kiszolgáltatott helyzetben lévő emberek, az idősebbek vagy a fogyatékkal élő személyek számára nyújtott szociális szolgáltatások esetében.
- Kapcsolódás a tárgyhoz – a társadalmi elvárásoknak kellőképpen kapcsolódniuk kell a megvásárolt egyedi termékekhez vagy szolgáltatásokhoz (lásd a 4. fejezetet). Ezt a kapcsolatot nehezebb megállapítani az olyan hosszú és összetett ellátási láncok esetében, mint például az IKT-ágazat. Meg kell vizsgálni, hogy az ellátási láncban mennyire távolra jutva lehet értékelni a kockázatot.

A kockázatok felmérésének egyik modellje a kockázatok bekövetkezése valószínűségének és következményeinek numerikus skála segítségével történő rangsorolása. Ez a rangsor az érdekelt felekkel folytatott egyeztetés részét is képezheti. A valószínűség és a következmény szempontjából magasan rangsorolt termékeket és szolgáltatásokat prioritásként kell megcélozni, amennyiben egyértelmű kapcsolat áll fenn a közbeszerzés tárgyával.

A kockázatértékelés az egyes pályázatoknál is fontos. Ez segít meghatározni az ellátási lánc vagy a szolgáltatásnyújtás azon pontjait, ahol a kockázatok magasak, és biztosítja az arányosság elvének tiszteletben tartását (vagyis a közbeszerzési felhívásban szereplő követelmények alkalmasak konkrét társadalmi célok elérésére, és nem lépik túl a szükséges mértéket).

A hosszú és összetett globális ellátási láncok nem átláthatóak, és a közbeszerzők számára nehézségekbe ütközhet az információkhoz való hozzáférés. Számos civil szervezet dolgozik azonban ezen információk hozzáférhetőbbé tételén, például az Electronics Watch⁽⁶⁹⁾ vagy a Swedwatch⁽⁷⁰⁾. Bár ezen információk egy része a kiskereskedelmi és a közfogyasztásra összpontosíthat, mégis nagyon relevánsak a közsféra által beszerzett hasonló termékek esetében. Segíthetnek azonosítani azokat a társadalmi kockázatokat, amelyekre léteznek ellenőrzési eszközök és programok, elkerülve ezzel a verseny indokolatlan korlátozását.

A közbeszerzés kockázatainak értékelése a Közigazgatási és E-kormányzat Ügynökségben (Difi), Norvégia

Közbeszerzési célkitűzés

A norvégiai Közigazgatási és E-kormányzat Ügynökség (Difi) listát készített a közbeszerzők részére a magas kockázatú termékekről, hogy segítsen nekik az emberi jogok betartásával kapcsolatos kellő gondosság fontosságának tudatosításában. Ez a lista abban segíti a közbeszerzőket, hogy megfelelő erőforrásokat fordítsanak az ajánlatok értékelésére és a TFK szempontok nyomon követésére a szerződéskötés szakaszában. A lista különböző ágazatokat fed le, pl. építőanyagok, elektronika és IKT, bútorok, irodaszerek, textíliák és élelmiszerek, és kiterjed a gyártási folyamat minden szintjére – a nyersanyag-kitermeléstől a végső összeszerelésig.

Megközelítés

A Difi beszámolókból, cikkekből, filmekből és tudományos kutatásokból származó adatokat használ a kockázatértékelésekhez. Beszállítókat és bizonyos mértékben ágazati szervezeteket/kezdeményezéseket szintén megkérdeztek, hogy információkkal szolgáljanak az ellátási láncok megértéséhez. Kereskedési adatokat használtak fel az ellátási láncok feltérképezéséhez, mivel az átláthatóság és a nyomon követhetőség gyakran korlátozott.

Eredmények

A Difi magas kockázatú listája hasznos információkat nyújt a termékcsoportokon belüli kockázatokról, valamint kifejezetten a kiválasztott termékkategóriákban is. Ez útmutatóként szolgálhat az arányosság elvének alkalmazása tekintetében azzal kapcsolatban, mely termékcsoportokat és termékkategóriákat kell kiválasztani, amikor a TFK-eszközöket használják a beszerzési tevékenység megtervezéséhez. Segíthet a magas kockázatú termékek szállítóinak abban is, hogy globális ellátási láncokban prioritásként kezeljék az emberi jogok terén elvárt kellő gondosságot. További információt itt talál a magas kockázatú listáról: <https://www.anskaffelser.no/public-procurement/socially-responsible-public-procurement/information-about-high-risk-products>

Tanulságok

Az ellátási láncsal kapcsolatos információkhoz való hozzáférés során számos eredendő nehézség merül fel. Az esetek többségében a beszállítóknak a nyersanyagoktól a gyártásig, illetve az Európába történő megérkezésig terjedő összetett és dinamikus hálójá, vagy a hazai és nem hazai szereplők által nyújtott szolgáltatások miatt hiányzik az átláthatóság. A Difi magas kockázatú listája hasznos eszköz a közbeszerzők számára, amikor döntéseket hoznak arról, mely termékeket válasszák a TFK keretében. A lista használata csökkentheti annak kockázatát, hogy emberi jogi jogsértések történtek a magas kockázatú termékek ellátási láncában. A lista azonban nem jelent kimerítő felsorolást. A listán jelenleg nem szereplő termékek is jelenthetnek nagy kockázatot, ezekben az esetekben a közbeszerzőknek további kutatásokat kell folytatniuk az e termékekhez és szolgáltatásokhoz kapcsolódó emberi jogi kockázatokról.

A szerződések prioritizálása

Nem minden szerződés nyújt azonos lehetőségeket a társadalmi célok elérésére. A prioritási sorrend meghatározása segíthet a lehető legnagyobb hatású szerződések azonosításában. A szerződések rangsorolásához fontolja meg a következő kérdéseket:

- milyen társadalmi kockázatok vagy potenciális társadalmi juttatások kapcsolódnak a szerződéshez és ezek mennyire fontosak?
- kellő méretűek és időtartamúak-e a szerződések ahhoz, hogy befolyásolják a beszállítói gyakorlatokat? Ha nem, akkor együttműködhet-e más közsférabeli szervekkel a kereslet összevonása érdekében az adott kategóriában?

⁽⁶⁹⁾ Az Electronics Watch egy független szervezet, amelynek az a célja, hogy összekapcsolja az elektronikai gyártási régiók közszektorbeli vásárlóit és a civil társadalmi szervezeteket az emberi jogi és a globális ellátási lánc-szakértőkkel. További információk: <http://electronicswatch.org/en>

⁽⁷⁰⁾ A Swedwatch egy független szervezet, amely az emberi jogokra és a környezeti visszaélésekre összpontosít különféle ágazatokban, beleértve az élelmiszer-, fém-, fakitermelési, ásvány- és textilipari ágazatokat. További információk: <https://swedwatch.org/en/teman/public-procurement/>

- a társadalmilag előnyben részesített alternatívák elérhetők és megfizethetők-e? A társadalmi szempontok beépítése indokolatlanul korlátozná-e a versenyt?
- milyen hosszú a termék ellátási lánc? Hogyan tudja a közbeszerzés hatékonyan megcélózni az ellátási lánc azon részét, ahol kockázatok jelentkeznek, vagy előnyök realizálhatók?
- közvetlenül megcélózhatók-e a társadalmi célok az ellenőrizhető beszerzési szempontokkal? Alternatív megoldásként létezik-e hatékonyabb mód a beszerzési politika megvalósítására a közbeszerző számára elérhető egyéb eszközök felhasználásával?
- mennyire lesz látható a társadalmi cselekvés? Segíthet-e a szociális kérdések szélesebb körű tudatosításában az ellátási láncokban érintett dolgozók, a beszállítók és esetleg még a nagyközönség körében is? Kockázattal jár-e a jó hírnév tekintetében, ha nem teszünk lépéseket ezen a területen?
- van-e lehetőség arra, hogy olyan szociális szervezetek számára tartsanak fenn egy szerződést, amelyek közvetlenül támogatják a fogyatékkal élő vagy hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatását?

A szerződések rangsorolásakor, különösen a TFK kötelezővé tétele esetén, egy másik szempont annak a beszerzési értékhatárnak a meghatározása, amely felett Önök társadalmi követelményeket érvényesítenek. A közbeszerzési irányelvek csak azokra a felhívásokra vonatkoznak, amelyek értéke meghaladja a szerződés és a beszerző szerv jellege alapján meghatározott értékhatárt ⁽¹⁾. Azonban olyan szerződések esetén is, amelyek ezen értékhatár alatt vannak, vagy amelyek az irányelvek hatályaán kívül esnek, szintén alkalmazható a TFK.

A célok kitűzése

A célok kitűzése demonstrálja a társadalmi célok iránti elkötelezettséget, növeli a motivációt, és keretet nyújt az előrehaladás méréséhez.

Minden releváns termék- vagy szolgáltatáskategóriában állítson be minden társadalmi célhoz kapcsolódó egyedi célt. A hatékony célok mérhetők (számszerűsíthetők), elérhetők (az aktuális állapotnak megfelelően vannak beállítva), és meghatározzák a cél elérésének kitűzött időpontját.

Bevált gyakorlatok

- Kockázatértékelés elvégzése útján értse meg beszerzése társadalmi hatásait. Szükség esetén egyeztessen a szervezete más részlegeinek (például a munkaügyi osztály) szakértőivel, a szakszervezetekkel, a beszállítókkal vagy független nem kormányzati szervezetekkel, hogy jobban átlássa a beszerzett termékek és szolgáltatások ellátási láncait és munkakörülményeit.
- Dolgozzon ki egy olyan TFK stratégiát, amely felvázolja a közbeszerzési kategóriákat vagy azokat az egyedi szerződéseket, ahol prioritásként fogja kezelni a TFK-t. Mindegyik prioritáshoz állítson be egy mérhető és elérhető célt, amelyet egy adott időpontig el kell érni.

2.5. A TFK integrálása a közbeszerzési eljárásokba és politikákba

Vegye figyelembe a következőket, amikor a TFK-t beilleszti a közbeszerzési eljárásokba és politikákba:

- a jogi és szabályozási keret – beleértve azt is, hogy a TFK hogyan felel meg az uniós és a nemzeti közbeszerzési jogszabályoknak, valamint az EU nemzetközi kötelezettségeinek,
- az intézményi keret – ideértve azt is, hogy a közbeszerzés központosított vagy decentralizált-e, és mit jelent ez a TFK irányítása és nyomon követése szempontjából,
- az irányítási struktúra – ideértve a TFK integrációjának irányítására szolgáló új struktúrák létrehozását, például a legfontosabb érdekelt feleket bevonó munkacsoport kialakításával, vagy a TFK bajnokainak megnevezésével az érintett szervezeti egységeken belül,
- feladatok delegálása – ideértve a megfelelő pozíciókban lévő olyan vezetők, szakértők és vevők azonosítását, akik képesek cselekvésre ösztönözni és biztosítani a célok elérését,
- hozzáférés a szakértelemhez – ideértve a szervezeten belüli szakértők bevonását a TFK-hoz kapcsolódó kérdésekbe, együttműködést az érintett szervezeti egységekkel vagy szervezetekkel belső vagy külső szinten, valamint kapcsolatfelvétel más olyan szervezetekkel, amelyek tanácsot adhatnak vagy irányíthatják a TFK-intézkedések végrehajtását,
- a szakmai kapacitás és az erőforrások rendelkezésre állása – fontolja meg, hogy szükség van-e kapacitásépítési tevékenységekre, vagy egyértelmű iránymutatások és szempontok meghatározására.

⁽¹⁾ Az aktuális értékhatárok itt érhetők el: https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/rules-implementation/thresholds_en

Az integráció kommunikáció útján történő támogatása

Széles körben kommunikálja a TFK céljait, hogy azt integrálja a szervezetbe. Gondoskodik arról, hogy a teljes szervezeten belül egyértelmű legyen a dolgozók szerepe és felelősségük. A belső kommunikációs tevékenységek szemináriumokat, hírleveleket vagy a szervezet intranetjébe való beépítést foglalhatják magukban.

A külső kommunikáció is elengedhetetlen. Ha a társadalmi célokról még a közbeszerzési felhívások közzététele előtt tájékoztatják a piacot, az időt ad a beszállítóknak, hogy reagáljanak erre. A célok nyilvános közlése növeli az Ön elszámoltathatóságát, és olyan példát mutat, amely szélesebb cselekvésre ösztönözhet. Ez abban is segíthet, hogy egyetértést alakítson ki a társadalmi szempontok alkalmazásával járó gyakorlatokkal kapcsolatban.

Végül pedig a jó gyakorlatokkal (vagy az elkerülhető kockázatokkal) kapcsolatos tudás megosztása más közbeszerzőkkel, elősegítheti a TFK-ra vonatkozó tanulás felgyorsítását. Ez a tudásmegosztás történhet helyi, regionális, nemzeti vagy akár nemzetközi szinten. Különösen az EU-n belüli tudásmegosztás segítheti elő az európai közbeszerzők elvárásai szintjének emelését, ösztönözve azt, hogy a társadalmi felelősségvállalás normává váljon.

A társadalmilag felelős IKT-beszerzésekkel foglalkozó Procura+ hálózati munkacsoport

Közbeszerzési célkitűzés

A Procura+ hálózat azért hozta létre a társadalmilag felelős közbeszerzéssel foglalkozó érdekcsoportot, hogy elősegítse a közbeszerzési tevékenységekkel kapcsolatos cseréket és támogassa a közbeszerzőket az információs és kommunikációs technológiai (IKT) hardvertermékek beszerzésében. A csoporthoz egész Európából csatlakoztak közbeszerzők, beleértve a Greater London Authorityt, Stockholm városát, a barcelonai városi tanácsot, az Advanced Procurement for Universities and Colleges Scotland (APUC) szervezetet és Haarlem városát.

Megközelítés

Az érdekcsoport tagjai rendszeres fizikai és virtuális találkozókon keresztül kommunikálnak és osztják meg tudásukat a TFK-ról. Az Electronics Watch és az ICLEI Europe támogatásával a csoport olyan kritériumokat, specifikációkat és előírásokat dolgoz ki, amelyek figyelembe veszik a társadalmi felelősséget az IKT-termékek teljes ellátási láncában.

Eredmények

Tapasztalataik és a bevált gyakorlatok példáinak megosztásával a résztvevő közbeszerzők fejleszthetik a TFK-ra vonatkozó ismereteiket és szakértelmüket. A csoport emellett platformként szolgál a közelgő közbeszerzési felhívások bemutatásához, valamint megkönnyíti a közbeszerzők, valamint a potenciális beszállítók és viszonteladók közötti cserekapcsolatokat saját szükségleteik és képességeik tekintetében. A csoport közös erőfeszítéssel kidolgozott egy meghatározott feltételcsomagot: „Hogyan szerezzünk be tisztességes kereskedelem útján IKT-hardvereket – a társadalmilag felelős közbeszerzés feltételei”. A dokumentum tartalmazza a kiválasztási feltételeket, a műszaki előírásokat, az odaítélési feltételeket és a szerződésteljesítési kikötéseket. A megállapított feltételcsomag ambiciózus, mivel meghaladja a kohószintet, és a bányászat szakaszában is foglalkozik a kérdésekkel.

Tanulságok

A közzsféra többi vásárlójával való kapcsolatfelvétel és a piaci információk megosztása hasznos, mivel ez lehetővé teszi a közbeszerzők számára, hogy azonosítsák a közös igényeket, és kidolgozzák a társadalmilag felelősségteljesen előállított, az igényeknek leginkább megfelelő termékek megvásárlására vonatkozó stratégiákat.

Bevált gyakorlat

- Integrálja TFK-stratégiáját a közbeszerzési tevékenységeibe. Ossa fel a felelősségeket, fontolja meg egy vezetői csoport létrehozását, és széles körben közölje társadalmilag felelős közbeszerzési céljait, hogy a dolgozók és a beszállítók tisztában legyenek az elvárásokkal, és más közbeszerzőket is hasonló intézkedések megtételére ösztönözzenek.

2.6. Az előrehaladás figyelemmel kísérése és felülvizsgálata

A TFK teljesítményére vonatkozó adatgyűjtés

A TFK hatékony végrehajtásához szükség van egy olyan monitoring rendszer felállítására, amely méri a célokhoz képest megvalósított előrehaladást. A nyomonkövetési rendszerek a társadalmi szempontok alkalmazását rögzítő egyszerű adatbázisoktól az e-beszerzési platformokkal integrált speciális rendszerekig terjednek.

A TFK figyelemmel kíséréseinek integrálása a meglévő jelentési rendszerekbe Flandriában (Belgium)

Közbeszerzési célkitűzés

A flamand kormány 2008 óta dolgozik a fenntartható közbeszerzésen (SPP); ekkor azt tűzte ki célul, hogy 2020-ig közbeszerzéseinek 100 % fenntartható legyen. A 2009 és 2015 közötti időszakban két cselekvési tervet fogadtak el az e cél elérése irányában történő előrehaladás érdekében, melyet követően az SPP a közbeszerzés integrált stratégiájának részévé vált. A terv kilenc termékcsoportra vonatkozóan meghatározta a minimális fenntarthatósági feltételeket, valamint további 17 termékcsoportra vonatkozóan útmutatásokat határozott meg és javaslatokat tett a feltételekre. A megvásárolt termékeknek meg kell felelniük ezeknek a feltételeknek ahhoz, hogy Flandria kormánya fenntarthatónak minősíthesse a közbeszerzést.

Megközelítés

2017-ben az SPP nyomon követését integrálták a flamand kormány szerződéskezelési rendszerébe. Minden, legalább 30 000 EUR értékű közbeszerzést nyilvántartásba kell venni a szerződéskezelő rendszerben, és a következő kilenc kötelező SPP kérdésre kell választ adni:

1. az alapvető fenntarthatósági szempontok alkalmazása: teljes egészében a közbeszerzési dokumentumba integrálva / nem vagy részben beépítve a közbeszerzési dokumentumba / a közbeszerzés nem egy olyan termékcsoportra vonatkozik, amelyre alapvető feltételeket határoztak meg
2. egyéb fenntarthatósági szempontok alkalmazása: egy vagy több egyéb fenntarthatósági feltétel a közbeszerzési dokumentumban / nincs más fenntarthatósági feltétel a közbeszerzési dokumentumban
3. környezetgazdálkodási igazolások szükségessége: releváns és szerepel a közbeszerzési dokumentumban / releváns, de a közbeszerzési dokumentumban egyedi okok miatt nincs feltüntetve / nem releváns
4. szociális vállalkozások számára fenntartott hozzáférés: igen / nem
5. a szerződés teljesítési szakaszának egy részét szociális vállalkozások számára tartják fenn: igen / nem
6. megkülönböztetésmentességi kikötés alkalmazása: igen / nem
7. foglalkoztatási, oktatási és képzési célú szociális záradék alkalmazása a közbeszerzési dokumentumban: igen / nem
8. etikai kikötés alkalmazása: releváns és szerepel a közbeszerzési dokumentumban / releváns, de a közbeszerzési dokumentumban egyedi okok miatt nincs feltüntetve / nem releváns – a közbeszerzés nem magas kockázatú árukra vonatkozik
9. innovatív közbeszerzés: az innováció a kutatás és fejlesztés kereskedelmi hasznosítás előtti szakaszában helyezkedik el / az innováció mind a kereskedelmi hasznosítás előtti, mind a kereskedelmi szakaszban megtalálható / az innováció a kereskedelmi szakaszban található (PPI) / nincs innovatív szempont

Tanulságok

Az eszköz használatának figyelemmel kísérése szükséges a hatékonyságának biztosításához. Miután észrevették, hogy 2015 és 2016 között csökkent az SPP jelentett felhasználása, Flandria képes volt leküzdeni a 2020-ra kitűzött cél jelentős akadályait, ideértve a fenntarthatósági feltételek beépítését a pályázati sablonokba és a keretmegállapodások meghatározását, azokban az esetekben ahol jövőbeni fellépésre volt szükség.

Források

http://www.procuraplus.org/fileadmin/user_upload/Procura_case_studies/Procuraplus_case_study_Flanders.pdf és <https://overheid.vlaanderen.be/monitoring-duurzame-overheidsopdrachten%20>

A leghatékonyabban a meglévő jelentési rendszerekhez és ellenőrzési eljárásokhoz kapcsolva követhető nyomon a TFK. Valószínűleg módosítania kell majd a meglévő rendszereit, például új adatmezőket kell beillesztenie a nyomkövetési szoftverbe. Vizsgálja meg azt is, szükség van-e a TFK teljesítményének külső, független ellenőrzésére is, ideértve a közbeszerző összehasonlítását a korábbi teljesítményével vagy más szervezetek teljesítményével.

A TFK felülvizsgálata és fejlesztése

Rendszeresen vizsgálja felül a monitoring eredményeit annak biztosítása érdekében, hogy a célok felé haladjon, és hogy az intézkedések a kívánt mértékben járuljanak hozzá a célok eléréséhez.

Kommunikáljon kollégáival és a külső partnerekkel, amikor a szervezet teljesítette a céljait. Az egyeztetés és a célok kitűzésének folyamata ekkor újratekődik – biztosítva a társadalmi célok folyamatos fejlesztését.

Nem lehetséges rendszerszintű piaci változás, ha a jó eredmények elszigetelten jönnek létre. A TFK segíthet bemutatni a piac azon képességét, hogy megfeleljen a magasabb normáknak, és ennek kommunikálása segíthet az érdekelt felek szélesebb körű elvárásainak felkeltésében.

Bevált gyakorlat

- Kísérje figyelemmel a TFK végrehajtását, és rendszeresen vizsgálja felül az eredményeket az előrehaladás biztosítása és a stratégiában vagy a közbeszerzési gyakorlatban szükséges kiigazítások elvégzése érdekében.

3. FEJEZET

Az igények felmérése és a közbeszerzés megtervezése

3.1. Az igényfelmérés szerepe a TFK-ban

Az igények felmérése lehet a TFK beszerzési ciklusának első szakasza, még mielőtt kiírnák a közbeszerzési felhívást. Az igényfelmérés célja annak biztosítása, hogy az áruk, szolgáltatások vagy építési munkák iránt valós kereslet álljon fenn, valamint annak meghatározása, hogy miként lehet kielégíteni az igényeket a társadalmilag leginkább felelős módon. A valós igényeknek az eredmények tekintetében történő felmérése segít meghatározni a követelmények alkalmazási körét és jellegét, és ezekre a piac rugalmasabb és potenciálisan költséghatékonyabb módon válaszolhat. A TFK összefüggésében az igényfelmérés a következőkről szól:

- annak biztosítása, hogy a vásárolt termék megfeleljen a társadalmi igényeknek,
- a közbeszerzések és a szerződések megtervezése annak érdekében, hogy lehetővé váljon az időbeli rugalmasság, és annak biztosítása, hogy a szervezetek széles köre – ideértve a szociális gazdasági szervezeteket és a szociális vállalkozásokat, valamint a nonprofit vagy önkéntes szervezeteket – vehessen részt, és
- a társadalmi hatások és eredmények fokozása: annak ellenőrzése, hogy a közbeszerzés kínál-e lehetőséget a releváns társadalmi és etikai eredmények előmozdítására.

Példák arra, hogy az igényfelmérés miként befolyásolhatja a közbeszerzés társadalmi hatásait és eredményeit:

- egy helyi önkormányzat rugalmasabb és változatosabb mobilitási lehetőségeket választ annak érdekében, hogy az idősebb polgárok és a fogyatékossgal élő személyek számára nagyobb közlekedési szabadságot biztosítson,
- egy helyi önkormányzat az egyének igényeihez igazodó szociális és gondozási szolgáltatásokat nyújt, különös tekintettel a nemek kérdésének szempontjaira ⁽⁷²⁾,
- egy kormányzati szerv rendelkezést vesz fel egy építési szerződésbe a munkanélküliek és a hátrányos helyzetű személyek foglalkoztatási és képzési lehetőségei érdekében,
- egy kórház egy egészségügyi berendezéseket szállító cégtől azt kéri, hogy tegye átláthatóvá az ellátási láncát, annak érdekében, hogy civil társadalmi szervezetekkel együttműködve figyelemmel kísérje és ellenőrizze a munkavállalók munkafeltételeit.

Az igényfelmérés pénzt takaríthat meg, valamint társadalmi megtérülést generálhat, ami az előbeszerzés elengedhetetlen részévé teszi. Ez szükségessé teheti a szervezetten belüli kultúráváltást: el kell szakadnia a megvásárolt egységek számára összpontosító gondolkodástól, és az igények fenntartható kielégítése irányába kell elmozdulnia, szem előtt tartva a szociális hatásokat.

Egyeztetés a felhasználókkal

A termék, a szolgáltatás vagy az építési munka felhasználói gyakran nem ugyanazok a személyek, mint akik ezeket megvásárolják. A felhasználók lehetnek ugyanazon szervezeten belül más személyek, illetve egy másik állami szerv alkalmazottai vagy állampolgárok (pl. kórházi betegek, lakosok, iskolai vagy egyetemi hallgatók). Az egyeztetés során fel lehet tárni társadalmi kérdéseket, és biztosítani lehet a pályázati felhívás olyan kialakítását, hogy az a lehetséges pozitív társadalmi hatások közül lehető legtöbbet megvalósítsa. A következő technikák alkalmazhatók a felhasználókkal történő egyeztetésre a beszerzés megkezdése előtt:

- kérdőíves vagy online felmérés indítása a felhasználói igények és preferenciák meghatározása érdekében,
- a meglévő felhasználói szokások megfigyelése és elemzése,
- az összes érintett fél meghívása egy találkozóra a meglévő gyakorlatok áttekintése és a következő beszerzés során elérhető jobb társadalmi eredmények közös megtervezése céljából, és/vagy
- az összes felhasználó meghívása az előzetes piaci konzultáció részeként megrendezett beszállítói bemutatókra (lásd a 3.2. szakaszt),
- a kérdőív elérhetővé tétele a fogyatékossgal élő személyek számára.

⁽⁷²⁾ Az igényfelmérés alapulhat a nemek közötti összehasonlító elemzésen is. Az EIGE meghatározása szerint ez „annak kritikai vizsgálata, hogy a nemi szerepek, tevékenységek, szükségletek, lehetőségek és jogok/jogosultságok különbségei hogyan befolyásolják a férfiakat, a nőket, a lányokat és a fiúkat bizonyos helyzetben és kontextusokban. A nemi szempontú elemzés a nők és a férfiak közötti kapcsolatokat, az erőforrásokhoz való hozzáférésüket és az azok feletti ellenőrzésüket, valamint azt vizsgálja, hogy egymáshoz képest milyen korlátokkal szembesülnek.” Lásd: EIGE, A nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésével kapcsolatos fogalmak és meghatározások.

Mozgáskorlátozott felhasználókkal történő egyeztetés Rotterdam városában (Hollandia)

Közbeszerzési célkitűzés

Rotterdamban 30 000 sajátos igényű polgár vesz igénybe közlekedési szolgáltatásokat. Különböző szolgáltatások állnak rendelkezésre a különböző célcsoportok számára, ami a múltban széttagolt és néha elégtelen szolgáltatásokat eredményezett. Rotterdam városa úgy döntött, hogy integrálja az összes mobilitási szolgáltatást, hatékonyabban működteti a flottáikat, és ennek eredményeként olyan szolgáltatást nyújt, amely a legjobban szolgálja a használók igényeit.

Megközelítés

Rotterdamban átfogó, ügyfélközpontú kutatásokat végeztek azon kielégítetlen igények és felhasználói utazások feltárása érdekében, amelyek multidiszciplináris megoldásokat igényeltek. A város egy innovatív határidős kötelezettségvállalási közbeszerzési eljárást alkalmazott, amelynek során a pályázati kiírást megelőzően közölte a piaccal a társadalmi igényeit és a kívánatos eredményeket, és megállapodott abban, hogy az újonnan létrehozott szolgáltatást akkor vásárolja meg, ha az megfelel az előírásoknak. A piaci párbeszéd folyamatában a végfelhasználói csoportok képviselői is részt vettek és közvetlen visszajelzést adtak.

Eredmények

A nyertes vállalkozó különféle piaci felek, köztük kkv-k konzorciuma, amely most egy felhasználóközpontú szállítási szolgáltatást valósít meg, folyamatos fejlesztési mechanizmusokkal. A szolgáltatás a mobilitás testreszabását kínálja (beleértve a személyes mobilitási költségkeretet is), így Rotterdam napi bontásban számolhat a felhasználók személyes preferenciáival és jellemzőivel. Személyes támogatást és coachingot is nyújt az önállóbb utazás megtanulásához a felhasználók számára az autonómiájuk növelése érdekében. Ezenkívül a járművezetők közvetlen kapcsolatban állnak a jóléti szervezetekkel, hogy figyelemmel kísérjék a használók igényeit. A beszerzett járművek szinte teljesen nulla kibocsátásúak (elektromosak), és az éves beruházás esetében a beruházás társadalmi megtérülése meghaladja a 2 millió EUR-t.

Tanulságok

Ne becsülje alá az értelmes párbeszéd összetettségét és a hozzá szükséges erőforrásokat. Idejekorán kezdje el a folyamatot, hogy minden szükséges információt részletesen beszerezhesen a felhasználóktól és a beszállítóktól, értékelje a megközelítés jogi szempontjait, és biztosítsa, hogy a testreszabott megoldás a lehető legközelebb álljon a felhasználói igényekhez.

Az igényekre vonatkozó nyilatkozat megalkotása

A felhasználókkal történő egyeztetés során összegyűjtött információk alapján lehetővé kell tenni egy egyszerű igénynyilatkozat megfogalmazását, amely leírja a közbeszerzés okát, és számba veszi a beszerzés alternatíváit.

Az igénynyilatkozat felhasználható mind a közbeszerzés üzleti vonatkozásának fejlesztésére, mind a beszállítók tájékoztatására az előzetes piaci konzultáció és a pályázati kiírás során. A legfontosabb érdekelt felek, például a szolgáltatás felhasználói, az állampolgárok vagy a nem kormányzati szervezetek felkérhetők az igénynyilatkozat társadalmi szempontból történő felülvizsgálatára, a kifogásaik megfogalmazására és annak jóváhagyására.

Bevált gyakorlat

- Tegye az igényfelmérést a közbeszerzési folyamata egyik első tevékenységévé. A munkatársakkal és a végfelhasználókkal folytatott egyeztetés segít abban, hogy megfelelő terméket vagy szolgáltatást vásároljon, és olyan módon, amely pozitív társadalmi eredményeket hozhat.

Példa a TFK-ra egy igénynyilatkozatban

A közbeszerző megköveteli az összes önkormányzati épület napi takarításáról szóló takarítási szolgáltatási szerződés megújítását.

Szociálpolitikai kötelezettségvállalásainak teljesítése érdekében, a jelenlegi alkalmazottakkal és más érdekelt felekkel folytatott egyeztetést követően a közbeszerző azt írja elő, hogy a szerződést a következő társadalmi szempontok szerint hajtsák végre:

- az alkalmazottak méltányos díjazása, beleértve a ledolgozott túlórákat is,
- szakmai előmenetel, beleértve a képzést és a tanfolyamok látogatásához alkalmazkodó szolgálati beosztásokat,

- a munka és a családi kötelezettségek kiegyensúlyozása, családbarát szolgálati beosztásokat és műszakokat tartalmazó teljes és részmunkaidős szerződések alkalmazásával,
- foglalkozás-egészségügy biztosítása nem káros tisztítószeres használatával.

3.2 Piaci párbeszéd

A pályázati kiírás előtt a piaci konzultációt általában a lehetséges beszállítók, valamint a releváns termékek és szolgáltatások megismerésére használják. A szállítóknak időt és tájékoztatást biztosítanak, hogy felkészülhessenek a pályázatra; például a fősodorbeli és a szociális vállalkozások partnerségeket köthetnek a társadalmi eredmények megerősítése érdekében.

Néhány eljárás – különösen a versenypárbeszéd vagy a tárgyalásos eljárás – szintén több lehetőséget kínálhat az ajánlattevőkkel folytatott párbeszédre a pályázati eljárás során. A pályázati eljárást követően az ajánlattevőket tájékoztatni kell az eredményekről, és fel kell világosítani őket arról, hogyan javíthatják a társadalmi kínálatukat a jövőbeli pályázatok során.

A TFK érdekében végzett piaci konzultáció:

- azonosíthatja a potenciális ajánlattevőket és a pozitív társadalmi hatású megoldásokat,
- kapacitást építhet ki a piacon a társadalmi igények és elvárások kielégítése érdekében,
- információt szolgáltat a közbeszerzés és a szerződés megtervezéséhez, hogy a társadalmi feltételek relevánsak legyenek, a tárgyhoz kapcsolódjanak, valamint elérhetőek és megkülönböztetésmentesek legyenek,
- segíti a beszállítókat olyan ajánlatok benyújtásában, amelyek erős társadalmi elemekkel bírnak, és
- visszajelzést biztosít a beszállítóknak a folyamatot követően.

A piaci párbeszéd előnyei közé tartozik a TFK jobb megtervezése és kezelése, különösen akkor, ha azt egy igényfelmérési folyamat részeként hajtják végre. Ezek a tevékenységek elősegítik azt, hogy a közbeszerzők megértsék a potenciális ajánlattevők társadalmi célok és szándékok teljesítésére való képességét. A párbeszéd növelheti a beszállítók iránti bizalmát és azok hitelességét, és sokan üdvözlnek azt a lehetőséget, hogy a beszerzés megkezdése előtt reagálhatnak a társadalmi elvárásokra. Röviden, a piaci párbeszéd elősegítheti a TFK megvalósításához szükséges feltételek megerősítését mind a közbeszerzőn belül, mind pedig a piacon.

3.2.1. Előzetes piaci konzultáció

Az uniós szabályok kifejezetten lehetővé teszik a beszállítókkal folytatott előzetes piaci konzultációt, kijelentve, hogy ⁽⁷³⁾: „A közbeszerzési eljárás megindítása előtt az ajánlatkérő szervek piaci konzultációkat folytathatnak annak érdekében, hogy előkészítsék a közbeszerzést, valamint hogy tájékoztassák a gazdasági szereplőket a beszerzési terveikről és követelményeikről.” Megállapítják továbbá, hogy piaci konzultáció keretében független szakértőktől, hatóságoktól vagy piaci szereplőktől kérhetnek tanácsot, feltéve, hogy ez nem torzírtja a versenyt, és nem eredményezi a megkülönböztetésmentességet és az átláthatóságot elvénak megsértését.

A gyakorlatban elengedhetetlen annak biztosítása, hogy az előzetes piaci konzultációkat átláthatóan és kellő időben előre közzétegyék. Ezenkívül minden olyan információt, amelyet Ön a piaci konzultáció során a résztvevőknek megad, más olyan gazdasági szereplők számára is elérhetővé kell tenni, amelyek nem tudnak részt venni a piaci konzultációban, és hogy elegendő időt kell biztosítani az ajánlatok benyújtására. A közbeszerzők felelősek annak biztosításáért, hogy az összes ajánlattevőt egyenlő bánásmódban részesítsék a közbeszerzési eljárásokban, így a piaci konzultáció egy ajánlattevő számára sem eredményezhet tisztességtelen előnyt vagy hátrányt ⁽⁷⁴⁾.

3.2.2. Az előzetes piaci konzultáció előkészítése

Minden előzetes piaci konzultációs folyamat első lépése annak megvizsgálása, hogy milyenek legyenek a szerződés kimenetelei – beleértve a társadalmi eredményeket is. Fontos előkészítő tevékenység a piaccal való kapcsolattartásban részt vevő megfelelő csapat kiválasztása a szervezetben belül. A közbeszerzésben részt vevő alkalmazottak, a technikai személyzet és a vezetők, valamint adott esetben a végfelhasználók és a szerződés társadalmi elemeivel kapcsolatos speciális ismeretekkel rendelkező belső vagy külső szakértők bevonása.

⁽⁷³⁾ A 2014/24/EU irányelv 40. cikke. A közüzemi szerződésekre vonatkozóan hasonló rendelkezést tartalmaz a 2014/25/EU irányelv 58. cikke.

⁽⁷⁴⁾ Bizonyos esetekben a pályázat kiírását megelőző piaci konzultáció, bár továbbra is előnyös a közbeszerzés előkészítése szempontjából, a verseny elkerülhetetlen torzulásaihoz vezethet. Ez például akkor fordulhat elő, ha egy vagy több versenytársat bizonyos előnyökhöz juttat azokat a leendő ajánlattevőket, akik nem vettek részt a konzultáción. Ilyen körülmények között, ha nem lehet más, kevésbé beavatkozó jellegű intézkedést hozni a verseny egyenlő alapon történő biztosítása érdekében (például bizonyos információk megosztása az összes ajánlattevővel vagy a pályázati feltételek megfelelő megfogalmazása), az ilyen torzulások orvoslása érdekében szükség lehet a közbeszerzés előkészítésében részt vevő pályázók vagy ajánlattevők kizárására.

A következő lépés a piac elemzése és annak átgondolása, a beszállítók hogyan tudnák kielégíteni a tervezett termékkel, szolgáltatással vagy építési munkával kapcsolatos társadalmi igényeket. Az alábbi kérdéseket kell megvizsgálni:

- elég érett a piac társadalmi követelmények teljesítéséhez? a meglévő szállítók képesek-e kielégíteni a társadalmi igényeket, vagy vannak-e társadalmi innovációkkal piacra lépő új szállítók?
- technikailag képes lesz-e a piac megfelelni a társadalmi követelményeknek? például tudnak-e reagálni a beszállítók az ellátási láncban fennálló munkakörülményekkel kapcsolatos információkérésre vagy a munkahelyteremtéssel kapcsolatos társadalmi hozzáadott értékre vonatkozó záradékokra? hogyan ellenőrizhetők és hajthatók végre az ilyen kötelezettségvállalások?
- hány beszállító tudja biztosítani, amire szükség van? azzal jár-e piaci kapacitás, hogy verseny lesz a pályázatért, vagy a társadalmi igények korlátozhatják az ajánlatok számát?
- össze tudják-e társadalmilag innovatív módon kapcsolni a társadalmi követelmények a különböző üzleti modellek – például a szociális gazdaság szervezetei és a szociális vállalkozások – szállítóit? hogyan működne ez, és mit tehet a pályázat kialakítása ennek elősegítése érdekében?
- a beszállítók másként működnek-e, illetve más termékeket vagy szolgáltatásokat nyújtanak-e a különböző földrajzi területeken, és ez hogyan befolyásolná az ajánlat társadalmi vonatkozásait?

A szakirodalmi kutatás és az adott piac elemzése feltárhatja a már elérhető társadalmilag felelős megoldásokat, vagy a beszállítók olyan új termékeket és megközelítéseket dolgozhatnak ki, amelyek kielégíthetik a társadalmi igényeket.

Végül, mielőtt közvetlenül konzultálna a piaccal, beszéljen olyan szakemberekkel, akik más közbeszerzőknél dolgoznak, hogy megtudja, ők mit vásárolnak a társadalmi problémák megoldása érdekében, és megismerje az általuk levont tanulságokat. Ha megértjük, hogy mi működik (vagy nem működik) egy másik közbeszerzőnél, azzal a döntéshozókat és a kockázatkérőbb munkatársakat is bevonhatjuk a közbeszerzés új társadalmi megközelítésébe.

3.2.3. *Hogyan vonjuk be a piacot*

Számos stratégia és módszer létezik a piac bevonására. Sok múlik a rendelkezésre álló erőforrásokon és időn, valamint a szükséges társadalmi innováció szintjén.

A beszállítókat és a piacot felmérő kérdőívek

A kérdőívek hasznos és viszonylag gyors módszert kínálnak az információk megszerzésére, valamint a beszállítók társadalmi megoldások nyújtása iránti érdeklődésének és képességének felmérésére. A kérdőíveket a lehető legszélesebb körben kell hirdetni, ha az az elvárásunk, hogy a beszállítók lehető legszélesebb köre vegyen részt a felmérésben.

A beérkezett válaszok elemzésének elő kell segítenie a közbeszerzési stratégia és folyamat hatókörének és következő lépéseinek kidolgozását. Ügyeljen arra, hogy az adatok felhasználásával még akaratlanul se juttassanak közvetlen vagy közvetett előnyhöz egy potenciális szállítót sem. Az e megközelítés egyik célja az ilyen előnyök átlátható elkerülése kell, hogy legyen.

Előzetes tájékoztató

Az előzetes tájékoztató alkalmazása tipikus módszer a piac előzetes tájékoztatására a szerződés/keretszerződés odaítélésének szándékáról, és felhasználható piaci konzultáció indítására is. Az előzetes tájékoztatót a Tenders Electronic Daily (TED) weboldalon teszik közzé, és az így eljut az Ön régióján kívüli olyan gazdasági szereplőkhöz is, akik esetleg eltérő megközelítést alkalmaznak a társadalmi szempontok tekintetében.

egy előzetes tájékoztató nem keletkeztet kötelezettséget a közbeszerzési eljárás megindítására és a szerződés odaítélésére, de lehetőség szerint tartalmaznia kell a tervezett közbeszerzés részleteit és ütemtervét, mivel ez segít abban, hogy a résztvevők a feladatra összpontosítsanak. Az előzetes tájékoztatóban feltétlenül határozza meg, hogy milyen formában igényel választ a piactól, legyen szó akár egy kérdőív kitöltéséről, egyéni válaszokról vagy piaci konzultációs eseményen való részvételtől.

Előzetes közbeszerzési terv

Az előzetes közbeszerzési terv előre tájékoztatja a szállítókat a várható szerződéses lehetőségekről, és időt biztosít számukra a jó minőségű ajánlatok megtervezésére és előkészítésére. A tervek tartalmazhatnak egy igénynyilatkozatot, amely konkrét információkat nyújt a szállítók számára az Ön társadalmi igényeiről és elvárásairól.

Találkozás a vevővel / találkozás a szállítóval események

Azok az események, ahol a potenciális vásárlók találkoznak a potenciális szállítókkal, olyan fórumra kínálnak lehetőséget, ahol:

Haarlem városa (Hollandia) konzultál a piaccal a társadalmilag felelős IKT-megoldásokkal kapcsolatban**Közbeszerzési célkitűzések**

2019-ben Haarlem városa „találkozás a vevővel” rendezvénynek adott otthont az IKT-termékek és -szolgáltatók beszállítói és viszonteladói számára. Ennek az előzetes piaci konzultációnak az volt a célja, hogy áttekintsék a jelenlegi piaci reakciókat, és felmérjék a piac készségét arra, hogy a társadalmi felelősség szemléletének megfelelő odaítélési szempontokat és szerződési feltételeket építsenek be egy soron következő IKT-hardver pályázatba.

Megközelítés

Az esemény előtt Haarlem arra kért minden szolgáltatót, aki részt akart venni a „találkozás a vevővel” eseményen, hogy előre készítsen választ a konkrét kérdésekre. A beszállítóktól többek között a következőket kérdezték meg:

1. Milyen információ megadását várják el a közbeszerzőktől az ajánlattételi dokumentációban ahhoz, hogy az ellátási lánc társadalmi felelősségének javítására javasolt megoldásaik teljes körűek legyenek?
2. Milyen társadalmi felelősségvállalási normákat kell elfogadható minimumként elvárnia a közbeszerzőnek az adott pályázatra alkalmas szállítótól?
3. Hajlandóak és képesek lennének-e a közbeszerzők kérésére nyilvánosságra hozni a beszállítói felelősségi programjukkal kapcsolatos információkat?
4. Felhasználják-e a munkaügyi és az emberi jogi teljesítményadatokat a közbeszerzési döntéseikben? Hogyan ellenőrizhető ez?
5. Vállalatuk vagy az ellátási lánc tesz-e lépéseket a munkaügyi és az emberi jogi hatások kezelésére a gyártás kitermelési szakaszában? Ez ismét hogyan ellenőrizhető?
6. Van-e olyan ellátási láncuk, amely a) eleget tud tenni az összes elvárásnak és b) elég hamar mobilizálható a szerződés odaítélése után?

Az esemény formátuma lehetőséget nyújtott a beszállítóknak „pitch slam” alkalmazására, ami rövid előadásokat jelent, azzal a céllal, hogy a közbeszerzőket tájékoztassák a jelenlegi helyzetről és arról, hogy mire van még lehetőség a várható pályázatra válaszul. Az esemény kulcsfontosságú eleme volt a World Café Session, amely lehetőséget biztosított a közbeszerzőknek és a beszállítóknak a nap folyamán felvetett témákról történő közvetlen és mélyreható beszélgetésre. Ebben az esetben más közbeszerzőket is meghívtak, hogy vegyenek részt az eseményen és információkat cseréljenek a beszállítókkal, megszokszorozva ezzel az elkötelezettséget keltő hatást.

Eredmények

Azáltal, hogy Haarlem közlő pályázatáról és a kapcsolódó kulcsfontosságú kérdésekről már a „találkozás a vevővel” esemény előtt megosztották az információkat, a beszállítók és a viszonteladók előre felkészülhettek. Ez különösen fontos az összetett ellátási láncokkal rendelkező és a legfejlettebb technológiát képviselő ágazatokban, mivel egy beszállító képviselőjétől nem várható el, hogy teljes körű áttekintése legyen a műveletekről. A World Café új ötleteket adott Haarlemnek a meghirdetendő pályázattal kapcsolatban, és nemcsak a társadalmi felelősségvállalás új feltételeire hatott ösztönzően, hanem azokat egy körforgásos közbeszerzési modellel is ötvözte.

Tanulságok

A „találkozás a vevővel” események akkor a legsikeresebbek, ha a vevő a piaci szereplőkkel megvitandó egyértelmű célkitűzéssel vagy azonosított szükséglettel rendelkezik. Ezt előzetesen közölni kell, hogy a szállítók mérlegelhessék a saját helyzetüket. Próbáljon úgy egyensúlyt teremteni az információszolgáltatásban, hogy a napi megbeszélésekre összpontosít, és nem terheli túl sok információval a szállítókat. A legfontosabb információk megszerzése érdekében biztosítson külön teret a közvetlen eszmecserére, és ne csak plenáris stílusú üléseket szervezzon.

- A vevők megvitathatják az igényeiket, ideértve a társadalmi elvárásokat is;
- A beszállítók információkat nyújthatnak a termékeikről és szolgáltatásaikról, valamint arról, hogyan tudják társadalmilag felelős módon teljesíteni a szerződéseket, és
- más érintett érdekelt felek, például a szociális partnerek vagy a nem kormányzati szervezetek, szakértői segítséget nyújthatnak.

Sok közbeszerző szervez „találkozás a vevővel” rendezvényeket, ahol a beszállítókat meghívják egy nyílt napra, ahol találkozhatnak az adott áruk és szolgáltatások beszerzéséért felelős munkatársakkal. A beszállítók többet megtudhatnak a szerződéses lehetőségekről, és jobban megismerhetik a közbeszerzési politikákat és eljárásokat. Bizonyos esetekben a szállítókat fel is kérhetik arra, hogy mutassák be megoldásaikat és megközelítéseiket.

3.2.4. *Párbeszéd az odaítélési eljárás alatt és után*

Beszállítói párbeszéd a pályázat során

Bár a hivatalos közbeszerzési eljárás során ügyelni kell az ajánlattevőkkel folytatott kommunikációra, az ajánlattevőkkel továbbra is kapcsolatba lehet lépni az ajánlataik társadalmi vonatkozásaival kapcsolatban. Ez különösen igaz bizonyos eljárásokra, például a versenypárbeszédre, a tárgyalásos eljárásra vagy az enyhébb szabályozás szerinti eljárásokra (lásd a 3.4. és a 4.1.1. szakaszt). Ezekben az eljárásokban van arra lehetőség, hogy javítsák az ajánlattevők eredeti ajánlatainak társadalmi vonatkozásait azzal, hogy visszajelzést adnak a pályázati felhívás odaítélési szempontjai alapján.

A piac bevonása a társadalmi szempontokat figyelembe vevő munkaruhák érdekében Gentben (Belgium)

Közbeszerzési célkitűzés

2014-ben Gent városa olyan társadalmi célokkal frissítette közbeszerzési politikáját, mint például a hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatásának ösztönzése, a helyi gazdasági növekedés ösztönzése, valamint a nemzetközi normák és a tisztességes kereskedelem elveinek beépítése. 2016-ban Gent a Flamand Városok és Önkormányzatok Szövetségével (VVSG) együtt kezdeményezést indított a tisztességes kereskedelem elveinek megfelelő munkaruházat beszerzése érdekében. Fő célkitűzéseik a nemzetközi munkaügyi egyezményekkel kapcsolatos garanciák beépítése és az egész textillelátsági lánc átláthatóságának növelése voltak.

Megközelítés

Gent három szakaszban folytatta le a közbeszerzést: az első elem a korábbi közbeszerzési pályázatok elemzése volt, olyan bevált gyakorlatokat keresve Flandria régióban, ahol a fenntarthatóságot beépítették a munkaruházati beszerzés pályázati leírásába. Második lépésként Gent és a VVSG átfogó piaci tanulmányt készített, amely felmérte a piac felkészültségét, az ellátási láncok átláthatóságát és a címkékben rejlő lehetőségeket az ágazatban, továbbá összegyűjtötték a beszállítóknak a fenntartható keresletre és a szociális záradékok közbeszerzésben történő használatára vonatkozó álláspontjait. Gent felismerte, hogy a piac nem áll készen az elvárt szintű környezeti és társadalmi teljesítmény biztosítására, ezért a harmadik szakaszban létrehozott a beszállítók számára egy eszközkészletet a szociálisan fenntartható munkaruhákhoz, amely útmutatást nyújt a szerződések során történő fejlődéshez. A város öt részre osztotta a keretmegállapodást, amelyek különböző szintű szociális és környezetvédelmi teljesítményt igényeltek, az egyes szinteket meghatározó eszköztárral, és az ajánlattevők által benyújtandó bizonyítékkal. Az eszköztár részletesen bemutatja a nagyobb társadalmi felelősséget vállaló munkaruházat felé vezető utat is, amelynek követését a beszállítók a szerződéses kikötéseken keresztül vállalják.

Eredmények

Ahol lehetséges, a beszerzett munkaruhák ökológiai és méltányos kereskedelemről származó pamutból és újrahasznosított poliészterből készülnek. A társadalmi szempontok érettsége a ruházat kategóriájától függően változik, és különböző ambíciókat fogalmaztak meg. A beszállítóktól kérték azt, hogy az ellátási lánc legyen átlátható, sőt egy kategóriában ez az átláthatósági elvárás még messzebb ment, mint más esetekben. Összességében a cél a vállalkozó aktivizálása volt, hogy az vegyen részt a társadalmi feltételek folyamatos javításának folyamatában a keret alkalmazása során. A beszállítók teljesítményét harmadik felek ellenőrzik, együttműködve Genttel a fejlesztések megvalósítása érdekében.

Tanulságok

A piac hajlandó együttműködni az ellátási lánc munkakörülményeinek folyamatos javítása érdekében, de ehhez a beszállítókat be kell vonni, ösztönözni és támogatni kell őket. A szerződéses kikötések csak a megoldás egy részét jelentik; a siker érdekében elengedhetetlen a beszállítókkal kialakított párbeszéd és a partneri viszony, amelynek a pályázat kiírása előtt kell elkezdődnie, és a szerződés teljesítése során folytatódnia kell.

A beszállító tájékoztatása a közbeszerzési pályázatot követően

A pályázati eljárást követően tájékoztassa a sikertelen ajánlattevőket az ajánlatuk alulmaradásának okairól, és ismertesse, hogyan teljesítettek a társadalmi szempontok alapján. A tájékoztatás foglalkozhat az ajánlattevők által megfogalmazott aggályokkal, gyűjthet visszajelzéseket a közbeszerzési folyamatról (ideértve a társadalmi szempontokat is), és arra ösztönözheti a beszállítókat, hogy a következő közbeszerzési lehetőség idejére már javítsák ajánlatukat társadalmi szempontból. Ezenkívül a sikeres beszállítóval folytatott „nyertes-felülvizsgálat” magában foglalhatja az ajánlat társadalmi elemei erősségeinek és gyengeségeinek megvitatását, illetve ezek végrehajtását és nyomon követését a szerződés során.

3.2.5. Kockázatkezelés a piaci párbeszéd során

Gondosan és olyan módon folytassa le a piaci párbeszédet, hogy az ne torzítsa a versenyt. A lehetséges kockázatok közé tartoznak többek között az alábbiak:

- egy adott szállító tisztességtelen előnyhöz juttatása, pl. úgy, hogy a kiírást egy lehetséges szállító vagy megoldás javára alakítja,
- a piaci párbeszéd olyan módon való lefolytatása, amely egy vagy több beszállítót hátrányos helyzetbe hoz, vagy
- a szállító szellemi tulajdonjogai vagy üzleti szempontból érzékeny információi védelmének elmulasztása.

A piaci párbeszéd kockázatainak kezelését elősegítő lépések a következők:

- tervezze meg, hogyan és mikor veszi fel a kapcsolatot a piaccal,
- tegye világossá a folyamatot minden szállító számára és foglalkozzon az elvárásaikkal,
- minden beszállítóval bánjon egyformán – ne tegyen megkülönböztetést,
- az összes beszállítóval ugyanazt az információt ossza meg,
- készítsen feljegyzéseket a találkozóról,
- gondoskodjon arról, hogy ugyanazok az információk legyenek hozzáférhetőek a közbeszerzési dokumentumok részeként, és
- hagyjon elegendő időt az ajánlatok benyújtására – azok számára is, akik nem vettek részt a piaci konzultációban.

A piaccal való konzultáció rémisztőnek tűnhet, de a társadalmi előnyök jelentősek lehetnek, ha a folyamat átláthatóan formálja a piacot olyan új megoldások megvalósításának irányába, amelyek valóban megfelelnek a felhasználók igényeinek.

Bevált gyakorlatok

- Mielőtt kapcsolatba lépne a beszállítókkal, feltétlenül tanulmányozza a piacot. Minél több ismerete van a társadalmi innovációkról és a fejlesztési lehetőségekről, annál realitásabbnak tűnik az Ön igénynyilatkozata, ami eredményes és releváns párbeszédhez vezet.
- A hatékony piaci párbeszéd idő- és forrásigényes lehet, de különböző lehetőségek állnak rendelkezésre. Vizsgáljon meg olyan módszereket, amelyek arányosak az Ön eszközeivel, a közbeszerzés nagyságával és értékével, valamint az ezzel járó társadalmi kockázatokkal.

3.3 . Milyen legyen a szerződés?

A szerződés megtervezése döntő szerepet játszhat a közbeszerzés társadalmi hatásainak meghatározásában.

A szerződés nagysága és időtartama

Gondoskodjon arról, hogy a szerződés nagysága ne akadályozza a társadalmi értéket kínáló szervezetek, köztük a kkv-k, a szociális gazdaság szervezetei és a szociális vállalkozások részvételét. A kisebb szerződések, ideértve a szerződések részekre bontását is, megkönnyíthetik azoknak a szervezeteknek a hozzáférését, amelyek már aktívan nyújtanak társadalmi előnyöket, mivel ez a méret jobban megfelelhet a termelési kapacitásuknak. A túl kicsi szerződések azonban korlátozhatják a verseny területét és a társadalmi eredményekbe történő befektetés lehetőségét. Ne feledje, hogy tilos a szerződések felosztása, ha ez az uniós kötelezettségek kijátszásával jár, kivéve, ha ez objektíven indokolt ⁽⁷⁵⁾.

⁽⁷⁵⁾ A 2014/24/EU irányelv 5. cikkének (3) bekezdése, a 2014/25/EU irányelv 16. cikkének (3) bekezdése, valamint a 2014/23/EU irányelv 8. cikkének (4) bekezdése.

A szerződés hossza a társadalmi megtérülés körének meghatározásában is jelentős szerepet játszhat. Az egy éves vagy ennél rövidebb szerződések megnehezítik a vállalkozó számára a társadalmi eredményekbe történő befektetést és azok elérését. Ez különösen igaz, ha új módszereket vagy rendszereket vezetnek be, például az emberi jogok figyelemmel kísérésére az ellátási lánc mentén vagy a korábban munkanélküli dolgozók képzésére. Az ilyen kezdeményezések számára időbe telik amíg meghonosodnak és eredményeket hoznak – ezt vegye figyelembe, amikor meghatározza a szerződés időtartamát. Ha a szerződés időtartama nem megfelelő, az a szolgáltatás minőségét és folyamatosságát is negatívan befolyásolhatja. Ennek káros hatásai lehetnek a szolgáltatások egyes kedvezményezettjeire (például a kiszolgáltatott helyzetben lévő emberekre). Az egyik lehetséges megközelítés az, hogy a szerződés megújítását/meghosszabbítását meghatározott társadalmi eredmények, valamint az általánosan kielégítő teljesítmény elérésétől teszi függővé.

A közbeszerzés tételekre bontása

Az uniós szabályok kiemelik a szerződések tételekre bontásának lehetőségét, és a közbeszerzőktől elvárják hogy, adjanak magyarázatot arra, ha úgy döntenek, hogy nem így járnak el ⁽⁷⁶⁾. A TFK-n belül a tételek alkalmazása biztosíthatja azt, hogy a kisebb szereplők, a szociális gazdaság szervezetei vagy a szociális vállalkozások versenyezzenek – mivel nem biztos, hogy képesek megfelelni egy nagy szerződés minden feltételének. Előre meghatározott objektív és megkülönböztetésmentes szempontok alapján korlátozni lehet az egy adott ajánlattevőnek odaítélt tételek számát is ⁽⁷⁷⁾. A tételek alkalmazása segíthet abban, hogy több szervezet is részt vegyen a társadalmi előnyök nyújtásában.

A közbeszerzők például az alábbi módokon határozhatják meg a tételeket:

- a szállítandó áru fajtája szerint,
- az egyedi szerződések mérete alapján, vagy
- a szállítás földrajzi területe szerint.

Az előzetes piaci konzultáció (lásd a 3.2. szakaszt) információkat nyújthat arról, hogyan lehet felosztani a tételeket a piacnak megfelelő módon és ösztönzi a legjobb ár-érték arányt.

Összekapcsolt és egyedi tételekre is elfogadhat ajánlatot. Az első esetben a hirdetményben meg kell határozni, hogy mely tételek kapcsolhatók össze. Ezzel szemben dönthet úgy is, hogy korlátozza azon tételek számát, amelyekre a szállító ajánlatot tehet, valamint a tételek legmagasabb számát, amelyet egy szállító elnyerhet.

Akkor lehet indokolt az a döntés, hogy egy szerződést nem bontanak tételekre, ha a tételek:

- korlátozhatnák a versenyt,
- azzal a kockázattal járhatnának, hogy a szerződés végrehajtását technikailag túl nehézvé vagy költségessé teszik, vagy
- azáltal nehezítenék meg a szerződés teljesítését, hogy össze kell hangolni a tételeket szállító különböző vállalkozókat.

Választás a keretmegállapodás vagy a szerződés között

A TFK megvalósítása során a közbeszerzési pályázatok hatékonysága növelésének egyik módja a keretmegállapodások odaítélése lehet. Keretmegállapodás köthető egy vagy több gazdasági szereplővel, és ez lehetővé teszi több szerződés odaítélését a teljes közbeszerzési folyamat megismétlése nélkül. A keretmegállapodások azzal járulhatnak hozzá a TFK-hoz, hogy nagyobb rugalmasságot engednek meg a szerződések odaítélésében, és jobban ösztönözhetik a szállítókat arra is, hogy magasabb társadalmi megtérülésű megoldásokat kínáljanak a több szerződés elnyerésének lehetősége miatt, így megtérülnek az e megoldások végrehajtásával járó további költségek.

Az 5. fejezet további információkat tartalmaz a TFK keret- és szerződéses feltételek szerinti megvalósításáról, ideértve az alvállalkozókra vonatkozó tudnivalókat is.

Bevált gyakorlat

- Már egy korai szakaszban vizsgálja meg, hogy a szerződés típusa és időtartama hogyan befolyásolhatja az ajánlat társadalmi értékét. A piaci konzultáció részeként megkérdezheti a beszállítókat, hogy milyen típusú szerződés vagy keretmegállapodás lehetne a legjobb a társadalmi eredmények elérésére.

⁽⁷⁶⁾ A 2014/24/EU irányelv (78) preambulumbekzdése és 46. cikkének (1) bekezdése, valamint a 2014/25/EU irányelv (87) preambulumbekzdése és 65. cikkének (1) bekezdése. A nemzeti kormányok dönthetnek úgy is, hogy bizonyos szerződéstípusok esetében kötelezővé teszik a szerződések tételekre bontását.

⁽⁷⁷⁾ A 2014/24/EU irányelv 46. cikkének (2) bekezdése és a 2014/25/EU irányelv 65. cikkének (2) bekezdése.

3.4 Az eljárás kiválasztása

A 2014/24/EU és a 2014/25/EU irányelv öt közbeszerzési eljárás közül kínál választási lehetőséget ⁽⁷⁸⁾:

- nyílt eljárás – bármely gazdasági szereplő tehet ajánlatot,
- meghívásos eljárás – objektív kritériumok alapján legalább öt ajánlattevőt választanak ki az ajánlatok benyújtására,
- tárgyalásos eljárás – objektív kritériumok alapján legalább három ajánlattevőt választanak ki az ajánlatok benyújtására; az ajánlatokról tárgyalni lehet,
- versenypárbeszéd – legalább három jelöltet választanak ki arra, hogy megoldásokat nyújtson a közbeszerző elvárásainak leírása alapján, és
- innovációs partnerség – szakaszos szerződésszerkezet alkalmazásával legalább három jelöltet választanak ki olyan termékek vagy szolgáltatások fejlesztésére és szállítására, amelyek még nem léteznek a piacon.

Ne feledje, hogy a 2014/24/EU irányelv értelmében a tárgyalásos és a versenypárbeszéd eljárást csak meghatározott helyzetekben lehet alkalmazni ⁽⁷⁹⁾, és bármely esetben több jelöltet kell meghívni, ami biztosítja a valódi versenyt. A TFK ezen eljárások bármelyikében lehetséges, de a konkrét megközelítés a választott eljárástól függően eltérő lehet.

Nyílt eljárásban bármely szállító tehet ajánlatot, de Ön akár az ajánlatok értékelése előtt, akár azután megfelelő/nem megfelelő alapon értékelheti a technikai és szakmai alkalmasságot (a korábbi tapasztalatokat is ideértve). A több szakaszból álló eljárások (azaz a nyílt eljárás kivételével mindegyik) lehetőséget kínálnak az ajánlattevők különböző kritériumok alapján történő előzetes kiválasztására, amelyek magukban foglalhatják a szerződés társadalmi vonatkozásainak teljesítésére irányuló képességeiket is. A 4. fejezet további információkat tartalmaz a technikai és szakmai képességek értékeléséről a TFK során.

Az ajánlattevőkkel folytatott párbeszéd alkalmazása: Pályázat összetett igényű felnőttek nappali ellátására

Közbeszerzési célkitűzések

A Scottish Borders Council fejleszteni kívánta a bonyolult igényű felnőttek számára nyújtott nappali ellátást. A tanács felülvizsgálta a szolgáltatásokat, ennek körében konzultációt is folytatott a felhasználókkal, és az volt a célja, hogy az egyéni igényeknek megfelelően javítsa az ellátási szolgáltatások személyre szabását és rugalmasságát. A tanács számára kihívás jelentett, hogy a lehetséges szolgáltatók széles köre, ideértve az olyan szervezeteket is, mint a szociális vállalkozások, vonzóvá tegye azt, hogy pályázzanak erre az új típusú rugalmas szerződésre, tekintettel a potenciális szolgáltatók korlátozott számára.

Megközelítés

A Tanács először a szokványos közbeszerzési eljárást alkalmazta, de egyetlen ajánlat sem felelt meg a megfelelő szolgáltatások rugalmas nyújtásával kapcsolatos követelményeknek. Ezután egy olyan megközelítést dolgozott ki, amelyben párbeszédet folytatott számos harmadik szektorbeli szolgáltatóval. A szerzési csoport összeállított egy tájékoztató csomagot, amely elmagyarázta a folyamatot, és megalapozta az egyes szolgáltatókkal egy hónapon keresztül folytatott több párbeszéd megbeszélését. A szolgáltatók szabadon bemutathatták terveiket a szolgáltatás felhasználói és a gondozói számára. Ez a párbeszéd lehetővé tette, hogy az érdekelt felek kapcsolatba lépjenek a potenciális szolgáltatókkal annak érdekében, hogy megértsék a végleges pályázati kiírást és hozzájáruljanak ahhoz. Az együttesen kialakított végleges modellt megbeszéltek az összes érintett féllel, majd a közbeszerzési folyamat utolsó részében előterjesztették. Az ennek eredményeként kapott ajánlatokat értékelték és odaítélték a szerződést.

Eredmények

Az együttműködésen alapuló modell több és magasabb minőségű ajánlatot eredményezett, az eredetileg vártnál jobb válaszokkal. A közbeszerzési pályázat eredményeként csökkent azok száma, akiknek a lakóhelyüktől távol eső helyre kellett utazniuk az ellátási szolgáltatásokhoz történő hozzáférés érdekében, és a közbeszerzési modell révén öt év alatt 200 000 GBP összegű hatékonyságnövekedést értek el. A szerződés azt is meghatározta, hogy a vállalkozók kötelesek a szolgáltatásokat minden végfelhasználóra érvényes módon nyújtani, biztosítva azt, hogy mind az egyéni igények, mind pedig a tanács elvárásai teljesüljenek.

⁽⁷⁸⁾ Lásd a 2014/24/EU irányelv I. fejezetét (és különösen annak 26–31. cikkét), a 2014/25/EU irányelv I. fejezetét (különösen annak 44–49. cikkét).

⁽⁷⁹⁾ A 2014/24/EU irányelv 26. cikkének (4) bekezdése. A 2014/25/EU irányelv értelmében a versenypárbeszéd és a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás különös indoklás nélkül is alkalmazható.

Tanulságok

A szolgáltatók, az érdekelt felek és a tanács kollektív bevonása a várakozásokat meghaladó előnyökkel járt. Ez különösen a tanulási nehézségekkel küzdő személyeknek és gondozóiknak segített az egész folyamat során, és így azok magukénak érezték az új szolgáltatást. A rugalmas együttműködési folyamat kiváló lehetőségeket nyújtott a harmadik szektorbeli szállítónak arra, hogy kapcsolatba lépjen a szolgáltatást igénybe vevő emberekkel, és segítette az ajánlat benyújtásával kapcsolatos tájékoztatást. A szállító szavaival: „A családokkal és a megbízottakkal való találkozás lehetősége a korai szakaszban lehetővé tette számunkra, hogy jobban megfeleljünk az azonosított ügyfélcsoport sajátos igényeinek”.

A társadalmilag felelős megoldásokat kínáló érintett piac mérete, a tervezett közbeszerzés egyedi tárgya és hatóköre, valamint annak bonyolultsága szintén segít az eljárás megválasztásában. Ha viszonylag egyszerű és szokásos közbeszerzésről van szó, és csak kevés beszállító tudja biztosítani a terméket / szolgáltatást, akkor hatékony lehet a nyílt eljárás. Ezzel szemben célszerűbb lehet a meghívásos eljárás abban az esetben, ha a termék/szolgáltatás fontos pénzügyi és technikai kapacitásokat igényel, és azt sok beszállító tudja biztosítani, mivel ezután meghatározhatja a részvételre meghívandó jelentkezők maximális számát ⁽⁸⁰⁾. Ha a szerződés egyedi hatálya összetettebb és a műszaki előírások nem határozhatók meg a kellő pontossággal, vagy innovatív megoldásokra van szükség, akkor inkább tárgyalásos vagy versenypárbeszéd eljárást alkalmazzon, feltéve, hogy azok hozzáférési feltételei teljesülnek. Az egyes eljárások minimális határidejét az irányelvek határozzák meg. Ezekre az az általános követelmény vonatkozik, hogy a szerződés összetettségének megfelelően elegendő időt kell biztosítani rájuk ⁽⁸¹⁾. A határidők meghatározásakor vegye figyelembe a várt válaszok minőségét és összetettségét – a rövid pályázati határidők néha kontraproduktívak lehetnek, ha azzal járnak, hogy több időt kell fordítani a benyújtott dokumentumok tisztázására.

Egyes közbeszerzők attól tarthatnak, hogy a TFK megnehezíti az ajánlattevők számára a pályázati felhívások kritériumainak való megfelelést, és félnek, hogy nem kapnak érvényes ajánlatokat. Erre az aggodalomra az egyik lehetséges válasz a fentiekben tárgyalt piaci konzultáció. Egyes eljárások több lehetőséget kínálnak az ajánlattevőkkel való kommunikációra, és ezek felhasználhatók a társadalmi szempontoknak történő jobb megfelelésre is. Például a tárgyalásos eljárás során lehetőség van a társadalmi teljesítmény szempontjainak és az alkalmazandó jelentéstételi szabályoknak a megtárgyalására is (a meghatározott minimumkövetelmények felett). A versenypárbeszéd és az innovációs partnerségi eljárások segíthetnek az összetett társadalmi problémák kezelésében azáltal, hogy lehetővé teszik az ajánlattevők számára új megoldások kidolgozását és azok finomítását.

A 2014/24/EU irányelv értelmében a versenypárbeszéd vagy a tárgyalásos eljárás akkor alkalmazható, ha a piac a már elérhető megoldások adaptálása nélkül nem tudja kielégíteni a közbeszerző igényeit, illetve ha további tervezésre vagy innovatív megoldásokra van szükség ⁽⁸²⁾. Ezeket az eljárásokat az enyhébb szabályozás hatálya alá tartozó szerződéseknel is lehet használni, ami nagyobb eljárási rugalmasságot tehet lehetővé (lásd a 4.2. szakaszt).

Ezek az eljárások társadalmi innovációt eredményezhetnek és a társadalmi érték növelése lehetőségeinek jobb megértésével járhatnak, de erőforrások ráfordítását igénylik és kezelésükhöz szakértelemre van szükség. Egyszerűbb megoldás lehet egy előzetes piaci konzultáció lefolytatása a nyílt vagy meghívásos eljárás előtt.

Végül pedig a kereskedelmi hasznosítást megelőző közbeszerzés (vagy PCP) ⁽⁸³⁾ azokban az esetekben lehet hasznos, amikor innovatív megoldásokat kell kidolgoznia az igényeinek kielégítésére, ideértve a társadalmi célokat is ⁽⁸⁴⁾. A PCP lehetővé teszi a közbeszerzők számára, hogy összehasonlítsák a potenciális alternatív megoldási megközelítéseket, és kiválasszák azt, amelyik a legalkalmasabb egy adott közösségi igény kielégítésére. A közszférabeli szervezetek felhasználhatják a PCP-t arra, hogy párhuzamosan vásárolhassanak kutatást és fejlesztést több versenytárs szállítótól, összehasonlítva az alternatív megoldási megközelítéseket és meghatározva a legjobb ár-érték arányú megoldásokat.

⁽⁸⁰⁾ A 2014/24/EU irányelv 65. cikke, a 2014/25/EU irányelv 46. cikke.

⁽⁸¹⁾ A 2014/24/EU irányelv 47. cikke, a 2014/25/EU irányelv 66. cikke, valamint a 2014/23/EU irányelv 39. cikke.

⁽⁸²⁾ A 2014/24/EU irányelv 26. cikkének (4) bekezdése. A közüzemi irányelv értelmében a versenypárbeszéd és a hirdetmény közzétételével induló tárgyalásos eljárás különös indokolás nélkül is alkalmazható.

⁽⁸³⁾ A PCP nem tartozik a közbeszerzési irányelvek hatálya alá (lásd a 2014/24/EU irányelv 14. cikkét és a 2014/25/EU irányelv 32. cikkét). A PCP nem terjed ki végtermékek kereskedelmi volumenű nagyüzemi gyártásának beszerzésére, amely a közbeszerzési irányelvek hatálya alá tartozik. A PCP-vel, annak előnyeivel és korlátaival kapcsolatos további információkért lásd: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/pre-commercial-procurement>

⁽⁸⁴⁾ Itt található konkrét példát arra, hogyan használható a PCP több felhasználó részére nyújtandó gondozási szolgáltatásokra: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/bioservo-technologies-gives-humans-robotic-super-strength-cyborgs>

Bevált gyakorlatok

- Az eljárás kiválasztásakor vegye figyelembe a TFK tényezőit, ideértve a társadalmi követelményeknek való megfelelés jelenlegi piaci kapacitását, valamint az ajánlatok várható minőségét és mennyiségét.
- A rugalmas eljárások hozzájárulhatnak a társadalmi szempontok megfelelő megválaszolásához azáltal, hogy lehetővé teszik az ajánlattevőkkel való kölcsönös kommunikációt.

3.5 Az előírások meghatározása és felülbírálat

Mivel az előírások döntően befolyásolhatják a TFK alkalmazási körét egy adott szerződésben, valamint hatással vannak a verseny területére, létfontosságú ezek megfelelő meghatározása. Ennek egyik módja az, ha az érdekelt felek a piaci konzultáció részeként véleményezik a tervezett előírásokat. Az előírások felülbírálatának belső folyamata szintén hasznos lehet.

A 4.4. szakasz a teljesítmény- vagy kimenet-alapú előírások TFK érdekében történő használatát vizsgálja. A termékre vagy szolgáltatásra vonatkozó szűk műszaki előírásokon való túllépés és az elvárások funkcionális módon való kifejezése társadalmi innovációkat és új ötleteket eredményezhet a piacról. Például a következő előírások:

- a kerekesszékekkel megközelíthető buszok helyett teljesen akadálymentes közlekedés minden személy számára, beleértve a fogyatékkal élőket is,
- akadálymentes építészeti megoldások a fogyatékkal élő személyek igényeinek kielégítésére ahelyett, hogy csak egyetlen típusra összpontosítana, például pl. Braille vagy audiorendszerek használatával történő jelzések az épületben, vagy
- az ellátási láncok átláthatósága és az ajánlott termék munkajogi ellenőrzésének folyamata ahelyett, hogy csak az ILO egyezménynek betartását követelné.

Javíthatja a szerződés társadalmi eredményeit, ha már idejekorán az előírások megtervezésére összpontosítanak. A szükségletek felmérésének, a piaci konzultációnak, valamint a szerződés formája és eljárása fent említett megválasztásának folyamatai relevánsabb és realisabb társadalmi eredmények megvalósítását biztosítják.

Bevált gyakorlat

- A társadalmilag felelős közbeszerzés megtervezése ugyanolyan fontos, mint a pályázati előírások és feltételek megválasztása. Ahol csak lehetséges és indokolt, egyeztessen az alkalmazottakkal és a végfelhasználókkal a társadalmi igényekről, vegye fel a kapcsolatot a piaccal céljainak bemutatása és a beszállítók visszajelzéseinek beszerzése érdekében, és válassza ki azt a beszerzési megközelítést, amely a lehető legpozitívabb társadalmi eredményekhez vezethet.

3.6 . Opcionális mezők használata a szabványos űrlapokban

2023. október 25-től a közbeszerzőknek új és frissített szabványos űrlapokat kell kitölteniük ⁽⁸⁵⁾ (e-űrlapok), amelyek lehetővé teszik számukra, hogy tájékoztatást nyújtsanak a társadalmi szempontok és az akadálymentességi feltételek használatáról beszerzéseik során (az akadálymentesség szempontjaival kapcsolatban, ideértve a szabványos űrlapokat is, lásd a 4.4.1. szakaszt). A frissített szabványos űrlapok tartalmazni fognak egy választható mezőt, ahol jelezheti, hogy társadalmi célt követ a közbeszerzési eljárás során. E lehetőség alkalmazásával hozzájárulhat a TFK-nak az Ön országában és az EU-ban történő használatára vonatkozó pontosabb adatgyűjtéshez és elemzéshez.

Az e-hirdetmények körültekintő bevezetése jó befektetés. Elegendő időt és erőforrást igényel, de a megtakarított idő tekintetében jelentős lesz a megtérülése az összes bevezető és felhasználó számára. A korábbi hirdetménymintákkal szemben az e-hirdetményeket nagy mértékben e-közbeszerzési rendszerek töltik ki automatikusan, ami jelentősen csökkenti az adminisztratív terheket. Az e-hirdetmények az egyes tagállamok igényeihez igazíthatók. A folyamat és a lehetőségek jobb megértése érdekében kérjük, olvassa el az e-hirdetményekről szóló szakpolitikai végrehajtási kézikönyvet ⁽⁸⁶⁾.

⁽⁸⁵⁾ A Bizottság (EU) 2019/1780 végrehajtási rendelete (2019. szeptember 23.) a közbeszerzési hirdetmények közzétételére használandó hirdetményminták (e-hirdetmények) létrehozásáról és az (EU) 2015/1986 végrehajtási rendelet hatályaon kívül helyezéséről (HL L 272., 2019.10.25., 7. o.).

⁽⁸⁶⁾ Lásd: https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/digital/eforms_en

4. FEJEZET

A közbeszerzési eljárás

Ez a fejezet azt vizsgálja közelebbről, hogyan valósíthatja meg a TFK-t a szerződés odaítélési folyamata során. A közbeszerzési irányelvek által kínált lehetőségekre összpontosít, és a pályázatok szakaszait követi a tárgy meghatározásától a sikeres ajánlat azonosításáig. A 3. fejezetben tárgyalt igényfelmérés és tervezés alapján a szervezete kiválaszthatja, hogy az itt meghatározott megközelítések közül melyik felel meg a szerződésének. Ez a választás gyakran több TFK-intézkedés használatát is magában foglalja, például a kizárási és az odaítélési kritériumok ötvözését.

Minden egyes szakasz tartalmaz példákat valódi közbeszerzőktől, csakúgy mint a teendőkre vonatkozó ajánlásokat.

4.1. A tárgy meghatározása és a vonatkozó szabályok azonosítása

A közbeszerzési irányelvek nem írnak elő egy „mindenki számára megfelelő” megközelítést a közbeszerzési szerződések esetében. A közbeszerzők számos eljárás és technika közül választhatnak, és bizonyos szerződésekre vagy pénzügyi megállapodásokra egyáltalán nem vonatkoznak a közbeszerzési szabályok – például munkaszerződésekre vagy a nem gazdasági jellegű általános érdekű szolgáltatásokra⁽⁸⁷⁾. A közbeszerzési irányelvek hatálya alá tartozó beszerzéseknél alapvető fontosságú a szerződés tárgyának meghatározása.

A tárgyhoz való kapcsolódás

A 2014/24/EU irányelv 67. cikkének (3) bekezdése és a 2014/25/EU irányelv 82. cikkének (3) bekezdése magyarázza el, mit kell érteni a „targyhoz való kapcsolódáson”. A szempontokat a tárgyhoz kapcsolódónak kell tekinteni, ha azokra az építési beruházásokra, az árukra vagy a szolgáltatásokra vonatkoznak, amelyeket a szerződés alapján kell nyújtani bármely szempontból és életciklusuk bármely szakaszában, ideértve az alábbiakkal kapcsolatos tényezőket:

- a) az építési beruházások, áruk vagy szolgáltatások előállításának, nyújtásának vagy kereskedelmének egyedi folyamata; vagy
- b) az életciklusuk egy másik szakaszának sajátos folyamata,

még akkor is, ha az említett tényezők érdemben nem tartoznak a szerződés tárgyához.

Az egyik gondolkodásmód szerint ha csak almát vásárol, akkor nem követelheti meg az ajánlattevőktől, hogy narancsot is termeljenek. Azonban feltehet kérdéseket az alma előállításának körülményeivel kapcsolatban, ideértve azokat a tényezőket is, amelyek a végtermékből nem nyilvánvalóak (pl. munkakörülmények).

Ebben a fejezetben további példák szemléltetik, hogy a tárgyhoz való kapcsolódás hogyan vonatkozik a TFK-szempontokra az ajánlatok minden szakaszában, és mely megközelítések nem felelnek meg ennek a követelménynek.

A beszerzés tárgya általában a megvásárolni kívánt áruk, szolgáltatások vagy építési szolgáltatások rövid leírása. Az uniós értékhartt meghaladó eljárások esetében ez a hirdetményben jelenik meg, a vonatkozó közös közbeszerzési szójegyzék (CPV) kódokkal együtt. Ezek lehetővé teszik a piac számára, hogy pontosan tudja, mit szeretne vásárolni, és biztosítják, hogy az érdeklődő piaci szereplők tudomást szerezzenek a pályázati kiírásáról. A CPV-kódok azért is fontosak, mert meghatározzák, hogy az irányelvek által megállapított mely jogi szabályozást kell alkalmazni a szerződésre. A közbeszerzési szerződés formájában vásárolt társadalmi és egyéb egyedi szolgáltatások esetében a közbeszerzési irányelvek „enyhébb szabályozást” biztosítanak, amely nagyobb rugalmasságot enged meg a szerződés odaítélési folyamatában⁽⁸⁸⁾. A CPV-kód határozza meg, hogy az enyhébb szabályozás kiterjed-e a szerződésre, és az fenntartható-e közszolgálati feladatot ellátó szervezetek számára (lásd a 4.3. szakaszt).

A szerződés tárgyának meghatározása a pályázati eljárás során alkalmazható társadalmi kritériumok releváns lehetőségeinek azonosítása tekintetében is döntő fontosságú. Valójában a közbeszerzési irányelvek egyértelművé teszik, hogy a közbeszerzők mindaddig alkalmazhatnak társadalmi feltételeket a közbeszerzési folyamat során, amíg ezek a feltételek a szerződés tárgyához kapcsolódnak (további információkért lásd a fenti keretes írást). Az alábbi táblázat néhány példát ad a különféle típusú szerződésekre, az alkalmazandó szabályokra és a lehetséges TFK-megközelítésekre.

⁽⁸⁷⁾ Az olyan szolgáltatásokra, mint a rendőrség, az igazságszolgáltatás és a törvényben előírt társadalombiztosítási rendszerek, nem vonatkoznak sem külön európai jogszabályok, sem a belső piaci vagy a versenyszabályok.

⁽⁸⁸⁾ A 2014/24/EU irányelv III. címe (74–77. cikkek), a 2014/25/EU irányelv 91–94. cikke, a 2014/23/EU irányelv 19. cikke. Lásd az alábbi 4.2. szakaszt

4.1 táblázat

Példák a szerződés tárgyához kapcsolódó TFK-megközelítésekre

Tárgy	Alkalmazandó szabályok	Példa a TFK-megközelítésre
Kórházi egyenruhák szállítása (becsült érték: 300 000 EUR)	A 2014/24/EU irányelv (teljes mértékben kiterjed rá)	– Kizárási és kiválasztási kritériumok az etikus munkaügyi gyakorlatok biztosítása érdekében az ellátási láncban – Az odaítélési kritériumok tartalmazzák az etikus gyártást igazoló, harmadik felek adott címkékre való hivatkozást – A szerződéses kikötések megerősítik a kötelezettségvállalásokat és lehetővé teszik az ellátási lánc nyomon követését – A műszaki előírások akadálymentességet és a fogyatékkal élővel kapcsolatos befogadó hozzáállást igényelnek
Kiszolgáltatott helyzetben lévő fiatalok gondozási szolgáltatásai (becsült érték: 1 millió EUR)	A 2014/24/EU irányelv (könnyített szabályozás)	– Előzetes piaci konzultáció a szolgáltatás nyújtásának leghatékonyabb módjáról – Konzultáció a felhasználókkal és a szakértőkkel a felhasználók igényeinek azonosítása érdekében, ideértve az akadálymentességet is – A szerződés fenntartható közszolgálati célú szervezetek számára (szociális szolgáltatásokra fenntartott szerződések) – Az odaítélési kritériumok a minőségre és a társadalmi befogadásra összpontosítanak (pl. a fogyatékos befogadó jellemzők és az akadálymentességi elemek előnyben részesítése) – A szerződéses kikötések a kifizetést eredményekkel, pl. a fiatalok számára meghatározott pozitív eredményekkel, kapcsolhatják össze
Köz- és magánszféra közötti partnerség (PPP) egy városi terület fejlesztésére, ideértve a szociális lakásokat és a közösségi szolgáltatásokat (becsült értéke 25 millió EUR)	A 2014/23/EU irányelv (koncessziós irányelv)	– A kiválasztási szempontok magukban foglalják a társadalmilag befogadó módon megvalósított korábbi projektekben szerzett tapasztalatokat – A műszaki előírásoknak tartalmazniuk kell az akadálymentességi feltételeket az összes épület, közterület és létesítmény számára – A szerződéses kikötések tartalmazzák bizonyos számú hátrányos helyzetű munkavállaló felvételét és képzését

Bár a fenti táblázat csak egy csekély választékot mutat be azon szerződések típusaiból, amelyekben előtérbe kerülhetnek a társadalmi szempontok, viszont bemutatja az uniós jog alapján rendelkezésre álló lehetséges megközelítéseket. A fent vázolt valamennyi TFK-megközelítés a szerződés tárgyához kapcsolódik. Néhány példa olyan megközelítésekre, amelyek nem kapcsolódnának a szerződés tárgyához:

- az a követelmény, hogy az ajánlattevők harmadik féltől származó címkével/tanúsítvánnyal rendelkezzenek minden termékük esetében (ideértve azokat is, amelyeket nem vásárolnak meg), vagy hátrányos helyzetű munkavállalókat alkalmazzanak a tevékenységük során (és nem csak az adott szerződés vonatkozásában),
- többletpontok odaítélése azoknak az ajánlattevőknek, akik vállalják, hogy jótékonyági adományt adnak, vagy támogatnak egy, a szerződés odaítélésével össze nem függő projektet,
- az az elvárás, hogy az ajánlattevőknek általános vállalati társadalmi felelősségvállalási politikával kell rendelkezniük, nem pedig a szerződés teljesítésére vonatkozó egyedi követelményeknek kell megfelelniük.

A harmadik példát megerősíti a 2014/24/EU irányelv (97) preambulumbekzdése, valamint a 2014/25/EU irányelv (102) preambulumbekzdése. Ahelyett, hogy vállalati szintű politikát követelne meg, a társadalmi felelősségvállalás azon sajátos szempontjaira kell összpontosítania, amelyekkel a szerződésben foglalkozni kíván. Bizonyos esetekben a vállalati társadalmi felelősségvállalási politika szolgálhat (részleges) bizonyítékként egy adott elvárás tekintetében. Például, ha az Ön szerződése kikötéseket tartalmaz az ellátási láncban tapasztalt visszaélések bejelentőinek védelmére, az ajánlattevők hivatkozhatnak a visszaélések bejelentésére vonatkozó általános politikájukra, valamint a szerződésre vonatkozóan bevezetendő bármilyen egyedi intézkedésekre.

4.2. Az enyhébb szabályozás

A közbeszerzési irányelvek 2014. évi reformja során felismerték, hogy bizonyos szolgáltatások esetében – különös tekintettel a szociális, egészségügyi, oktatási és közösségi tevékenységekre – külön szabályokat kell alkalmazni. Természetüknél fogva ezeknek a szolgáltatásoknak általában korlátozott a határokon átnyúló érintettségük, és a különböző kulturális hagyományoknak megfelelően az EU-ban is különböző módokon szervezik ezeket. E miatt külön „enyhített szabályozást” hoztak létre, amely egyedülálló lehetőségeket teremt a TFK számára.

A szociális szolgáltatások önkéntes európai minőségi keretrendszere

2010-ben fogadták el a szociális szolgáltatások önkéntes európai minőségi keretrendszerét. A keretrendszer meghatározza a szociális szolgáltatások minőségi elveit, valamint a végrehajtás és a figyelemmel kísérés segítségét szolgáló működési feltételeket. A szociális szolgáltatásokért felelős közbeszerzők valamint a szolgáltatók és ezek alkalmazottai egyaránt címzettjei a keretrendszernek.

Az átfogó minőségi elvek szerint a szociális szolgáltatásoknak elérhetőnek, hozzáférhetőnek, megfizethetőnek, személyközpontúnak, átfogónak, folyamatosnak és eredményorientáltnak kell lenniük. Ezen elvek további magyarázatát a keretrendszer tartalmazza.

Az elvek és feltételek különösen relevánsak az enyhébb szabályozás hatálya alá tartozó szolgáltatások esetében. Segíthetnek például a felhasználókkal való egyeztetés és bevonásuk strukturálásában a szolgáltatások tervezése és azok odaítélése során. A teljes keretrendszer megtalálható itt.

A szociális és egyéb különleges szolgáltatásokra vonatkozó enyhített rendszer ⁽⁸⁹⁾ magasabb küszöbértéket határoz meg az uniós szabályok ilyen szolgáltatásokra történő alkalmazására, és lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy nemzeti szabályokat vezessenek be ezek odaítélésére vonatkozóan. Az e téren a tagállamok számára biztosított széles mérlegelési mozgáster miatt a szociális és egyéb különleges szolgáltatásokra vonatkozó eljárási szabályok az EU szerte jelentősen eltérhetnek. Az uniós jog szerint csak az átláthatóságot és az egyenlő bánásmódot, mint a Szerződés szerinti alapelveket, valamint a pályázatról és a szerződés odaítéléséről szóló hirdetmény közzétételének követelményét kell továbbra is alkalmazni.

Ezen alapelveken belül van lehetőség odaítélési eljárások alkalmazására az enyhített szabályozás alá eső szerződések esetében, amelyek rugalmasabbak, mint a teljes körűen az irányelv hatálya alá tartozó szerződésekénél használtak. Például a felhasználókat és a lehetséges szolgáltatókat szorosabban be lehet vonni a szolgáltatás tervezésébe, és tárgyalásokat lehet folytatni különféle olyan szempontokról, mint a minőség, a lefedettség és az alkalmazottakra vonatkozó szabályozások. Lehetőség van a közbeszerzési irányelvekben meghatározott szabályokon alapuló eljárások alkalmazására is, de csak olyan különleges kiigazításokkal, amelyek alkalmasabbakká teszik azokat az Ön által vásárolt szolgáltatásokra ⁽⁹⁰⁾. Például párbeszédet folytathat az ajánlattevőkkel az ajánlati felhívás/leíró dokumentum közzététele előtt, vagy módosíthatja a határidőket vagy az ajánlattételre meghívandó ajánlattevők számát.

Az enyhébb szabályozás nemzeti gyakorlatban történő alkalmazásának módjára vonatkozó további példák az e szakaszhoz kapcsolódó keretes írásokban találhatók.

Példák az enyhébb szabályozásra vonatkozó nemzeti jogszabályokra/iránymutatásokra: Franciaország és Skócia

2019-ben három francia minisztérium közösen közzétett egy frissített útmutatót a közbeszerzés társadalmi vonatkozásairól. Ez tükrözi a 2016. március 25-i 2016-360. sz. rendelet által a francia jogba bevezetett közbeszerzési irányelveket.

Az iránymutató számos más téma mellett a szociális és egyéb különleges szolgáltatásokhoz használható „adaptált eljárás” alkalmazását vizsgálja, amint azt a rendelet 27. és 28. cikke meghatározza. Olyan módszereket javasol, amelyekkel ez az eljárás olyan társadalmi célok elérésére használható, mint például a munkanélküliek munkaerő-piacra történő beillesztése. Az ajánlattevők például különböző módszereket javasolhatnak a társadalmi célok elérésére.

Az iránymutató azt is hangsúlyozza, hogy bár az adaptált eljárás nem teszi lehetővé a szerződések elkülönítését egy adott vállalkozás számára, de adott esetben alkalmazhatók fenntartások.

⁽⁸⁹⁾ A 2014/24/EU irányelv III. címe (74–77. cikk), a 2014/25/EU irányelv 91–94. cikke. A 2014/23/EU irányelv 19. cikke előírja, hogy a szociális és egyéb különleges szolgáltatások koncesszióira csak az előzetes tájékoztató és a szerződés odaítéléséről szóló tájékoztató közzétételére, valamint a jogorvoslatokra vonatkozó szabályok vonatkoznak.

⁽⁹⁰⁾ Fontos, hogy az eljárást megindító hirdetményben jelezzék, ha valamelyik szokásos eljárást alkalmazza, vagy ha azt egy enyhébb szabályozás alá eső szerződés odaítélése céljából módosította.

A francia Direction des Affaires Juridiques szintén közzétett az adaptált eljárás alkalmazására vonatkozó iránymutatásokat, hangsúlyozva, hogy ennek lehetővé kell tennie a kkv-k és más „nem hagyományos” ajánlattevők szélesebb körű részvételét.

Skóciában külön iránymutatás készült az ellátási és támogatási szolgáltatások beszerzéséről az enyhébb szabályozás keretében. Ez felvázolja a bevált gyakorlatot a szolgáltatást igénybe vevők és az ellátást nyújtók bevonása, a közbeszerzés megtervezése – ideértve adott esetben a közösségi előnyökre vonatkozó elvárásokat is –, és az odaítélést követően történő szerződéskezelés terén. Példákat hoz arra, hogyan lehet a közbeszerzési folyamat minden egyes lépésében megvédeni a szolgáltatások folyamatosságát és minőségét.

Az enyhébb szabályozás keretében szabályozott szolgáltatások jelentős része személynek nyújtott szolgáltatás. Mint ilyenek, relevánsan befolyásolják a szolgáltatást kapó személyek jóllétét, és munkaigényes tevékenységek elvégzését igénylik. A közbeszerzésre vonatkozó uniós szabályok elismerik annak fontosságát, hogy a szolgáltatások beszerzése során számos minőségi szempont és megfontolás vehető figyelembe. Ezért az enyhített szabályozás alá tartozó szerződésekre vonatkozó nemzeti szabályoknak biztosítaniuk kell, hogy a közbeszerzők figyelembe vegyék: a minőséget; a folyamatosságot; az akadálymentességet; a megfizethetőséget; a szolgáltatások elérhetőségének és átfogóságának biztosításával kapcsolatos igényt; az igénybevevők különböző kategóriái – köztük a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett csoportok – sajátos igényeit; az igénybevevők bevonását és szerephez juttatását; és az innovációt. A nemzeti szabályok azt is meghatározhatják, hogy az ilyen szerződések odaítélési szempontjai kiterjedhetnek a szolgáltatások minőségére és fenntarthatóságára.

Emlékeztetni kell arra, hogy a szolgáltatásnyújtás megszervezésének különböző módjai lehetnek, ideértve a szociális szolgáltatásokat is. Ezek közül egyesekre egyáltalán nem vonatkoznak a beszerzési szabályok. Például:

- Odaítélhet támogatást egy vagy több közösségi szervezetnek ⁽⁹¹⁾,
- Szervezete dönthet úgy is, hogy a szolgáltatást saját erőforrásai felhasználásával nyújtja, vagy
- Szervezete házon belüli szolgáltatót is igénybe vehet, vagy együttműködhet más közbeszerzőkkel a szolgáltatás nyújtása érdekében ⁽⁹²⁾.

Figyelembe kell venni az állami támogatásokra vonatkozó, a Szerződés 107. és 108. cikkében meghatározott szabályokat, ha fennáll annak a veszélye, hogy bármely vállalkozás számára szelektív előnyt biztosítanak ⁽⁹³⁾.

Az enyhébb szabályozás hatálya alá tartozó szolgáltatások teljes listáját a közbeszerzési irányelvek ⁽⁹⁴⁾ tartalmazzák; a TFK szempontjából legfontosabbak felsorolása a következő oldalon található. A félkövér betűkkel szedettek fenn lehet tartani a közszolgálati célú szervezetek számára (lásd a 4.3. szakaszt).

Bevált gyakorlatok

- A szerződése tárgyának meghatározásakor vegye figyelembe, ez hogyan hat arra, hogy mely jogi szabályokat kell alkalmazni, például hogy az enyhébb szabályozás hatálya alá tartozik-e.
- A szerződésének tárgya a vonatkozó CPV-kódokkal együtt meghatározza az alkalmazható TFK-feltételek körét is, ezért feltétlenül vegye fel az összes releváns szempontot (pl. egy városi terület fejlesztése, ideértve a szociális lakásokat és a közösségi szolgáltatásokat).
- Ha az enyhébb szabályozást kell alkalmazni, meg kell vizsgálnia a nemzeti szabályokat és irányelveket, és meg kell vizsgálnia, hogyan lehet megszervezni az eljárást a társadalmi érték maximalizálása érdekében, például a felhasználóknak a közbeszerzési eljárásba történő bevonásával.

Példák az enyhébb szabályozás alapján történő szerződések odaítélésére

A Hivatalos Lapban közzétett hirdetmények bemutatnak néhány olyan módszert, amelyekkel az enyhébb szabályozás felhasználható a társadalmi célok elérésére. Például a „közösségi prevenció és wellness szolgáltatásokra” vonatkozó szerződésben a közbeszerző úgy döntött, hogy tárgyalásos eljárást alkalmaz. A cél az volt, hogy részt vegyenek a szolgáltatások hálózatának együttműködésben történő közös megtervezésében és későbbi megvalósításában.

⁽⁹¹⁾ A 2014/24/EU irányelv (4) preambulumbekzdésének rendelkezésével összhangban: „...egy tevékenységnek pusztán a finanszírozása, különösen támogatás formájában – amihez gyakran kapcsolódik a kapott összegek visszatérítésének kötelezettsége, ha azokat nem használták fel a tervezett célokra – általában nem tartozik a közbeszerzési szabályok hatálya alá”. Lásd még a 2014/24/EU irányelv 114. cikkét, valamint a 2014/25/EU irányelv (120) preambulumbekzdését.

⁽⁹²⁾ Ebben az esetben a közzsférában működő szervezetek közötti közbeszerzési szerződésekre és koncessziókra a 2014/24/EU irányelv 12. cikkében és a 2014/23/EU irányelv 17. cikkében meghatározott szabályokat kell alkalmazni. A 2014/25/EU irányelv 28–30. cikke határozza meg a közüzemi beszerzésekre vonatkozó különleges kapcsolatokra alkalmazandó szabályokat.

⁽⁹³⁾ További információért lásd: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/index_en.html

⁽⁹⁴⁾ A 2014/24/EU irányelv XIV. melléklete, a 2014/25/EU irányelv XVII. melléklete, valamint a 2014/23/EU irányelv IV. melléklete.

A hirdetmény meghatározta a beszerzés várható eredményeit, többek között:

- jobb életminőség az egyének és a közösségek számára,
- javul az emberek egészségi állapota és a jóllétük a születéstől kezdve az egész életükben, és támogatást kapnak függetlenségük megőrzéséhez,
- az embereknek van választási és ellenőrzési lehetőségük az általuk elérhető szolgáltatásokkal és támogatással kapcsolatban.

Az odaítélési szempontok a társadalmi értékre és a szolgáltatás egyéb minőségi szempontjaira összpontosítanak.

Egy másik példa egy, az idős emberek részére történő jóléti szolgáltatások nyújtásáról szóló keretmegállapodás. Ezt szintén tárgyalásos eljárás alapján ítélték oda. Az érdeklődő szolgáltatókat arra kérték, hogy nyújtsanak be koncepciókat az otthon élő sérülékeny emberek támogatására, ideértve a távoli segítségnyújtáshoz szükséges felszerelések biztosítását is.

Az odaítélési szempontok elsősorban a nyújtott szolgáltatás minőségére összpontosítottak, ideértve az elkötelezett szakértelmet és erőforrásokat, valamint azokat a módszereket, amelyek lehetővé tették, hogy a szolgáltatás használói otthon maradjanak. Összesen négy ajánlat érkezett, a nyertes ajánlattevő pedig egy kkv volt.

4.2. táblázat

Kivonat a 2014/24/EU irányelv XIV. mellékletéből – Az enyhébb szabályozás hatálya alá tartozó kiválasztott szolgáltatások és a 2014/24/EU irányelv 77. cikke vagy a 2014/25/EU irányelv 94. cikke szerinti fenntartás (félkövér betűvel szedve)

Leírás	CPV-kód
Egészségügyi, szociális és ezekhez kapcsolódó szolgáltatások	75200000-8; 75231200-6; 75231240-8; 79611000-0; 79622000-0 [Háztartási kisegítő személyzettel való ellátási szolgáltatások]; 79624000-4 [Ápolószemélyzet ellátási szolgáltatásai] és 79625000-1 [Egészségügyi személyzet ellátási szolgáltatásai], 85000000-9-től 85323000-9-ig [Egészségügyi és szociális ellátás]; 98133100-5, 98133000-4 [Társadalombiztosítási szervezetek által nyújtott szolgáltatások]; 98200000-5; 98500000-8 [Magánháztartás alkalmazottakkal] valamint 98513000-2-től 98514000-9-ig [Háztartásoknak nyújtott munkaerő-szolgáltatások, ügynökségi alkalmazottak által háztartásoknak nyújtott szolgáltatások, irodai alkalmazottak által háztartásoknak nyújtott szolgáltatások, ideiglenes alkalmazottak által háztartásoknak nyújtott szolgáltatások, bejárónői szolgáltatások és háztartási szolgáltatások]
Közigazgatási, szociális, oktatási, egészségügyi és kultúrával kapcsolatos szolgáltatások	85321000-5 és 85322000-2, 75000000-6 [Igazgatási, védelmi és társadalombiztosítási szolgáltatások], 75121000-0 [Közigazgatási oktatási szolgáltatások], 75122000-7 [Közigazgatási egészségügyi szolgáltatások], 75124000-1; 79950000-5-től 79952000-7-ig; 80000000-4-től az oktatási és képzési szolgáltatásokig 80660000-8, beleértve 80110000-8 [Iskola előtti oktatási szolgáltatások], a 80300000-7 [Felsőoktatási szolgáltatások], a 80420000-4 [E-tanulási szolgáltatások], a 80430000-7 [Egyetemi szintű felnőttoktatási szolgáltatások], a 80511000-9 [Személyzetképzési szolgáltatások], a 80520000-5 [Képzési létesítmények] és a 80590000-6 [Oktatási szolgáltatások]; 92000000-1-től 92700000-8-ig, beleértve 92500000-6 [Könyvtári, levéltári, múzeumi és egyéb kulturális szolgáltatások], 92600000-7 [Sport szolgáltatások] 79950000-8 [Kiállítás-, vásár- és kongresszusszervezési szolgáltatások], 79951000-5 [Semináriumszervezési szolgáltatások], 79952000-2 [Rendezvényszervezési szolgáltatások], 79952100-3 [Kulturális rendezvényszervezési szolgáltatások], 79953000-9 [Fesztiválszervezési szolgáltatások], 79954000-6 [Partiservezési szolgáltatások], 79955000-3 [Divatbemutató-rendezési szolgáltatások], 79956000-0 [Vásár- és kiállítás-szervezési szolgáltatások]
Kötelező társadalombiztosításhoz kötődő szolgáltatások ⁽¹⁾	75300000-9
Segélyekkel, támogatásokkal és juttatásokkal kapcsolatos szolgáltatások	75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1

Leírás	CPV-kód
Egyéb közösségi, szociális és személyi szolgáltatások, ideértve a szakszervezetek által nyújtott szolgáltatásokat, a politikai szervezetek által nyújtott szolgáltatásokat, a fiatalok szövetségei által nyújtott szolgáltatásokat és a tagsággal rendelkező különféle szervezettel kapcsolatos szolgáltatásokat	98000000-3; 98120000-0; 98132000-7; 98133110-8 [Ifjúsági szervezetek által nyújtott szolgáltatások] és 98130000-3
Vallási szolgáltatások	98131000-0
Egyéb közigazgatási és kormányzati szolgáltatások	75100000-7-től 75120000-3-ig; 75123000-4 [Közigazgatási lakhatási szolgáltatások]; 75125000-8-től 75131000-3-ig
Közösségi szolgáltatások nyújtása	75200000-8-től 75231000-4-ig
Büntetés-végrehajtási szolgáltatások, közbiztonsággal kapcsolatos szolgáltatások, mentési szolgáltatások, amennyiben a 10. cikk h) pontja nem zárja ki őket az irányelv hatálya alól	75231210-9-től 75231230-5-ig; 75240000-0-től 75252000-7-ig; 794300000-7; 98113100-9
Nemzetközi szolgáltatások	98900000-2 [Területen kívüli szervezetek és testületek által nyújtott szolgáltatások] és 98910000-5 [Nemzetközi szervezetek és testületek által nyújtott szakszolgáltatás]

(¹) Az irányelv hatálya nem terjed ki e szolgáltatásokra, amennyiben azokat nem gazdasági jellegű általános érdekű szolgáltatásként szervezik. A tagállamok saját belátásuk szerint dönthetnek arról, hogy a kötelező társadalombiztosításhoz kötődő szolgáltatásokat vagy más szolgáltatásokat általános érdekű szolgáltatásként vagy nem gazdasági jellegű általános érdekű szolgáltatásként szervezik-e meg.

4.3. Fenntartások

Számos uniós tagállamban a védett műhelyek és a foglalkoztatási programok fontos szerepet játszanak a fogyatékossgal élő vagy más hátrányos helyzetű emberek munkaerőpiaci beilleszkedésének elősegítésében. Ezek a műhelyek gyakran olyan szolgáltatásokat nyújtanak, amelyekre a közbeszerzőknek szükségük van, például karbantartást és javítást, raktározást vagy gyártást és összeszerelést. Ezenkívül védett foglalkoztatási programok léteznek egy sor különféle tevékenységet folytató vállalkozásokon belül, például a turizmus vagy az informatikai szolgáltatások területén. Ezek a műhelyek és programok a fogyatékossgal élő személyek számára kínálnak munkát, és más hátrányos helyzetű munkavállalókat is alkalmazhatnak.

A közbeszerzési irányelvek (⁹⁵) értelmében a tagállamok fenntarthatják azt a jogot, hogy részt vegyenek olyan védett műhelyek és gazdasági szereplők közbeszerzési eljárásaiban, amelyek fő célja a fogyatékossgal élő vagy hátrányos helyzetű személyek társadalmi és szakmai integrációja. A tagállamok strukturált és stabil védett foglalkoztatási programok keretében teljesítendő szerződésekről is rendelkezhetnek. A fenntartásból való részesüléshez az említett műhelyek, gazdasági szereplők vagy védett foglalkoztatási programok alkalmazottai legalább 30 %-ának fogyatékossgal élő vagy hátrányos helyzetű személynek kell lennie. Lehetőség van csak bizonyos szerződési tételek fenntartására is.

Mit jelent a fogyatékossgal élő vagy hátrányos helyzetű személy? Míg a pontos meghatározás attól a tagállamtól (tagállamoktól) függ, amely úgy döntött, hogy a fenntartott szerződésekre vonatkozó uniós rendelkezések alapján jár el – és így ez a nemzeti jogban tükröződik –, az alábbi keretes írás a személyek azon tipikus csoportjait sorolja fel, akik e meghatározás alá tartozhatnak (⁹⁶). Vegye figyelembe, hogy a fogyatékossgal élő személyek és a hátrányos helyzetű munkavállalók csoportjai nem zárják ki egymást.

Kik a fogyatékossgal élő és a hátrányos helyzetű emberek?

Az UNCRPD-egyezmény szerint **fogyatékossgal élő személy** minden olyan személy, aki olyan, hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással vagy károsodásokkal él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását.

Előfordulhat, hogy a fogyatékossgal élő személy hivatalos elismerést kap, ha:

- a) a nemzeti jogi keret alapján fogyatékossgal élőként ismerik el; vagy

(⁹⁵) A 2014/24/EU irányelv 20. cikke, a 2014/25/EU irányelv 38. cikke, valamint a 2014/23/EU irányelv 24. cikke.

(⁹⁶) Az alábbi felsorolások tájékoztató jellegűek, és a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény (UNCRPD) 1. cikke és (néhány kiegészítéssel) a 2014. évi 651/EU bizottsági rendelet (általános csoportmentességi rendelet) 2. cikke alapján készültek.

b) európai fogyatékosági igazolvánnyal rendelkezik.

A **hátrányos helyzetű személyek** közé tartozhat bármely olyan személy, aki az alábbi kategóriák egyikébe vagy többébe tartozik:

- a) tartósan munkanélküliek (az időszak változhat, pl. olyan személyek, akik az előző 6–24 hónapban nem voltak rendszeres fizetett foglalkoztatásban);
- b) fiatalok (pl. a 15 és 24 év közötti életkorúak);
- c) nem szereztek középfokú végzettséget vagy szakmai képzést (az oktatás egységes nemzetközi osztályozási rendszerének 3. szintje), vagy a nappali tagozatos tanulmányaikat legfeljebb két éve fejezték be, és még nem álltak rendszeres, fizetett alkalmazásban;
- d) 50 éven felüli személyek;
- e) egy vagy több eltartottal egyedül élő felnőttek;
- f) valamely tagállam olyan ágazatában vagy szakmájában dolgozik, amelyben nagyobb a nemi egyensúlyhiány, mint a tagállam valamennyi gazdasági ágazatára jellemző átlagos egyensúlyhiány (pl. 25 %), és ezen alulreprezentált nemi csoportba tartozik;
- g) egy tagállam etnikai kisebbségéhez tartozik, és/vagy akinek szakmai, nyelvi képzésre vagy szakmai tapasztalat-szerzésre van szüksége ahhoz, hogy javuljon a tartós foglalkoztatásra való esélye;
- h) a szegénység kockázatának kitett vagy súlyosan rászoruló személyek (pl. anyagi nélkülözésben élők, nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők, hajléktalanok stb.); vagy
- i) egyéb, kiszolgáltatott helyzetet okozó körülményeknek kitett személyek (pl. családon belüli erőszak, függőségben szenvedők stb.)

A fenntartásokról szóló fent kifejtett általános rendelkezés mellett a tagállamok külön fenntartást tehetnek az enyhébb szabályozás hatálya alá tartozó egyes szolgáltatásokra vonatkozóan ⁽⁹⁷⁾. Ez azokra a szervezetekre összpontosít, amelyek közszolgálati feladatot látnak el az odaítélt szerződéssel kapcsolatban, például egy olyan nonprofit alapítvány, amely az írástudatlanság felszámolásával foglalkozik, és amely felnőttek részére indítandó írástudás-osztályok biztosítására kíván pályázni. A pályázaton való részvétel akkor tartható fenn az ilyen szervezetek számára, ha azok megfelelnek a célkitűzéseikkel, a nyereség újrabefektetésével, valamint a munkavállalói tulajdonjoggal vagy a részvételen alapuló irányítással kapcsolatos feltételeknek ⁽⁹⁸⁾. A fenntartás hatálya alá tartozó szervezetek lehetnek szociális vállalkozások, munkavállalói vezetésű kölcsönös társaságok és jótékonyági szervezetek.

Azon szolgáltatások felsorolása, amelyekre ez a fenntartás alkalmazható kimerítő, vagyis nem alkalmazható más szolgáltatásokra. Ezen túlmenően az e fenntartás alapján szerződést elnyert szervezet az előző három évben nem nyerhetett el ugyanazon közbeszerzőtől a fenntartás hatálya alatti ugyanazon szolgáltatásokra vonatkozó szerződést. Ez a korlátozást nem érinti azt a szervezetet, amellyel a hároméves időtartam alatt nem fenntartott közbeszerzés során kötöttek szerződést ugyanazon ajánlatkérő által érintett szolgáltatásokra. Végül pedig a fenntartással odaítélt szerződések maximális időtartama három év.

E szabályok célja annak biztosítása, hogy a fenntartás ne torzítsa indokolatlanul a versenyt. Fontos szem előtt tartani, hogy a fenntartások alkalmazása csak egy lehetőség. Az a tény, hogy egy adott szolgáltatás fel van sorolva azok között, amelyekre fenntartás tehető, nem jelent akadályt abban, hogy a szolgáltatásra nem fenntartott eljárás keretében kössön szerződést az enyhébb szabályozásnak megfelelően.

Élelmiszer-feldolgozásra vonatkozó fenntartott pályázat Vendée-ben (Franciaország)

Közbeszerzési célkitűzés

2011-ben a Vendée megye szerződést kötött egy fogyatékosággal élő személyeket foglalkoztató szociális vállalkozással az ökológiai mezőgazdasági termékek konszolidációs központjának működtetésére. A központ az élelem tárolását, feldolgozását, csomagolását és középiskolákba történő eljuttatását támogatja. A cél az volt, hogy fenntartható, minőségi termékeket vásároljanak olcsóbban, és megkönnyítsék a helyi termelők termékeihez való hozzáférést.

⁽⁹⁷⁾ A 2014/24/EU irányelv 77. cikke, a 2014/25/EU irányelv 94. cikke. A releváns szolgáltatásokat a 4.2. táblázat sorolja fel.

⁽⁹⁸⁾ Ezeket a feltételeket a 2014/24/EU irányelv 77. cikkének (2) bekezdése és 2014/25/EU irányelv 94. cikkének (2) bekezdése határozza meg.

Megközelítés

A szerződést fenntartott pályazatként jelölték ki. A nyertes ajánlattevő az ADAPEI-ARIA 85 szervezet volt. Ez a szociális vállalkozás fogyatékossgal élő személyekkel dolgozik, és nemcsak munkahelyet kínál számukra, hanem orvosi és szociális támogatást is. A szervezet összesen több mint 1 400 személyt foglalkoztat. Vevőcsoportot hoztak létre az élelmiszerek közös beszerzésére, ösztönözve a konszolidációs központ használatát. A konszolidációs központ üzemeltetésére vonatkozó szerződés 2015-ben megújult.

Eredmények

Azáltal, hogy fenntartott szerződést kötött egy fogyatékossgal élő személyeket foglalkoztató szociális vállalkozással, a megye pozitív társadalmi hatást váltott ki, egyúttal pedig biztosította a helyben előállított ökológiai élelmiszerek felhasználását. Évente több mint 1 800 000 adag ételt szállítanak 31 középiskolába.

Tanulságok

Ez egy sikeres modell az élelmiszer- és vendéglátóipar megosztott és globális vásárlási megközelítésének kialakításában, amely lefedte a fenntartható fejlődés három – környezeti, társadalmi és gazdasági – pillérét. Ez a megközelítés hatékonyan összekapcsolta az agrár-élelmiszeripari szolgáltatók igényeit a különböző vásárlók ellátási igényeivel, azáltal, hogy egy fenntartott szerződést ítélt oda egy szociális vállalkozás számára. A megye most vizsgálja a program kiterjesztésének lehetőségét más vevők (nyugdíjasotthonok, iskolák, önkormányzatok) bevonásával, és esetlegesen hasonló megközelítést alkalmazna a halak beszerzésére, mely területen jelenleg a piaci szereplők bevonását célzó tevékenységek folynak.

Bevált gyakorlatok

- A szerződés társadalmi célú szervezetek vagy programok részvételével történő versenyre való fenntartása hatékony módja lehet a társadalmi érték közbeszerzés útján történő nyújtásának.
- A piaci konzultáció segíthet azonosítani azokat az érintett szervezeteket, amelyek megfelelnek a fenntartott szerződésekre vonatkozó rendelkezésekben meghatározott feltételeknek, valamint alátámaszthatja a szerződések teljesítésére való képességüket (lásd a 2.3. szakaszt – Az érdekelt felekkel folytatott konzultáció).
- Ha a szociális vállalkozások nem képesek önállóan pályázni a fenntartott szerződésekre, fontolja meg a szerződés részekre bontását, vagy azt, hogy alakíthatók-e partnerségek vagy konzorciumok a követelmények teljesítése érdekében. Ne feledje, hogy egy nagyobb szerződésen belül fenntarthatók meghatározott tételek a szociális vállalkozások általi teljesítésre.

4.4. Műszaki előírások

Miután meghatározta a szerződés tárgyát, ezt részletesebb követelményekké kell alakítani. A műszaki előírások pontosan jelzik a piacnak, mit szeretne vásárolni, és társadalmi szempontokat is tartalmazhatnak, ha ez a szállítandók elengedhetetlen része. Azokat az ajánlatokat, amelyek nem felelnek meg a műszaki előírásoknak, el kell utasítani ⁽⁹⁹⁾, ezért fontos, hogy csak az alapvető követelményeket ⁽¹⁰⁰⁾ határozzon meg. A 4.7. szakaszban kifejtettek szerint, az elsődleges elvárásoknak meg kell jelenniük az odaítélési kritériumokban.

A tárgyhöz való kapcsolódás és a műszaki előírások

A közbeszerzési irányelvek kimondják, hogy a műszaki előírások hivatkozhatnak a kért építési beruházások, áruk vagy szolgáltatások előállításának vagy nyújtásának egyedi folyamatára vagy módszerére, vagy az adott termék illetve szolgáltatás életciklusa egy másik szakaszának egyedi folyamatára. Ez akkor is érvényes, ha ezek az elemek nem képezik részét a közbeszerzés tárgyi tartalmának, amennyiben kapcsolódnak a szerződés tárgyhöz, és arányosak a szerződés értékével és céljaival.

Ez azt jelenti, hogy nem szükséges minden előírásnak olyan tényezőkhöz kapcsolódnia, amelyek a végtermékben vagy szolgáltatásban láthatóak vagy észrevehetőek. Például előfordulhat, hogy a mérgező színezékek felhasználásával előállított textilek (amelyek komoly egészségügyi kockázatot jelentenek a munkavállalók számára) megegyeznek azokkal, amelyeket biztonságosabb módon állítottak elő.

⁽⁹⁹⁾ Az EUB hangsúlyozta az előírásoknak meg nem felelő ajánlatok elutasításának kötelezettségét a C-243/89. számú, *Bizottság kontra Dán Királyság (Storebaelt)*, valamint a C-561/12. számú, *Nordecon AS és Ramboll Eesti AS kontra Rahandusministeerium (Nordecon)* ügyben.

⁽¹⁰⁰⁾ Az előírások nagyobb rugalmasságának lehetővé tétele érdekében, ahol szükséges, felhasználhatók változatok. A változatok használatára vonatkozó szabályokat a 2014/24/EU irányelv 45. cikke és a 2014/25/EU irányelv 64. cikke tartalmazza.

A műszaki leírásban megkövetelheti azt, hogy a megvásárolt termékek gyártása során nem mérgező festékeket használjanak. A munkavállalók biztonságára vonatkozó általánosabb követelmények a kiválasztási szempontok és/vagy a szerződés teljesítési záradéka részét képezhetik.

Az előírások különböző módokon fogalmazhatók meg: elismert európai, nemzetközi vagy nemzeti szabványok használatával, teljesítmény- vagy funkcionális követelmények, vagy e megközelítések valamilyen összekapcsolásának alkalmazásával. A teljesítményalapú előírások különösen alkalmasak lehetnek a szolgáltatások esetében, ideértve azokat is, amelyeknek társadalmi elemmel rendelkeznek. Például, ha otthoni gondozási szolgáltatásokat vásárol idősek emberek számára, az előírások meghatározott eredményeket követelhetnek meg a szolgáltatás igénybe vevőinek függetlensége és jólléte terén. Ezeket objektíven és átláthatóan kell megfogalmaznia, hogy minden ajánlattevő értse őket. Azt is gondolja át, miként értékelhető a megfelelés, például az ajánlattevőknek az otthoni látogatásokra, a személyzet képzésére és a minőség-ellenőrzésre vonatkozó nyilatkozata alapján.

A műszaki előírások átfogó követelménye, hogy minden ajánlattevő számára egyenlő hozzáférést kell biztosítani, ezért vizsgálja meg, hogy az Ön elvárásai hogyan befolyásolják a különböző szolgáltatók (ideértve például a szociális gazdaság szervezeteit és a szociális vállalkozásokat) versenyképességét. Ennek egyik módja az, hogy a közbeszerzés előtti szakaszban elkészíti előírásainak tervezetét, és piaci konzultáció keretében visszajelzést kér az összes érdekelt szereplőtől. Ez segíthet abban, hogy ne alkalmazzon olyan elemeket, amelyek akadályozhatják a részvételt, vagy amelyek indokolatlanul kedveznek bármelyik gazdasági szereplőnek vagy azt hátrányos helyzetbe hozzák.

A felhasználókkal folytatott egyeztetés segíthet abban is, hogy az előírások tükrözzék a valós igényeket és ne tartalmazzanak felesleges elemeket. A könyvtárhasználók például tanácsot adhatnak a szolgáltatandó anyagok változatosságával és formátumával, valamint a kívánt létesítményekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatban. A 3. fejezet részletesen megvizsgálja az igényfelmérés és a felhasználókkal való egyeztetés szerepét a TFK-ban.

4.4.1. Akadálymentességi követelmények és műszaki előírások

A 2014/24/EU irányelv 42. cikkének (1) bekezdése és a 2014/25/EU irányelv 60. cikkének (1) bekezdése szerint:

Minden olyan közbeszerzés esetében, amelyet természetes személyek – akár a lakosság, akár az ajánlatkérő alkalmazottai – általi felhasználásra szánnak, a megfelelően indokolt esetektől eltekintve a műszaki leírást úgy kell megállapítani, hogy az figyelembe vegye a fogyatékossgal élő személyek számára való akadálymentesség és az egyetemes tervezés szempontjait is ⁽¹⁰¹⁾.

Ez azt jelenti, hogy a közbeszerzők (vagy közüzemi szervezetek) számára nem opcionális lehetőség, hanem jogi kötelezettség olyan termékeket, szolgáltatásokat és építési szolgáltatásokat nyújtani, amelyek minden felhasználó számára akadálymentesek. A frissített szabványos űrlapokon egyedi választható mezőket használhat (az új szabványos űrlapokkal kapcsolatos további információkért lásd a 3.6. szakaszt) annak jelzésére, hogy alkalmaz-e akadálymentességi szempontokat a közbeszerzésben, és megindokolhatja, ha nem így jár el.

Ha uniós jogszabályok határozzák meg a kötelező akadálymentességi követelményeket, azokra hivatkozni kell a műszaki előírásokban.

Ez a helyzet a *termékek és szolgáltatások akadálymentességi követelményeiről* szóló (EU) 2019/882 irányelv – az úgynevezett európai akadálymentesítési irányelv – esetében, amely közös akadálymentességi követelményeket határoz meg annak biztosítása érdekében, hogy a fogyatékossgal élő személyek és az idősebb emberek másokkal egyenlő módon férhessenek hozzá a termékekhez és szolgáltatásokhoz. Az irányelv tükrözi a *fogyatékossgal élő személyek jogairól* szóló ENSZ-egyezmény (UNCRPD) szerinti azon kötelezettséget is, hogy a részes államok kötelesek akadálymentes termékeket, szolgáltatásokat és infrastruktúrát nyújtani.

Bár az európai akadálymentesítési irányelv (EAA) akadálymentességi követelményeit csak 2025-től ⁽¹⁰²⁾ kell alkalmazni, tekintettel a 2014/24/EU irányelv és a 2014/25/EU irányelv alapján alkalmazandó kötelezettségre, a fenti időpont előtt közzétett közbeszerzési dokumentumokban is erősen indokolt hivatkozni rájuk. Ez segíthet a műszaki előírásokra vonatkozó uniós szabályok betartásában, és biztosíthatja, hogy a piac felkészüljön a teljes akadálymentesség biztosítására 2025-től.

Az irányelv a következő termékekre és szolgáltatásokra terjed ki:

- számítógépek és operációs rendszerek
- fizetési terminálok és ATM-ek

⁽¹⁰¹⁾ A fentieknek megfelelő rendelkezés a 2014/23/EU irányelv által szabályozott koncessziók tekintetében nem található.

⁽¹⁰²⁾ Az irányelv mentességet biztosít a városi, elővárosi és regionális közlekedési szolgáltatások, valamint a mikrovállalkozások (10-nél kevesebb személyt foglalkoztató vállalkozás, amelynek éves forgalma nem haladja meg a 2 millió EUR-t, vagy az éves mérlegfőösszege nem haladja meg a 2 millió EUR-t) által nyújtott szolgáltatásokra.

- jegyértékesítő és utasfelvételi automaták
- önkiszolgáló információs terminálok
- okostelefonok
- digitális televíziós szolgáltatásokhoz kapcsolódó TV készülékek
- telefónia szolgáltatások és az ehhez kapcsolódó berendezések
- audiovizuális médiaszolgáltatásokhoz, például televíziós műsorszolgáltatáshoz való hozzáférés és az ehhez kapcsolódó fogyasztói berendezések
- légi, autóbusz-, vasúti és vízi személyszállításhoz kapcsolódó bizonyos szolgáltatások
- lakossági banki szolgáltatások
- e-könyvek
- e-kereskedelem
- az egységes európai segélyhívó 112-es számra adott válasz

Az online tanácsadó szolgáltatások akadálymentességi követelményei Espooban, Finnország

Közbeszerzési célkitűzés

Espoo városa akadálymentességi követelményt alkalmazott az online tanácsadási szolgáltatásokra vonatkozó pályázati felhívás műszaki leírásaiban annak érdekében, hogy a tartalmat hozzáférhetővé tegye a fogyatékossgal élő vagy sérült személyek számára.

Megközelítés

Az ajánlott szolgáltatásnak akadálymentesnek kell lennie, és meg kell felelnie a WCAG 2.0 Web Akadálymentesítési Útmutató A és AA szintjeinek. Ide tartoznak például vakság és látásromlás, siketség és halláskárosodás, tanulási nehézségek, kognitív korlátok, csökkent mozgásképeség, beszédzavarok, fényérzékenység és a fentiek kombinációi. A WCAG 2.0 a sikerességi feltételt olyan nyilatkozatként határozza meg, amely tesztelhető, és így az nem függ egy adott technológiától.

Eredmények

Az így kialakított weboldal javította a város online tanácsadó szolgáltatásainak akadálymentességét, segítve Espoot abban, hogy jobban támogassa a fogyatékkal élő vagy sérült élő polgárait.

Tanulságok

Az akadálymentesítési követelmények ajánlattételi felhívásokba történő felvétele növeli a nyújtott szolgáltatások használhatóságát, és lehetővé teszi az állampolgárok számára a közszolgáltatások optimális kihasználását.

Forrás: Finnország gazdasági és foglalkoztatási minisztériuma, Útmutató a társadalmilag felelős közbeszerzéshez (2017).

A kötelező akadálymentességi követelmények biztosítják azt, hogy a termékeket és szolgáltatásokat úgy tervezzék és állítsák elő, hogy azokat a fogyatékossgal élő személyek várhatóan a lehető legnagyobb mértékben tudják használni, és lehetőség szerint a termékek vagy a termékek legyenek hozzáférhető információk a működésükről és az akadálymentességi jellemzőikről. Ezen túlmenően az EAA III. melléklete meghatározza az épített környezetre vonatkozó, a tagállamok által alkalmazható akadálymentességi követelményeket. Mivel az akadálymentességi követelmények műszaki előírásokba történő beépítésének kötelezettsége az építési beruházásra irányuló szerződésekre is vonatkozik, a melléklet hasznos kiindulópontot jelenthet a tervezési és építési szerződésekhez.

A közbeszerzési dokumentumokban közvetlenül lehet hivatkozni a termékek vagy szolgáltatások akadálymentességi követelményeinek az európai szabványügyi szervezetek által kidolgozott harmonizált szabványaira vagy műszaki előírásaira, beleértve az EAA keretében kidolgozott szabványokat is. Például az EN 301 549 ⁽¹⁰³⁾ szabvány tartalmazza az IKT-termékek és -szolgáltatások akadálymentességi követelményeit, az EN 17210 ⁽¹⁰⁴⁾ pedig az épületek és infrastruktúrák széles körének akadálymentességi követelményeit.

⁽¹⁰³⁾ Lásd: https://www.etsi.org/deliver/etsi_en/301500_301599/301549/03.01.01_60/en_301549v030101p.pdf

⁽¹⁰⁴⁾ Lásd: <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/mandates/index.cfm?fuseaction=search.detail&id=392> és https://standards.cen.eu/dyn/www/f?p=204:110:0:::FSP_PROJECT,FSP_LANG_ID:65077,25&cs=1B1F504D7DCF7711690E22BAE7CED456A

Más uniós jogszabályok is meghatározhatnak akadálymentességi követelményeket a termékek vagy szolgáltatások számára, és az EAA betartása segíthet az e jogszabályoknak való megfelelés megállapításában.

Bevált gyakorlatok

- A műszaki előírásokat gondosan kell megfogalmazni, annak érdekében, hogy azok szükségtelen versenykorlátozások bevezetése nélkül tartalmazzák a szükséges társadalmi szempontokat.
- A funkcionális vagy teljesítményalapú előírások különösen hasznosak lehetnek az olyan szolgáltatási szerződések esetében, amelyek társadalmi szempontokat tartalmazznak, pl. meghatározzák a szolgáltatás kívánt eredményeit.
- A műszaki előírások vonatkozhatnak a gyártási folyamatra, ami nem feltétlenül lesz nyilvánvaló a végtermékben. Mindazonáltal az előírásoknak kapcsolódniuk kell a szerződés tárgyához, és arányosnak kell lenniük a szerződés értékével és céljaival.
- Kötelező az akadálymentesítési követelmények beépítése a műszaki előírásokba minden olyan beszerzésnél, amelyek tárgyát emberek használják. Az európai akadálymentesítési irányelv számos gyakran vásárolt termék és szolgáltatás tekintetében meghatározza e követelmények egy részét.
- Amint elérhetővé válnak, használja az új szabványos űrlapokban található speciális opcionális mezőket annak jelzésére, hogy használta-e az akadálymentességi feltételeket, megfelelően indokolt esetekben pedig magyarázza el, hogy ez miért nem volt lehetséges.

4.5. A szociális és munkajogi előírásoknak, valamint a kollektív megállapodásoknak való megfelelés

A közbeszerzési irányelvek tartalmazznak egy szociális és környezetvédelmi záradékot ⁽¹⁰⁵⁾, amely kimondja, hogy a tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell hozniuk annak érdekében, hogy a gazdasági szereplők a közbeszerzési szerződések teljesítése során betartsák „a vonatkozó környezetvédelmi, szociális és munkajogi követelményeket, amelyeket az uniós jog, a nemzeti jog, a kollektív szerződések, illetve a nemzetközi környezetvédelmi, szociális és munkajogi rendelkezések írnak elő”.

Az e rendelkezésben említett nemzetközi megállapodásokat egy melléklet sorolja fel ⁽¹⁰⁶⁾, és az tartalmazza a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) 8 alapvető egyezményét:

- 87. számú Egyezmény az egyesülési szabadság és a szervezkedési jog védelméről
- 98. számú Egyezmény a szervezkedési jog és a kollektív tárgyalási jog elveinek alkalmazásáról
- 29. számú Egyezmény a kényszer- vagy kötelező munkáról
- 105. számú Egyezmény a kényszmunka felszámolásáról
- 138. számú Egyezmény a foglalkoztatás alsó korhatáráról
- 111. számú Egyezmény a megkülönböztetésről (foglalkoztatás és munkavégzés)
- 100. számú egyezmény a férfi és a női munkaerőnek egyenlő értékű munka esetén egyenlő díjazásáról
- 182. számú egyezmény a gyermekmunka legrosszabb formáinak betiltásáról és felszámolására irányuló azonnali lépésekről

A tagállamok azon általános kötelezettségén túl, hogy biztosítsák e rendelkezések betartását a közbeszerzési szerződések teljesítése során, ennek a „szociális és környezetvédelmi záradéknak” számos konkrétabb alkalmazása van. Ha bebizonyosodik, hogy az ajánlattevő nem tartotta be az alkalmazandó szociális vagy munkajogi szabályokat vagy kollektív szerződéseket, az súlyos következményekkel járhat, például:

- a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat elutasítása ⁽¹⁰⁷⁾,
- kizárás a közbeszerzési eljárásból ⁽¹⁰⁸⁾,
- kirívóan alacsony összegű ajánlat elutasítása ⁽¹⁰⁹⁾, és/vagy
- az alvállalkozók és a fővállalkozók egyetemleges felelőssége a vonatkozó környezetvédelmi, szociális és munkajogi kötelezettségek megsértéséért ⁽¹¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁵⁾ A 2014/24/EU irányelv 18. cikkének (2) bekezdése, a 2014/25/EU irányelv 36. cikkének (2) bekezdése, valamint a 2014/23/EU irányelv 30. cikkének (3) bekezdése.

⁽¹⁰⁶⁾ A 2014/24/EU irányelv X. melléklete, a 2014/25/EU irányelv XIV. melléklete, valamint a 2014/23/EU irányelv X. melléklete.

⁽¹⁰⁷⁾ A 2014/24/EU irányelv 56. cikkének (1) bekezdése és a 2014/25/EU irányelv 76. cikkének (6) bekezdése.

⁽¹⁰⁸⁾ A 2014/24/EU irányelv 57. cikk (4) bekezdésének a) pontja, a 2014/25/EU irányelv 80. cikkének (1) bekezdése, valamint a 2014/23/EU irányelv 38. cikk (7) bekezdésének a) pontja.

⁽¹⁰⁹⁾ A 2014/24/EU irányelv 69. cikkének (3) bekezdése és a 2014/25/EU irányelv 84. cikkének (3) bekezdése.

⁽¹¹⁰⁾ A 2014/24/EU irányelv 71. cikkének (6) bekezdése, a 2014/25/EU irányelv 88. cikkének (6) bekezdése, valamint a 2014/23/EU irányelv 42. cikkének (4) bekezdése.

A szociális és környezetvédelmi záradék a TFK támogatásának erős eszköze. A nemzeti hatóságok egyedi intézkedéseket hozhatnak a szociális és környezetvédelmi záradékban említett kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében, vagy támaszkodhatnak a közbeszerzőkre a megfelelés eseti alapon történő ellenőrzése érdekében. A hatékony érvényesülés biztosításának egyik módja az, ha a közbeszerzési dokumentumokban hivatkoznak a szociális és munkajog, valamint a szerződésre vonatkozó kollektív szerződések szerinti egyedi kötelezettségekre, és az azoknak történő megfelelés megerősítését kérik az ajánlattevőktől. Ennek érdekében a közbeszerzők a megfelelőség igazolását vagy az arra vonatkozó saját nyilatkozatot kérhetik az ajánlattevőktől. Ezt később olyan szerződéses feltételekkel kell megerősíteni, amelyek a szerződés teljesítése során megkövetelik a vonatkozó kötelezettségek betartását, és hatékony ellenőrzési intézkedéseket tartalmaznak (lásd az 5.2. és az 5.4. szakaszt).

A szociális és munkajog területén a nemzeti kötelezettségeket mindig az uniós joggal, valamint az átláthatóság, a megkülönböztetésmentesség és az egyenlő bánásmód elveivel összhangban kell alkalmazni. Ezért az ajánlattevőkre a nemzeti szociális és munkajog vagy a kollektív szerződések alapján előírt követelmények nem vezethetnek közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetéshez más tagállamokból érkező ajánlattevőkkel vagy munkavállalókkal szemben.

Hasonlóképpen, a nemzeti szociális és munkajogon vagy kollektív szerződéseken alapuló pályázati előírások nem vezethetnek a GPA-megállapodásban részes országok vagy az EU-val a közbeszerzési fejezetet magában foglaló kétoldalú megállapodást kötött országok építési beruházásainak, árubeszerzésének, szolgáltatásainak és gazdasági szereplőinek megkülönböztetéséhez, amennyiben ezekre az említett megállapodások vonatkoznak.

Például nem lehet alkalmazni a saját államának munkafeltételeit, ha a szerződést távolról teljesítik egy másik tagállamban, a GPA-megállapodásban részes országokban vagy olyan országokban, amelyek közbeszerzési fejezetet tartalmazó kétoldalú megállapodással rendelkeznek az EU-val.

Az 5.2. szakasz további információkat tartalmaz a szociális és munkaügyi törvények és a kollektív szerződések közbeszerzési szerződésekben történő alkalmazásáról.

A közbeszerzés felhasználása Katalóniában (Spanyolország) a munkavállalók jogainak megerősítésére az elektronikai ellátási láncokban

Közbeszerzési célkitűzés

A Katalán Helyi Önkormányzatok Szövetsége (L'Associació Catalana de Municipis – ACM) több mint 1 000 helyi testületet, vagyis a régió településeinek 95 %-át képviseli. Egyik feladata az, hogy a közbeszerzési igényeket összekapcsolva és tagjai számára adminisztratív megtakarításokat biztosítva központi beszerzőként jár el. 2018-ban az ACM csatlakozott az Electronics Watchhoz és most már kiegészülnek az Electronics Watch szociális záradékaival a közbeszerzési felhívásai, köztük egy, a közelmúltban meghirdetett nyomtató-keretbeszerzés, amelyben 80 önkormányzat vesz részt.

Megközelítés

Az Electronics Watch záradékai azt írják elő, hogy a vállalkozók kellő gondossággal járjanak el az ellátási lánc átláthatóságának elérése érdekében, működjenek együtt független ellenőrökkel, és orvosolják a munkajogi és a biztonsági előírások megsértését. Ezek a záradékok összhangban vannak a közbeszerzésekről szóló 2014/24/EU irányelvvel, és tükrözik az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelveket, valamint az OECD multinacionális vállalkozásokról szóló iránymutatásait. A záradékok a nemzeti jogszabályokra, valamint az ILO alapvető egyezményeire hivatkozó munka törvénykönyvi előírásokat tartalmaznak.

Eredmények

A nyilvánosságra hozatalra vonatkozó eredeti kérelemre a vállalkozók pozitívan reagáltak. A vállalkozók részletes ellátási lánc-információkat szolgáltatottak a szerződés alapján használt egyedi termékmodellekről és gyártási helyekről. E modellek és helyszínek meglévő megfigyelési eredményei alapján az Electronics Watch képes volt kockázatelemzést készíteni az ACM számára. Az egyik beszállító által nyilvánosságra hozott adatok megerősítették egy folyamatban lévő elköteleződési folyamatot egy dél-ázsiai nyomtatógyárban. A termelési hely részletes adatai alapján egy nyomkövetési tervet fogtak végrehajtani, amelyben helyi szakértők segítségével kísérik figyelemmel munkajogi előírások betartását. Az ACM már két további keretmegállapodásba tervezi beépíteni az Electronics Watch szerződéses feltételeit az IKT-beszerzések és a plenáris ülések videoközzvetítése területén.

Tanulságok

Az iparnak – mind a viszonteladóknak, mind pedig a márkáknak és beszállítóiknak – szükségük van az ellátási lánc átláthatóságának továbbfejlesztésére. Az alkatrészszintű információk közzététele ma még kihívást jelent az ipar számára, de ez alapvető fontosságú az ellátási lánc beszerzés tárgyához kapcsolódó átláthatóságának lehetővé tétele érdekében, a közbeszerzési irányelvek előírása szerint. Ha több közbeszerző kéri a gyártási helyek nyilvánosságra hozatalát, az hozzájárul ahhoz, hogy ez szokásos gyakorlatként honosodjon meg az ágazatban.

4.6. Kizárási és kiválasztási szempontok

4.6.1. Kizárási okok

A közbeszerzési irányelvek értelmében súlyos bűncselekmények vagy etikátlan gyakorlatok miatt egyes piaci szereplők nem lehetnek jogosultak a közbeszerzési szerződések elnyerésére. Az irányelvek szerint továbbá a vállalati társadalmi felelősségvállalás dokumentált megsértése vagy egy korábbi gyenge teljesítmény szintén kizáró ok lehet. A kizárási okok két csoportba sorolhatók: kötelező okok (amelyeket minden pályázatnál alkalmazni kell) és diszkrecionális okok (melyeket a közbeszerzők meghatározhatnak, vagy amelyeket a nemzeti jog kötelezővé tehet). Az alábbi táblázat azokat a kötelező és diszkrecionális kizáró okokat mutatja be, amelyek a TFK szempontjából a legfontosabbak – további okokat a közbeszerzési irányelvek tartalmaznak ⁽¹¹¹⁾.

4.3. táblázat

A TFK-hoz kapcsolódó kizárási okok

Kötelező kizárási okok ⁽¹⁾	Diszkrecionális kizárási okok ⁽²⁾
Jogerős ítélet gyermekmunka vagy az emberkereskedelem egyéb formái miatt.	Adók vagy társadalombiztosítási járulékok fizetésére vonatkozó kötelezettségek megszegése – bármilyen megfelelő eszközzel bizonyítva
	A szociális és környezetvédelmi rendelkezések alapján alkalmazandó kötelezettségek, azaz az uniós jogban, a nemzeti jogban, a kollektív szerződésben vagy az ILO alapvető egyezményeiben meghatározott környezetvédelmi, szociális és munkajogi kötelezettségek megsértése
Az adók és a társadalombiztosítási járulékok megfizetésére vonatkozó kötelezettségeknek – jogerős és kötelező erejű bírósági vagy közigazgatási határozattal megállapított – megszegése.	A tisztességességet megkérdőjelező súlyos szakmai köteleességszegés
	Egy korábbi szerződés szerinti lényeges követelmény teljesítésének jelentős vagy tartós hiányosságai
	Súlyos megtévesztés vagy az igazoló dokumentumok benyújtásának lehetetlensége

⁽¹⁾ A 2014/24/EU irányelv 57. cikkének (1) és (2) bekezdése. Lásd még a 2014/25/EU irányelv 80. cikkének (1) bekezdését és a koncessziók tekintetében a 2014/23/EU irányelv 38. cikkének (4) és (5) bekezdését.

⁽²⁾ A 2014/24/EU irányelv 57. cikkének (2) bekezdése és 57. cikkének (4) bekezdése, valamint a 2014/23/EU irányelv 38. cikkének (7) bekezdése. A közüzemi szerződések esetében a diszkrecionális okok alkalmazhatósága a nemzeti szabályoknak megfelelően változhat (lásd a 2014/25/EU irányelv 80. cikkének (1) bekezdését).

Valamennyi ajánlattevőt fel kell kérni annak megerősítésére, hogy a kötelező kizárási okok és az eljárásra vonatkozó diszkrecionális okok egyike sem érinti őt. A megfelelés előzetes bizonyítéka az egységes európai közbeszerzési dokumentumon (ESPD) keresztül vagy más formában tett önálló nyilatkozattétellel nyújtható be, az érintett egyedi szerződéstől függően; Ön azonban bármikor kérhet igazoló dokumentumokat, ha ez az eljárás megfelelő lefolytatásához szükséges ⁽¹¹²⁾.

A kötelező kizárási okok esetén a kizárás maximális időtartama a jogerős ítélet napjától számított öt év, kivéve, ha az ítéletben hosszabb határidőt határoztak meg. Diszkrecionális okok esetén a kizárás maximális időtartama az adott eseménytől számított három év ⁽¹¹³⁾. Mindkét esetben az ajánlattevők egy vagy több kizáró ok ellenére megpróbálhatják bizonyítani megbízhatóságukat (ez az úgynevezett „megbízhatóság igazolása”). Ehhez bizonyítékot kell szolgáltatniuk a további bűncselekmények és köteleességszegések kezelése és megelőzése érdekében tett konkrét intézkedésekről, például az esetlegesen okozott károkért folyósított kártérítésről, a nyomozó hatóságokkal való aktív együttműködésről, valamint konkrét technikai, szervezési és személyzeti intézkedésekről ⁽¹¹⁴⁾.

⁽¹¹¹⁾ A 2014/24/EU irányelv 57. cikke, a 2014/25/EU irányelv 80. cikke, valamint a 2014/23/EU irányelv 38. cikke.

⁽¹¹²⁾ A 2014/24/EU irányelv 59. cikkének (4) bekezdése. A szerződés megszüntetése akkor is lehetséges, ha a nyertes ajánlattevő a szerződés odaítélésekor a kötelező kizárási helyzetek egyikében volt (a 2014/24/EU irányelv 73. cikkének b) pontja, a 2014/25/EU irányelv 90. cikkének b) pontja, a 2014/23/EU irányelv 44. cikkének b) pontja).

⁽¹¹³⁾ A 2014/24/EU irányelv 57. cikkének (7) bekezdése, amely a közművekre is vonatkozhat (lásd a 2014/25/EU irányelv 80. cikkét), valamint a 2014/23/EU irányelv 38. cikkének (10) bekezdése. A nemzeti jog rövidebb kizárási időszakokat is meghatározhat.

⁽¹¹⁴⁾ A 2014/24/EU irányelv 57. cikkének (6) bekezdése, a 2014/25/EU irányelv 80. cikke, valamint a 2014/23/EU irányelv 38. cikkének (9) bekezdése.

A közbeszerző feladata ezen intézkedések értékelése és annak eldöntése, hogy ezek elegendőek-e ahhoz, hogy az ajánlattevő részt vehessen az eljárásban. Ha nem, akkor a döntés indokáról tájékoztatni kell az ajánlattevőt.

A gyermekmunka elleni küzdelem az ellátási láncokban – francia és holland törvények

A gyermekmunkával vagy emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények miatt elítélt vállalatokat kötelező kizárni a közbeszerzési eljárásokból. Mivel az ilyen jogsértések gyakran összetett ellátási láncokon belül fordulnak elő, nehéz lehet megbízható információkat szerezni róluk. Franciaország és Hollandia egyaránt a kellő gondosságról szóló jogszabályokat fogadott el, amelyek arra kötelezik a vállalatokat, hogy állapítsák meg, fennállnak-e a gyermekmunka kockázatai az ellátási láncokban, tegyenek lépéseket ez ellen, és nyilvánosan számoljanak be ezekről az intézkedésekről.

Amennyiben ilyen jogszabályok vonatkoznak a szerződésre pályázó ajánlattevőkre, a kellő gondosságra vonatkozó kötelezettségek be nem tartása a 2014/24/EU irányelv 57. cikke (4) bekezdésének a) pontja szerinti kizárást idézhet elő (a szociális és környezetvédelmi záradék szerint alkalmazandó kötelezettségek megsértése). Nem ez a helyzet, ha a kellő gondosságról szóló jogszabály nem vonatkozik az ajánlattevőre, például a székhelyének helye vagy alkalmazottainak száma miatt.

4.6.2. Kiválasztási szempontok ⁽¹¹⁵⁾

Míg a kizárási szempontok az olyan negatív tényezőkre összpontosítanak, amelyek megakadályozhatják, hogy szerződést kössenek egy ajánlattevővel, a kiválasztási szempontok segíthetnek azonosítani azokat, akik a legalkalmasabbak a szerződés társadalmi vonatkozásainak megvalósítására. Különösen a gazdasági és pénzügyi helyzeten, a technikai és emberi erőforrásokon, valamint a tapasztalatokon alapuló megfelelő kiválasztási szempontok meghatározása segíthet a TFK megvalósításában, miközben biztosítja azt, hogy a szervezetek széles köre képes legyen ajánlatot adni az Ön szerződésére.

Néhány példa olyan kiválasztási szempontokra, amelyek hozzájárulhatnak TFK-hoz:

- Pénzügyi helyzetre vonatkozó követelmények (pl. forgalom, jövedelmezőség), arra korlátozva, ami annak biztosításához szükséges, hogy az ajánlattevő képes legyen teljesíteni a szerződést, és nem korlátozzák a szociális gazdasági szervezetek, a szociális vállalkozások, a nonprofit szervezetek és a közösségi szervezetek részvételét;
- A szervezeteknek és/vagy ezek csapatainak az Ön szerződésével kapcsolatos társadalmi kérdések kezelésében – pl. akadálymentesség, nemek közötti egyenlőség és megkülönböztetésmentesség – szerzett bizonyítható különleges tapasztalatát és szakértelmét igénylő szempontok;
- Technikai kapacitás a munkaügyi gyakorlatok nyomon követésére az ellátási láncban ⁽¹¹⁶⁾, ideértve az irányítási rendszereket és a más szervezetekkel folytatott partnerségeket; és/vagy
- Bizonyíték a korábbi, hasonló társadalmi követelményekkel járó szerződések sikeres teljesítéséről, pl. gyakornokok vagy hátrányos helyzetű munkavállalók toborzása és továbbképzési lehetőségei.

A tárgyhoz való kapcsolódás és a kiválasztási szempontok arányossága

Valamennyi kiválasztási szempontnak kapcsolatban kell állnia és arányosnak kell lennie a szerződés tárgyával. Ez azt jelenti, hogy nem szabad általános megközelítést alkalmaznia a kiválasztási szempontok meghatározásakor, hanem ellenőriznie kell, hogy azok megfelelnek-e az Ön céljainak (ideértve a TFK célkitűzéseit is), és nem lépik-e túl a szükséges mértéket.

Ha például az ellátási lánc irányítási intézkedéseiről kér bizonyítékot, akkor nem követelheti meg, hogy ezek túllépjenek a beszerzés tárgykörén (pl. hogy a vállalat összes tevékenységére terjedjen ki). Kerülnie kell a túlságosan széles körű vagy túl korlátozó követelményeket a korábbi tapasztalatokra vonatkozóan – ne feledje, hogy egyes ajánlattevők más ágazatokban vagy tevékenységi területeken szerzett releváns tapasztalatokkal rendelkezhetnek. A kiválasztási szempontok ilyen megközelítése elősegíti azt is, hogy a szociális gazdasági szervezetek, a szociális vállalkozások és a nonprofit szervezetek is versenybe léphessenek az Ön szerződéséért.

⁽¹¹⁵⁾ A 2014/24/EU irányelv 58. cikke, a 2014/25/EU irányelv 80. cikke, valamint a 2014/23/EU irányelv 38. cikkének (1) és (2) bekezdése.

⁽¹¹⁶⁾ A 2014/24/EU irányelv XII. melléklete II. részének d) pontja szerint.

A kiválasztási szempontokkal kapcsolatos bizonyítékok elsősorban a TFK-ból származnak, vagy egyes esetekben más formájú saját nyilatkozatból is beszerezhetők. A kizárási szempontokhoz hasonlóan az eljárás bármely pontján kérhető alátámasztó dokumentum. A kizárási szempontokkal ellentétben a kiválasztási szempontoknak kifejezetten az egyes szerződésekre kell vonatkozniuk annak érdekében, hogy biztosított legyen ezek arányossága és a tárgyhoz való kapcsolódása.

Az akadálymentesítéssel kapcsolatban az egyetemes tervezésről szóló EN 17161:2019 ⁽¹¹⁷⁾ a termékek, az áruk és a szolgáltatások akadálymentességet biztosító tervezésének megközelítését határozza meg, amelynek célja a felhasználók körének kibővítése. Erre a szabványra hivatkozhat a kiválasztási szempontok között, az Ön által meghatározott technikai kapacitási követelmények részeként, annak megállapítása érdekében, hogy az ajánlattevők rendelkeznek-e megfelelő eljárásokkal az akadálymentes termékek és szolgáltatások szállítására. Ebben az esetben figyelembe kell venni az egyenértékű szabványoknak való megfelelés igazolását is.

Bevált gyakorlatok

- Használjon kötelező és opcionális kizárási feltételeket annak biztosítására, hogy az ajánlattevők nem sértették meg az alkalmazandó szociális vagy munkajogi szabályokat vagy kollektív szerződéseket.
- Alkalmazzon olyan kiválasztási feltételeket, amelyek kifejezetten a szerződésére vonatkoznak, és amelyek a technikai és emberi erőforrásokat, valamint a korábbi tapasztalatokhoz kapcsolódó releváns társadalmi szempontokat célozzák meg. Kerülje el az olyan pénzügyi vagy egyéb feltételeket, amelyek megakadályozhatják a szociális gazdasági szervezetek és a szociális vállalkozások részvételét.
- Előzetesen gondolja át, hogy milyen típusú bizonyítékot kell kérnie az ajánlattevőktől a szerződés odaítélése előtt, és azt, hogy ezeket az információkat naprakészen tartják-e a szerződés megvalósítása során.
- Amikor egy másik EU-tagállamból kap ajánlatokat, forduljon az eCertis ⁽¹¹⁸⁾ szolgáltatáshoz, amely segíti annak megértésében, hogy a másik fél milyen bizonyítékokat szolgáltat.

Az ILO-egyezmények alkalmazása egy cseh minisztérium textilbeszerzésében

Közbeszerzési célkitűzés

2015-ben a cseh Munkaügyi és Szociális Minisztérium (MoLSA) kidolgozta a saját társadalmilag felelős közbeszerzési stratégiáját, amely iránymutatásként szolgál a pályázatok kidolgozása során. Ezt egy olyan közbeszerzési eljárásban alkalmazták, amelyet jótékonyági szervezetek által a rászorulóknak kiosztandó ruházatokra írtak ki. A beszerzés az európai alapok társfinanszírozásával valósult meg.

Megközelítés

A munkajogi előírások és szociális jogok textilgyártás során történő megsértésének megakadályozása érdekében a MoLSA előírta az ajánlattevőknek, hogy rendelkezzenek olyan rendszerrel, amely garantálja, hogy az ILO egyezményei (gyermekmunka, kényszermunka stb.) által védett munkajogi szabályokat ne sértsék meg a beszerzett áruk gyártása során. Ez egy kiválasztási szempont volt. Ebben a szakaszban a MoLSA csak a tényleges textilgyártási folyamatok körülményeire koncentrált, és nem a nyersanyagok előállítására. Az ajánlattevők a Fair Wear Alapítvány tagságával bizonyíthatták az e követelménynek való megfelelést, vagy önálló nyilatkozatot nyújthattak be. A második esetben az ajánlattevőknek meg kellett határozniuk az egyes terméktípusok gyártóját, a márkát és a gyártás helyét. Ez lehetővé teszi a vevő számára, hogy valamilyen szinten ellenőrizhesse az ellátási lánc munkakörülményeit.

Eredmények

Csökkentették a munkaügyi és szociális normák megsértésének kockázatát a textilgyártás során azáltal, hogy a kiválasztási szakaszban társadalmi követelményeket alkalmaztak, biztosítva az ajánlattevők ellátási láncainak átláthatóbbá válását. A nyertes ajánlattevő által benyújtott információk szerint a termelés jelentős része az EU-n belül található. Ezen túlmenően a gyártás egy részét fogvatartottak készítik, akik eközben fejlesztik a munkavégzési készségeiket és referenciát szereznek, ami elősegíti a társadalomba való visszailleszkedésüket a szabadon bocsátás után.

⁽¹¹⁷⁾ Lásd https://standards.cen.eu/dyn/www/?p=204:110:0:::FSP_PROJECT:62323&cs=13275480BC8D2104048D1E2104EAD11A2

⁽¹¹⁸⁾ Az eCertis információs rendszer azon különféle tanúsítványok és igazolások azonosításában segít, amelyeket az EU országaiban használnak a közbeszerzési eljárások során. A keresőmotorja mindegyik uniós nyelven igénybe vehető. Az alábbi címen elérhető: <https://ec.europa.eu/tools/ecertis/#/search>

Tanulságok

Az ellátási lánc átláthatóságára vonatkozó egyszerű követelmények a szerződés elvárásait meghaladó váratlan előnyökhöz vezethetnek. Ez a közbeszerzési eljárás megalapozta azt, hogy az ellátási lánc átláthatósága a részvétel feltételeként legyen alkalmazható. A feltételek figyelemmel kísérése a szerződés teljesítése során továbbra is kihívást jelent.

Az emberi jogok figyelembevétele a közbeszerzés útján Stavanger városában (Norvégia)

Közbeszerzési célkitűzés

A norvég Stavanger önkormányzata élen jár az etikai szempontok közbeszerzés során történő alkalmazásában – ideértve a célzott kiválasztási feltételek alkalmazását is. 2010 óta megköveteli az ajánlattevőktől, hogy dokumentálják ellátási láncukat, különös tekintettel azokra a szerződésekre, amelyek az emberi jogok megsértésének legnagyobb kockázatát jelentik.

Megközelítés

Évenként kockázatértékelést végeznek minden jövőbeni szerződésre vonatkozóan. A magas kockázatú szerződések, mint például a textilek, az IKT-berendezések és az orvosi felszerelések esetében az etikus kereskedelemmel kapcsolatos átfogó kiválasztási szempontokat alkalmaznak. Így a beszállítóknak rendelkezniük kell az ellátási lánc nyomon követhetőségére szolgáló rendszerekkel, kockázatértékelési eljárással és beszállítói magatartási kódexszel. A magatartási kódexnek összhangban kell lennie Stavanger etikus szerződési feltételeivel (amelyek az ENSZ és az ILO legfontosabb egyezményein és a gyártás helyén érvényes nemzeti jogszabályokon alapulnak). A piac felkészítése érdekében beszállítói szemináriumokat tartanak. A szerződés megvalósításának szakaszában harmadik féltől származó rendszerek, például az Ethical Trading Initiative információit használják fel, valamint egyedi beszállítói értekezleteket tartanak és kérdőíveket használnak.

Eredmények

Az etikai kritériumok alkalmazása és a célzott szerződésekben rögzített feltételek betartásának biztosítása érdekében tett erőfeszítések lassú, de biztos hatást gyakorolnak. A közbeszerzések során az emberi jogokra, a fenntarthatóságra és a társadalmi felelősségvállalásra irányuló folyamatos figyelem következtében ezek a kérdések érzékelhetően a beszállítók, valamint a köz- és a magánszektor más szereplőinek napirendjére kerültek. A beszállítókkal és a különféle hálózatokkal folytatott párbeszéd, a dokumentumok ellenőrzése, a gyárellenőrzések stb. révén Stavanger növeli a házon belüli szakértelmét ezen a területen. Az önkormányzat bíz abban, hogy hamarosan készen áll majd arra, hogy még mélyrehatóbb módszereket próbáljon ki, például a kiválasztási szempontokat új odaítélési szempontokkal egészítse ki az emberi jogok és a fenntarthatóság közbeszerzésben történő biztosítása érdekében. A jelenleg alkalmazott szempontok a minősítési folyamathoz kapcsolódnak. A következő nyilvánvaló lépés tehát az odaítélési szempontok használata.

Tanulságok

Korszerűbb eljárásokra van szükség az etikus szerződési feltételek betartásának biztosítása érdekében. Az önkormányzat ezért Norvégia más önkormányzataival, kormányzati szerveivel és egyetemeivel együtt részt vesz egy szakértői bizottságban. Stavanger egy, a textiliparra összpontosító csoportot vezet, és részt vesz az építőiparral és az építőanyagokkal foglalkozó csoportokban is. Ezenkívül Stavanger részt vesz a Procura+ TFK Érdekcsoportban az IKT területén. Ezek a hálózatok információkkal szolgálnak az önkormányzat számára a releváns esetekről, továbbá hozzájárulnak a pályázati dokumentumokhoz elkészítéséhez és a megfelelőség terén végzett munkához.

4.7. Odaítélési szempontok

Az uniós közbeszerzési irányelvek hatálya alá tartozó szerződések odaítélése a „gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat” (MEAT) alapján történik, melynek során a közbeszerzők a minőségi és a költségekkel kapcsolatos szempontok széles skáláját alkalmazhatják. Az irányelvek az akadálymentesség, az egyetemes tervezés, valamint a kereskedelem és annak feltételei mellett kifejezetten a szociális szempontokat említik, mint olyan tényezőket, amelyek beépíthetők az odaítélési szempontokba⁽¹¹⁹⁾. A szociális odaítélési szempontok erős üzenetet közvetíthetnek a piac számára a szerződés ezen szempontjainak fontosságáról. Néhány példa a szociális odaítélési szempontokra:

⁽¹¹⁹⁾ A 2014/24/EU irányelv 67. cikke (2) bekezdésének a) pontja, a 2014/25/EU irányelv 82. cikke (2) bekezdésének a) pontja, valamint a 2014/23/EU irányelv 41. cikkének (2) bekezdése. A „kereskedés és annak feltételei” magukban foglalhatják a tisztességes kereskedelem szempontjait, amint azt a Bíróság a C-368/10. számú ügyben megállapította (lásd a keretes írást).

- *A társadalmi befogadás szolgáltatás nyújtása során történő biztosításának módszertana.* Az ajánlattevőknek részletes tervet kell benyújtaniuk arról, hogyan érik el a közbeszerzési dokumentumokban meghatározott valamennyi célcsoportot.
- *A szerződés teljesítése során létrehozott gyakornoki/képzési lehetőségek száma és minősége.* Az ajánlattevőknek részletezniük kell a toborzásra és a képzésre vonatkozó megközelítésüket, be kell nyújtaniuk a gyakornoki helyek munkaköri leírásának mintáját és be kell mutatniuk a létrehozandó támogató struktúrákat.
- *Harmadik fél általi tanúsítás a szerződés alapján szállított termékek etikus beszerzéséhez.* A Fair Trade vagy azzal egyenértékű tanúsítvánnyal rendelkező termékek százalékos aránya alapján pontokat adnak. Ha nem rendelkezik harmadik féltől származó tanúsítással, akkor adja meg ennek okát, és ismertesse a termékek etikus beszerzésének biztosítására hozott esetleges belső intézkedéseket ⁽¹²⁰⁾.
- *Intézkedések a nemek közötti egyenlőség biztosítására.* A pontokat megkülönböztetések leküzdésére és a nemek közötti egyenlőség támogatására irányuló egyedi intézkedések alapján ítélik oda (pl. a személyzet képzése, a munka és a magánélet egyensúlya, rugalmas munkarend stb.).
- *További akadálymentességi követelmények.* A műszaki előírásokban meghatározott követelményeket meghaladó akadálymentesség javítását célzó egyedi intézkedések alapján adnak pontokat ⁽¹²¹⁾

A tárgyhoz való kapcsolódás és az odaítélési szempontok

Az odaítélési szempontoknak a megvásárolt egyedi árukra, szolgáltatásokra vagy építési szolgáltatásokra kell vonatkozniuk. Ez azt jelenti, hogy nem adhatók (és nem vonhatók le) pontok pusztán a vállalati társadalmi felelősségvállalási politikájának megléte (vagy hiánya) miatt. Ez a politika azonban bizonyítékként szolgálhat arra, hogy ajánlattevők az odaítélési szempontok alapján valamilyen egyedi kötelezettségvállalást tettek.

Például, ha az odaítélési szempont arra összpontosít, hogy egy szerződés alapján hogyan lehet javítani az idősebb emberek jólétét, az ajánlattevők részben támaszkodhatnak egy olyan politikára, amely meghatározza milyen megközelítés alapján kell kapcsolatot kialakítaniuk a szolgáltatás igénybevevőivel és a képzést végző dolgozókkal. Nem lenne célszerű azonban az ajánlattevők által más szerződések alapján végzett tevékenységekre pontokat adni.

A szociális odaítélési szempontok hatékony alkalmazásához meg kell vizsgálnia, hogyan lehet ezeket megfogalmazni, súlyozni és hogyan fogja értékelni őket.

A szociális odaítélési szempontok megfogalmazása tekintetében ugyanazok az átláthatósági követelmények érvényesek, mint a többi odaítélési szempont esetében. Ezeket az eljárást megindító hirdetményben vagy a közbeszerzési dokumentumokban meg kell adni, súlyozásukkal és esetleges alszempontokkal együtt. Elég világosnak kell lenniük ahhoz, hogy minden „ésszerűen tájékozott és szokásos mértékben gondos” ajánlattevő megérthesse őket ⁽¹²²⁾. Biztosítaniuk kell a hatékony verseny lehetőségét, és lehetővé kell tenniük az ajánlattevők által benyújtott információk ellenőrzését ⁽¹²³⁾. Végül pedig kapcsolódniuk kell a szerződés tárgyához, ahogyan azt a keretes írásban bemutatjuk.

A súlyozás szempontjából nincs maximális vagy minimális százalékos pontszám, amelyet a szociális odaítélési kritériumokhoz rendelhet. Azoknál a szerződéseknel, ahol vagy a társadalmi kockázatok (pl. az emberi jogok sérelme), vagy a lehetséges társadalmi előnyök (pl. a kiszolgáltatott csoport jólétének mérhető javulása vagy a fogyatékossággal élő személyek részvétele) magasak, érdemes lehet a szociális odaítélési szempontoknak nagy súlyozást adni. Ez attól is függ, hogy a szociális szempontokra kiterjed-e a műszaki előírás vagy a kiírás más része.

Példák a más szempontokkal összekapcsolt szociális odaítélési szempontokra

1. példa

Foglalkoztatási lehetőségek megteremtése hátrányos helyzetű munkavállalók számára

Kiválasztási szempontok: Az ajánlattevőknek igazolniuk kell, hogy képesek-e egy vagy több meghatározott hátrányos helyzetű csoportból munkavállalókat toborozni, képezni és azokat megtartani. Ez a tapasztalat kapcsolódhat bármely ágazatban korábban kötött szerződésekhez. Bizonyítani kell, hogy az ajánlattevő és/vagy alvállalkozói képesek ilyen munkavállalókat toborozni, képezni és megtartani a szerződéses időszakhoz hasonló időszakban.

⁽¹²⁰⁾ A címkével/harmadik felek általi tanúsítással kapcsolatos követelményekről lásd a 4.8. szakaszt.

⁽¹²¹⁾ Például, ha a műszaki előírások megkövetelik, hogy a webtartalom megfeleljen a Web Akadálymentesítési Útmutató (WCAG) 2.1. AA megfelelési szintjének, akkor további pontok adhatók minden olyan ajánlatnak, amely AAA megfelelési szintet kínál.

⁽¹²²⁾ C-19/00 számú, SIAC Construction Ltd kontra County Council of the County of Mayo ügy, 42. pont

⁽¹²³⁾ A 2014/24/EU irányelv 67. cikkének (4) bekezdése, a 2014/25/EU irányelv 82. cikkének (4) bekezdése, valamint a 2014/23/EU irányelv 41. cikkének (2) bekezdése.

Odaítélési szempontok: Az elérhető pontszámok legfeljebb 15 %-át ítélik oda az ajánlatoknak a hátrányos helyzetű munkavállalók számára kínált foglalkoztatási lehetőségek száma és minősége alapján. Ezeket a pontokat a hátrányos helyzetű munkavállalók felvételére, képzésére és megtartására benyújtott egyedi tervek alapján ítélik oda.

2. példa

A tisztességes kereskedelmi feltételeknek való megfelelést igazoló tanúsítvánnyal rendelkező élelmiszerek

Odaítélési szempontok: A rendelkezésre álló pontszámok legfeljebb 10 %-át ítélik oda azoknak az ajánlatoknak, amelyek egy vagy több, a Fairtrade International vagy egy azzal egyenértékű címke által hitelesített terméket tartalmaznak. Az ajánlatok összehasonlítása céljából figyelembe veszik a szerződés alapján szállítandó, e tanúsítvánnyal rendelkező termék(ek) értékét és mennyiségét. Amennyiben az ajánlattevők nekik fel nem róható okok miatt nem rendelkeznek a tisztességes kereskedelmet igazoló tanúsítvánnyal, az ajánlatban erre magyarázatot kell adni.

A szerződés teljesítésének feltételei: A szerződés időtartama alatt a szállító arra törekszik, hogy további, Fair Trade tanúsítvánnyal vagy azzal egyenértékű tanúsítvánnyal rendelkező termékeket építsen be az ajánlatába. A szerződéses ár egy részét e feltétel teljesülésétől függően tartják fenn úgy, hogy a tisztességes kereskedelemben beszerzett termékek szállítása további nagykereskedelmi költségével megegyező kifizetést biztosítanak miután e termékeket beépítették az ajánlatba.

Végül az értékelésre vonatkozó megközelítés azt határozza meg, mennyire lehetnek hatékonyak a szociális odaítélési kritériumok. Még ha nem is rendelkeznek a szociális odaítélési szempontok különösebben nagy súlyozással, beállíthat egy olyan küszöbértéket (például az adott szempontokhoz tartozó pontszámok 60 %-a), amelyet az ajánlattevőnek el kell érnie ahhoz, hogy az ajánlat további értékelésre kerülhessen ⁽¹²⁴⁾. Fontos továbbá, hogy a szempontokhoz rendelkezésre álló pontok teljes skáláját felhasználjuk az egyes ajánlatok szociális teljesítménye közötti megfelelő különbségtétel érdekében.

A C-368/10. számú, Bizottság kontra Holland Királyság ügy

Ez az ügy egy számos környezeti és társadalmi felelősségvállalási szempontot tartalmazó tea- és kávébeszerzési szerződés holland közbeszerző általi odaítélésére vonatkozott. A Bíróság részletesen felülvizsgálta ezeket a szempontokat és megállapította, hogy némelyikük nem rendelkezik a szükséges átláthatósággal (például további részletek nélkül előírja, hogy az ajánlattevők folytassanak „fenntartható beszerzést és társadalmilag felelős üzleti tevékenységet”).

Ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy a tisztességes kereskedelem szempontjaival foglalkozó címkéket a szerződés tárgyához kapcsolódónak lehet tekinteni. A 2014/24/EU irányelv 43. cikke és a 2014/25/EU irányelv 61. cikke kodifikálta és pontosította az ebben az ítéletben megfogalmazott elveket. A címkék használatáról a 4.8. szakasz tartalmaz további információkat.

Az odaítélési szempontok akkor lehetnek a leghatékonyabbak, ha a kiválasztási szempontokra, a műszaki előírásokra és a szerződés teljesítési feltételeire vonatkozó más TFK-intézkedésekkel kapcsolják őket össze, amint azt az alábbi példák szemléltetik.

Bevált gyakorlatok

- A szociális odaítélési szempontok arra ösztönözhetik a piacot, hogy társadalmilag felelősségteljesebb eredményeket érjen el, és ezeket gondosan kell megfogalmazni és súlyozni a hatásuk maximalizálása érdekében.
- Gondolja át, hogyan fogja értékelni és ellenőrizni az ajánlattevők által az odaítélési szempontokra adott válaszokat – ideértve adott esetben a harmadik féltől származó tanúsítványokat és címkéket is.
- A társadalmi kockázatok kezelése és a társadalmi eredmények javítása érdekében kapcsolja össze az odaítélési szempontokat a műszaki előírásokkal, a kiválasztási szempontokkal és a szerződés teljesítési záradékaival.

⁽¹²⁴⁾ Az EUB a C-546/16. számú, Montte SL kontra Musikene ügyben hagyta jóvá ezt a megközelítést.

Társadalmi odaítélési szempontok kidolgozása az informatikai hardverek és szolgáltatások beszerzéséhez Németországban

Közbeszerzési célkitűzés

A Dataport informatikai hardvereket és informatikai szolgáltatásokat szerez be közbeszerzők számára Schleswig-Holstein, Hamburg és Bréma szövetségi tartományokban, valamint adóigazgatási informatikai szolgáltatásokat Mecklenburg-Nyugat-Pomeránia és Alsó-Szászország szövetségi tartományokban. A szerződés informatikai hardverek (PC-k és notebookok, monitorok, billentyűzetek, PC-egerek és alkatrészek) szállítását tartalmazza 60 000 munkahelyre és az informatikai szolgáltatások nyújtását 30 000 munkahelyre. A cél kizárólag a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet szabványainak megfelelően előállított és szállított informatikai hardverek és szolgáltatások megvásárlása volt.

Megközelítés

A szerződést 2013-ban ítélték oda. Az ajánlattevőket arra kérték, hogy nyújtsanak be egy, a társadalmi szempontokra vonatkozó koncepciót, ideértve azokat az intézkedéseket is, amelyek biztosítják a beszállítók és azok beszállítói megfelelését az ILO nyolc alapvető egyezményének. A globális informatikai gyártás egyedi társadalmi kérdéseinek kezelése érdekében az odaítélési szempontok az ILO további 1., 30., 102., 115., 131., 135., 155., 158., 169., és 170. egyezményére is hivatkoztak. A pontokat a koncepció három szempontja alapján osztották ki:

- a lefedett munkaügyi és a szociális normák köre,
- mennyire hiteles, hogy a koncepció megfelel a társadalmi normáknak,
- a szolgáltatott bizonyítékok.

Mivel az ajánlattevők széles választékot kínáltak, két lépést tettek az ellenőrzési mechanizmus minőségének biztosítására. Először is, a közbeszerzési dokumentáció felvázolt egy lehetséges ellenőrzési rendszert, az ajánlattevők által megtehető intézkedések példáinak sorát, valamint egy beszámolóban megválaszolható lehetséges kérdéseket. Másodszor, a koncepció hitelessége (amely a pontszám 50 %-át tette ki) és az ajánlott ellenőrzés (a pontszám 40 %-a) különösen nagy prioritást kaptak az odaítélési szempontokban. Az ajánlattevőknek meg kellett állapodniuk a koncepciójukban bemutatott intézkedések rendszeres felülvizsgálatáról a szerződés időtartama alatt. A koncepció és az abban foglalt kötelezettségek az új keretmegállapodás részévé váltak.

Eredmények

Valamennyi ajánlattevő bemutatott egy koncepciót arról, hogyan lehet biztosítani a tisztességes munkakörülményeket az ellátási láncban. Ez azt a célt szolgálta, hogy az informatikai ágazatban felhívják a figyelmet a tisztességes munkakörülményekre az ellátási láncban (ideértve a nyersanyagok kitermelését is). Egy kijelölt szakember annak alapján értékelte a társadalmilag felelős közbeszerzési koncepciókat, hogy az ajánlattevő milyen mértékben tudta bizonyítani, hogy eljárásaik széleskörűen lefedik-e a fenti ILO-egyezményeket, és hogy módszerük a kívánt minőségű. A társadalmi koncepció szempontjai befolyásolták a szerződés odaítélését, mivel a minőségre elkülönített pontok 10 %-át tették ki. A nyertes ajánlattevő magatartási kódexet dolgozott ki a beszállítók számára, és megállapodott abban, hogy évente kétszer beszámol egy munkacsoportnak az ILO-egyezmények betartásáról.

Tanulságok

A nehéz piaci helyzet és az összetett globális ellátási láncok ellenére az ajánlattevők reakciója pozitív volt. A fenntarthatósági szempontok egyre fontosabbá válnak a versenyeljárásokban az ajánlattevők számára, a termékeik hasonló ára és teljesítménye miatt. Növekszik az átláthatóság az ellátási lánc munkakörülményei, a gyártási helyeken elvégzett ellenőrzések, a feltárt hiányosságok és a megtett korrekciós intézkedések terén. A mai napig nem áll rendelkezésre olyan informatikai eszköz, amelyet teljes egészében tisztességes kereskedelmi feltételek mellett állítanak elő. A Dataport az ügyfelek, a szolgáltatók és a gyártók közötti párbeszédre összpontosít a közbeszerzési eljárás során és azt követően. Ehhez a téma iránti intenzív elköteleződésre van szükség.

4.8. Az ajánlatok értékelése és a kötelezettségvállalások ellenőrzése

A TFK kötelezettségvállalások értékelésére és ellenőrzésére alkalmazott megközelítés ugyanolyan fontos, mint az Ön által kiválasztott szempontok. Alaposan át kell gondolnia, hogyan minősíti az ajánlattevők által benyújtott állításokat, és hogyan értékeli az ajánlatokat. A közbeszerzési irányelvek nem írnak elő egy adott értékelési módszert, bár az átláthatóság és az egyenlő bánásmód elvét alkalmazni kell. Különleges társadalmi kockázattal járó vagy tervezett társadalmi előnyöket ígérő szerződések esetében érdemes lehet az értékelésnél más megközelítést alkalmazni, mint a „szokásosabb”

szerződésekre. Például bevonhat szociális partnereket, a felhasználók képviselőit vagy más szakértőket az értékelő bizottságba (feltéve, hogy nem áll fenn összeférhetetlenség).

Cork (Írország) versenypárbeszéd útján biztosít megfizethető szociális lakásokat

Közbeszerzési célkitűzés

A megfizethető szociális lakások kínálatának növelése érdekében Cork városi tanácsa (Írország) versenypárbeszéd eljárást alkalmazott, amely innovációt eredményezett, és szélesítette a Tanács lehetőségeit a lakhatási helyszínek és a tervezés területén.

Megközelítés

A versenypárbeszéd eljárást számos fázis előzte meg. Először arra kérték a lakásfejlesztőket, hogy nyújtsanak be projektjavaslatokat, amelyeket például a helyszín, a létesítményekhez való hozzáférés, a tömegközlekedés, a meglévő bérleti összetétel és a tervezési engedély megszerzésének valószínűsége alapján értékelték. Cork a versenypárbeszédet használta a város szociális lakhatási igényeinek legjobban megfelelő megoldások kifejlesztése és közös megvalósítása érdekében. Több körös, egyre részletesebb megbeszélések után a párbeszéd lezárult, és a kiválasztott projekteket felkérték, hogy nyújtsanak be ajánlatot értékelésre.

Eredmények

A versenypárbeszéd eljárása 11 vegyes sűrűségű és bérleti összetételű szociális lakásépítési rendszer beszerzését eredményezte, amelyek 215 új otthont biztosítottak. A barnamezős területek feloldásával az új rendszerek hozzájárulnak a városok újjáépüléséhez, és megfelelő lakást biztosítottak a lakhatási várolistán szereplő családoknak és egyéneknek.

Tanulságok

Bár több előzetes erőforrást igényel, a versenypárbeszédet alkalmazó együttműködési megközelítés segített a fejlesztők jobb tájékoztatásában a város igényeiről, biztosabbá tette a megoldásokat és elkerülte a vitákat, továbbá nagyobb teret biztosított a jobb ár-érték arány elérésének és a kockázatosztásnak.

Az olyan eljárások alkalmazása, amelyek közvetlenebb kölcsönös kapcsolatokat tesznek lehetővé az ajánlattevőkkel, ha az alkalmazásuk feltételei teljesülnek ⁽¹²⁵⁾, szintén hozzájárulhatnak a TFK eléréséhez. Például a versenypárbeszéd lehetővé teszi az ajánlattevőkkel való találkozást és a megoldások fokozatos finomítását, ami javíthatja az ajánlatok társadalmi tartalmát. Egy teljesen új termék vagy szolgáltatás szállítását célzó szerződések esetében az innovációs partnerség lehet a megfelelő megoldás. Ne feledje, hogy ezeknek az eljárásoknak a kezeléséhez időre és erőforrásokra van szükség, és az ajánlattevőknek részt kell venniük azokban. Ez akkor lehet hasznosan eltöltött idő, ha olyan szerződést eredményez, amely mérhető társadalmi előnyöket nyújt.

Minden olyan eljárásnál, amelyben társadalmi szempontokat alkalmazott, át kell gondolnia, hogyan ellenőrzi az ajánlattevők állításait. Ennek egyik módja a harmadik fél általi tanúsítás vagy a címkék alkalmazása. A 2014/24/EU és a 2014/25/EU irányelv értelmében ezekre hivatkozhatnak a műszaki előírások, az odaítélési kritériumok és a szerződés teljesítési záradékai ⁽¹²⁶⁾. Példák harmadik felek társadalmi szempontokat figyelembe vevő címkéire:

- A Fairtrade International tanúsítások
- TCO-tanúsítás
- SA 8000
- Fair for Life
- World Fair Trade Szervezet
- WAI WCAG 2.1 AAA címke, és/vagy egyéb fogyatékosügyei szervezetek címkéi
- DALCO akadálymentesítési követelmények az épített környezetről szóló UNE 170001-1:2007 szabványhoz

Ahhoz, hogy a közbeszerzési dokumentumokban külön címkéket írjon elő, több feltételnek kell megfelelnie annak biztosítása érdekében, hogy ezek objektívek és minden érdekelt szereplő számára hozzáférhetőek legyenek. A címkékkel szembeni elvárások:

⁽¹²⁵⁾ Lásd a 3.4. szakaszt.

⁽¹²⁶⁾ A 2014/24/EU irányelv 43. és 44. cikke és a 2014/25/EU irányelv 61. és 62. cikke.

1. csak a szerződés tárgyához kapcsolódó szempontokra vonatkozzon;
2. objektíven ellenőrizhető és megkülönböztetésmentes szempontokon kell alapulnia;
3. olyan nyílt és átlátható eljárás keretében fogadják el, amelyben valamennyi érdekelt fél – ideértve a kormányzati szerveket, a fogyasztókat, a szociális partnereket, a gyártókat, a forgalmazókat és a nem kormányzati szervezeteket – részt vehet;
4. az összes érdekelt fél számára hozzáférhető legyen; és
5. olyan harmadik fél bocsáthatja ki, amely felett a címkét kérő gazdasági szereplő nem gyakorolhat döntő befolyást ⁽¹²⁷⁾.

Ha az összes címkefeltétel megfelel ezeknek a követelményeknek, és úgy dönt, hogy a teljes címkére hivatkozik a közbeszerzésben, akkor a teljes átláthatóság garantálása érdekében a közbeszerzési dokumentációnak tartalmaznia kell annak pontos és egyértelmű hivatkozását (például a címkét elfogadó vonatkozó jogszabályra vagy a kapcsolódó dokumentációra hivatkozva). Még akkor is, ha olyan címkére hivatkozik, amely megfelel ezeknek a követelményeknek, figyelembe kell vennie az egyenértékű szempontokkal rendelkező címkéket. Az egyenértékűséget eseti alapon kell értékelnie, de általában akkor tekintheti egyenértékűnek a követelményeket, ha azok legalább olyan célokat fogalmaznak meg, mint a közbeszerzési dokumentumban említettek. Azokban az esetekben, amikor az ajánlattevők nekik fel nem róható okokból nem tudnak címkét szerezni a vonatkozó határidőn belül, figyelembe kell venniük a más megfelelő bizonyítékokat (azaz a műszaki dokumentációt). Azon címkék esetén, amelyek nem felelnek meg a fenti követelmények közül egynek vagy többnek, hivatkozhat olyan egyedi címkefeltételekre, amelyek kapcsolódnak a szerződés tárgyához, de nem igénylik magát a címkét.

Ha egy címke tartalmaz olyan követelményeket, amelyek relevánsak a szerződésére nézve, de vannak olyanok is, amelyek nem kapcsolódnak annak tárgyához, például az általános irányítási gyakorlatokra vonatkoznak, akkor csak azokra az egyedi címkefeltételekre hivatkozhat, amelyek a tárgyhöz kapcsolódnak és nem igénylik magát a címkét ⁽¹²⁸⁾. A vonatkozó címkefeltételek egyértelmű megjelölése a közbeszerzési dokumentumokban (például úgy, hogy bemásoljuk oda azokat) segíti a lehetséges ajánlattevőket, és megkönnyíti a pályázati követelmények megértését és átláthatóságát.

Méltányos kereskedelemről származó élelmiszerek a müncheni iskolák számára (Németország)

Közbeszerzési célkitűzés

2017-ben München közbeszerzési pályázatot írt ki egy olyan keretszerződésre, amely több mint 300 iskola étkeztetését biztosítja. Münchenben nagy hagyománya van a társadalmilag felelős közbeszerzésnek. A város már 2002-ben úgy döntött, hogy nem vásárol olyan termékeket, amelyek gyermekmunka alkalmazásával jártak (vagy megsértették a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) 182. egyezményét), és a város azóta intézkedéseket tett a méltányos kereskedelem előmozdítása érdekében a textil- és élelmiszer-beszerzései során.

Megközelítés

A pályázatot négy tételre bontották, és az tartalmazta a szállítandó ökológiai élelmiszerek százalékos arányát és a konyhai alkalmazottak képzési követelményeit érintő követelményeket. Ezen túlmenően az odaítélési szempontok 5 %-át további szociális és környezetvédelmi szempontoknak tartották fenn, például, hogy jelen legyenek a Fairtrade International, a Fairtrade Világszervezet vagy azzal egyenértékű szervezet által tanúsított alapanyagok.

Eredmények

Mindegyik tételre három ajánlat érkezett – valamennyi kkv-k részéről. A négy tételben összesen három beszállítóval kötöttek szerződéssel. Ezek a szerződések összesen több mint 300 létesítményre vonatkoznak, és több mint 490 000 iskolás gyermek számára nyújtanak majd szolgáltatást.

Tanulságok

Fontos, hogy biztosítsuk az összes érintett fél (azaz a vezetőség, az alkalmazottak, a szülők, a gyermekek stb.) elkötelezettségét, hogy a siker biztosítása érdekében magukénak érezzék a projektet, továbbá a jó ötletek összegyűjtése céljából.

Bevált gyakorlatok

- Gondolja át, hogyan fogja értékelni az ajánlattevők TFK-igényeit úgy, hogy hozzáértő szakértőket von be az értékelő bizottságba, és harmadik felektől származó címkéket vagy igazolást kér.

⁽¹²⁷⁾ A 2014/24/EU irányelv 43. cikkének (1) bekezdése; 2014/25/EU irányelv 61. cikkének (1) bekezdése.

⁽¹²⁸⁾ A 2014/24/EU irányelv 43. cikkének (2) bekezdése; 2014/25/EU irányelv 61. cikkének (2) bekezdése.

- Amennyiben fennállnak az alkalmazásuk feltételei, az ajánlattevőkkel való közvetlen kölcsönös kapcsolatot lehetővé tevő eljárások, például a versenypárbeszéd segíthetnek a társadalmi célok hatékony megközelítésének kidolgozásában és finomításában.
- Tekintse át az ajánlattételi dokumentumokban hivatkozni kívánt címke alapjául szolgáló szempontokat és követelményeket annak biztosítása érdekében, hogy azok a szerződés tárgyához kapcsolódjanak, objektívek és megkülönböztetésmentesek legyenek.
- El kell fogadnia az ugyanazon szempontokra hivatkozó egyenértékű címkéket vagy igazolásokat, és el kell fogadnia más megfelelő igazolási formákat azokban az esetekben, amikor az ajánlattevő egy neki fel nem róható okból a vonatkozó határidőn belül nem tud címkét vagy igazolást szerezni.

4.9. Kirívóan alacsony összegű ajánlatok

Bizonyos esetekben az ajánlat árazása aggodalomra ad okot azzal kapcsolatban, hogy az ajánlattevő nem lesz képes teljesíteni a társadalmi követelményeket, például biztosítani a vonatkozó munkahelyi biztonsági szabályok betartását. Az ilyen helyzetekkel a kirívóan alacsony összegű ajánlatokra vonatkozó szabályok foglalkoznak ⁽¹²⁹⁾. Ezek azt írják elő, hogy vizsgálja meg az esetleges kirívóan alacsony összegű ajánlatokat és kérjen magyarázatot az ajánlattevőtől az árképzésével kapcsolatban. Néhány olyan tényező példája, amelyek azt jelezhetik, hogy az ajánlatot meg kell vizsgálni:

- a közbeszerzési követelmények teljesítésének alapvető költségeit feltehetően nem fedező árképzés,
- jelentősen a más ajánlatok átlagköltségei alatti árképzés, vagy
- jelentősen a következő legalacsonyabb árú ajánlat alatti árképzés.

Az ajánlattevő által nyújtott magyarázatok vonatkozhatnak a sajátos gyártási vagy szolgáltatási eljárásukra vagy a rendelkezésükre álló kedvező feltételekre – ebben az esetben az ajánlatot nem szabad elutasítani, ha az megfelel minden jogi követelménynek. Ugyanakkor fel kell kérni az ajánlattevőt arra, hogy erősítse meg a vonatkozó szociális és munkaügyi jogszabályoknak és a „szociális és környezetvédelmi záradékban” meghatározott kollektív szerződéseknek való megfelelést ⁽¹³⁰⁾. Meg nem felelés esetén az ajánlatot el kell utasítani ⁽¹³¹⁾. Ha azt állapítja meg, hogy az ajánlat azért kirívóan alacsony összegű, mert az ajánlattevő állami támogatást kapott, az ajánlat pusztán ebből az okból elutasítható. Ezt csak az ajánlattevővel folytatott egyeztetést követően teheti meg, ha az nem tudja a kellő időn belül bizonyítani, hogy a kérdéses támogatás összeegyeztethető volt a belső piaccal ⁽¹³²⁾.

Kirívóan alacsony árak jelenhetnek meg azokban a közbeszerzési eljárásokban is, ahol az EU-n kívüli országoktól érkeznek ajánlatok. Az egyenlő bánásmód alapelvét kell alkalmazni. Előfordulhat, hogy a harmadik országokból érkező ajánlattevők jogosan tudnak alacsonyabb árakat ajánlani, de fontos ellenőrizni az összes alkalmazandó szociális és munkaügyi jogszabály betartását (a szociális és munkaügyi jogszabályok és a kollektív szerződések közbeszerzési szerződésekben történő alkalmazásával kapcsolatos további információkért lásd a 4.5. és 5.2. szakaszt). A harmadik országokból érkező ajánlatok értékeléséről szóló további információk, ideértve a kirívóan alacsony összegű ajánlatok lehetőségét is, az Európai Bizottság által közzétett külön iránymutatásban találhatók ⁽¹³³⁾.

Gondosan kell eljárni a kirívóan alacsony összegű ajánlatok vizsgálata során – elengedhetetlen a következetes és objektív megközelítés alkalmazása és válaszadási jog biztosítása az ajánlattevők részére. Azt azonban a közbeszerzőnek kell eldöntenie, hogy a megadott magyarázatok kellően megalapozzák-e az ajánlat iránti bizalmat, vagy azt el kell utasítani. Ne feledje, hogy más, a társadalmi követelményeket tiszteletben tartó ajánlattevők hátrányos helyzetbe kerülhetnek, ha megengedik, hogy egy kirívóan alacsony összegű ajánlat kivizsgálatlanul maradjon.

⁽¹²⁹⁾ A 2014/24/EU irányelv 69. cikke; A 2014/25/EU irányelv 84. cikke.

⁽¹³⁰⁾ A 2014/24/EU irányelv 18. cikkének (2) bekezdése, a 2014/25/EU irányelv 36. cikkének (2) bekezdése, valamint a 2014/23/EU irányelv 30. cikkének (3) bekezdése. További információ a 4.5. szakaszban található.

⁽¹³¹⁾ A 2014/24/EU irányelv 69. cikkének (3) bekezdése; 2014/25/EU irányelv 84. cikkének (3) bekezdése.

⁽¹³²⁾ A 2014/24/EU irányelv 69. cikkének (4) bekezdése és a 2014/25/EU irányelv 84. cikkének (4) bekezdése. Az állami támogatási szabályok alkalmazásával kapcsolatos további információk a következő címen érhetők el: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/index_en.html

⁽¹³³⁾ Az Európai Bizottság által 2019. július 24-én kiadott *Iránymutatás a harmadik országbeli ajánlattevők és áruk uniós közbeszerzési piacon való részvételéről* C(2019) 5494 a következő címen érhető el: https://ec.europa.eu/growth/content/new-guidance-participation-third-country-bidders-eu-procurement-market_en

Kirívóan alacsony összegű ajánlatok elemzése Vallóniában

A vallon közbeszerzési bizottság a felelős közbeszerzésre vonatkozó cselekvési terve keretében munkacsoportot hozott létre a kirívóan alacsony összegű ajánlatok kérdésének kivizsgálására. A munkacsoport a regionális közigazgatás, a helyi hatóságok, az építőipari vállalatok vallon szövetsége, a szakszervezetek, valamint külső ellenőrző szervek, például a Számvevőszék és a pénzügyi ellenőr közbeszerzésre szakosodott képviselőit tömöríti.

A vonatkozó jogszabályok és az ítélkezési gyakorlat elemzését követően a munkacsoport javasolt egy módszertant a kirívóan alacsony összegű ajánlatok kivizsgálására. A módszertan öt lépésből áll:

1. a számítási hibák kijavítása;
2. az árképzés vizsgálata és ellenőrzése;
3. indoklás kérése a kirívóan alacsonynak tűnő árképzésről;
4. döntés arról, hogy az árképzés szokásosnak tekinthető-e;
5. az ajánlattevő tájékoztatása.

A kirívóan alacsony összegű ajánlatok azonosítása érdekében olyan információkat kell figyelembe kell venni, mint a közbeszerző saját költségbevétele, más szervezeti egységek vagy szervek által fizetett árak, a piacról származó statisztikai információk, az ajánlatok minőségi különbségei és az ajánlattevő által nyújtott magyarázatok. Az építési beruházásra és a csalásra hajlamos szolgáltatásokra vonatkozó szerződések esetében az iránymutatás konkrétabb módszertant határoz meg, amely a többi ajánlat kiigazított átlagárától való eltéréseken alapul.

Bevált gyakorlatok

- A kirívóan alacsony összegű ajánlatok felderítése és kivizsgálása a TFK elengedhetetlen része. Segíthet az ágazatban alkalmazott bérek, társadalombiztosítási járulékok és egyéb költségek ismerete.
- Az ajánlattevőknek meg kell engedni, hogy megmagyarázzák a látszólag kirívóan alacsony összegű árképzést – a kizárás nem lehet automatikus.
- Kötelező az ajánlatot elutasítani, ha a kirívóan alacsony összegű árazás az alkalmazandó szociális, munkajogi szabályok vagy a kollektív szerződések be nem tartásának következménye.

5. FEJEZET

A szerződéses feltételek meghatározása és azok érvényesítése

A szerződés teljesítése során teszik igazán próbára a TFK kötelezettségvállalásait. Megfelelő szerződéses feltételek, továbbá azok ellenőrzésének és érvényesítésének eszközei nélkül a TFK nem lesz hatékony. Ez a fejezet azt vizsgálja meg részletesen, hogyan lehet a szerződéseket úgy megtervezni és megvalósítani, hogy az a lehető legnagyobb társadalmi értéket nyújtsa. A közbeszerzési irányelvek vonatkozó rendelkezéseinek kifejtése mellett számos olyan különböző megközelítést mutat be, amelyet Európa-szerte alkalmaznak az ajánlatkérők.

5.1. A TFK-kötelezettségvállalások valóra váltása

A TFK alapján különös figyelmet kell fordítani a szerződéses feltételekre, mert ezek általában azt írják elő, hogy a felek a „szokásos üzletmenettől” eltérően járjanak el. Ezért fontos felhívni az ajánlattevők figyelmét a szerződésben szereplő társadalmi feltételekre, a szükséges nyomon követésre és a meg nem felelés következményeire. Az általános szerződési feltételek külön szociális záradékok hozzáadása nélküli alkalmazása ritkán megfelelő a TFK számára. A szerződéses feltételek utólagos módosítása alááshatja a TFK megvalósítását, mert az a tervezett eljárás kezdetétől fogva megköveteli a szerződéses feltételek mérlegelését.

A közbeszerzési eljárás során felveheti a javasolt szerződéses feltételeket a közbeszerzési dokumentumokba. Ez történhet tervezet formájában, ahol az ajánlattevőket felkéri, hogy észrevételezzék vagy jelöljék meg a feltételeket. Mindenesetre a szerződésnek tartalmaznia kell a sikeres ajánlat megfelelő szempontjait, például az árat és az odaítélési szempontok alapján tett kötelezettségvállalásokat – ideértve a TFK-hoz kapcsolódókat is. Ha az ajánlatban vállalt kötelezettségek meghaladják a szerződésben meghatározott alapfeltételeket, akkor ki kell igazítani a szerződés rendelkezéseit. Például, ha a szerződés tervezete azt írja elő, hogy a szerződés első évében legalább öt gyakornoki helyet kell létrehozni, és a nyertes ajánlattevő nyolc gyakornoki hely teljesítését vállalja, akkor az utóbbi számot be kell illesztenie a szerződésbe.

A műszaki előírásoktól, a kiválasztási és az odaítélési szempontoktól eltérően a közbeszerzési eljárás során általában nem értékelik kifejezetten a szerződéses feltételek betartását. Míg a gyakorlatok országonként és szervezetenként eltérőek, az ajánlattevők általában kijelentik, hogy elfogadják a szerződés feltételeit, vagy jelzik az esetleges olyan egyedi fenntartásaikat, amelyek (az eljárástól függően) tárgyalások tárgyát képezhetik. A TFK ismét csak más megközelítést tehet szükségessé, mivel Ön biztos szeretne lenni abban, hogy az ajánlattevők a szerződés bármely egyedi társadalmi vonatkozását teljesíteni tudják, és hogy ezeket a feltételeket szükség esetén az alvállalkozók felé is érvényesítik. Például, ha az Ön szerződéstervezete tartalmaz egy arra vonatkozó kötelezettségvállalást, hogy az ILO alapvető egyezményeit betartják az ellátási láncban, akkor tudnia kell, hogy a nyertes ajánlattevő rendelkezik az alvállalkozói felügyeletére szolgáló megfelelő rendszerekkel. Az ajánlattevők kapacitásának és elkötelezettségének teljes körű értékelése érdekében, valamint az átláthatóság és az egyenlő bánásmód biztosítása céljából ezeket a szempontokat megfelelően meg kell jeleníteni a kiválasztási vagy az odaítélési szempontok között, valamint a szerződés feltételeiben. Ha az ajánlattevő egy bizonyos módszert javasol az alvállalkozóinak figyelemmel kísérésére, akkor gondoskodnia kell arról, hogy ezt beépítse a szerződésbe. Előírhatja azt is, hogy az ILO-egyezmények betartását előíró kikötés minden alvállalkozói szerződés részét képezze, miközben fenntartja a fővállalkozó felelősségét az ellátási lánc teljes megfelelésének biztosításáért.

A TFK-kötelezettségvállalások valóra váltásának utolsó lépése annak biztosítása, hogy a szerződés teljesítésében közvetlenül érintettek mindkét oldalon tisztában legyenek a társadalmi kikötésekkel. Az Ön szervezetén belül a szerződést kezelheti egy olyan személy, aki közvetlenül nem vesz részt a közbeszerzésben. Elengedhetetlen, hogy ennek a személynek legyen ideje, információja és motivációja a szociális záradékok betartásának hatékony felügyeletére. Alternatív megoldásként felállítható egy bizottság, amely az Ön szervezetének és bármely olyan harmadik félnek a képviselőiből áll, amelynek közvetlen érdeke fűződik a társadalmi kötelezettségvállalások érvényesítéséhez, mint például szakszervezetek, fogyatékkal élő szervezetek, akadálymentesítési szakértők, nem kormányzati szervezetek vagy állampolgárok/felhasználók. A vállalkozói oldal tekintetében megkövetelheti tőlük, hogy jelöljenek ki egy olyan személyt, aki közvetlen felelősséggel tartozik a társadalmi kötelezettségek teljesítéséért, és gondoskodjanak arról, hogy ez a személy részt vegyen a szerződés-felülvizsgálati értekezleteken.

Bevált gyakorlatok

- A társadalmi feltételeket bele kell foglalni a szerződési feltételek tervezetébe, és azokat a közbeszerzési eljárás elején közzé kell tenni, felhívva az ajánlattevők figyelmét ezekre a feltételekre.
- Előfordulhat, hogy a szokásos szerződések nem alkalmasak a TFK-re, és minden feltételt gondosan felül kell vizsgálni annak biztosítása érdekében, hogy azok ne legyenek ellentétesek a közbeszerzési követelményekkel.
- Az ajánlattevőket fel lehet hívni arra, hogy az eljárás részeként tegyenek észrevételeket vagy megjegyzéseket a szerződés tervezetére. A végleges változatnak tükröznie kell a nyertes ajánlatban tett valamennyi kötelezettségvállalást.
- Gondoskodjon arról, hogy a szerződés kezeléséért felelős személy vagy személyek ismerjék a TFK rendelkezéseit, és képesek legyenek biztosítani azok alkalmazását.
- A szerződéseknek és dokumentumoknak akadálymentes formátumban rendelkezésre kell állniuk.

5.2. A szerződés teljesítésének feltételei

A szerződés teljesítésének feltételei határozzák meg a szerződés teljesítésének módját. A közbeszerzési irányelvek szerint a szerződési feltételek tartalmazhatnak gazdasági, innovációs, környezeti, társadalmi vagy foglalkoztatással kapcsolatos szempontokat⁽¹³⁴⁾. A kiválasztási és odaítélési szempontokhoz hasonlóan az az elvárás, hogy ezek a feltételek kapcsolódjanak a szerződés tárgyához, és szerepeljenek a hirdetményben vagy a közbeszerzési dokumentumokban. A tárgyhoz való kapcsolódás követelménye jelentésének magyarázatát a keretes írásban találja (jobbra). A szerződés-teljesítési záradékoknak meg kell felelniük az uniós jogszabályoknak, ideértve az 1. fejezetben említett szociális pillérre vonatkozó jogszabályokat is.

⁽¹³⁴⁾ A 2014/24/EU irányelv 70. cikke, a 2014/25/EU irányelv 87. cikke, valamint lásd a 2014/23/EU irányelv 64–66. cikkét is.

A szerződés teljesítésére vonatkozó feltételek akkor hatékonyak, ha:

- a megfogalmazásuk világos és mentes a szükségtelen jogi szakkifejezésektől,
- a megfelelő módon egyediek, meghatározva a határidőket és a szállítandókat,
- egy adott félre vagy személyre vonatkoznak,
- a nem teljesítés esetére olyan megfelelő jogorvoslatokkal rendelkeznek, mint például a pénzügyi szankciók vagy a korrekciós intézkedések.

A szerződési feltételek és a tárgyhöz való kapcsolódás követelménye

A szerződési feltételeket a szerződés tárgyához kapcsolódónak kell tekinteni, ha azokra az építési beruházásokra, az árukra vagy a szolgáltatásokra vonatkoznak, amelyeket a szerződés alapján kell nyújtani bármely szempontból és életciklusuk bármely szakaszában, ideértve az alábbiakkal kapcsolatos tényezőket:

- a) az építési beruházások, áruk vagy szolgáltatások előállításának, nyújtásának vagy kereskedelmének egyedi folyamata; vagy
- b) az életciklusuk egy másik szakaszának sajátos folyamata,

még akkor is, ha az említett tényezők érdemben nem tartoznak a szerződés tárgyához (a 67. cikk (3) bekezdése). Ez azt jelenti, hogy előírhat olyan feltételeket, mint az emberi jogok betartása az ellátási láncban, a tisztességes kereskedelem vagy a szerződés meghatározott társadalmi eredményei. Nem írhat elő általános vállalati társadalmi felelősségvállalási követelményeket, kivéve, ha ezek a vállalkozóra vonatkozó jogi kötelezettségek. A tárgyhöz nem kötődő szerződéses feltételekre példa az a követelmény, hogy a társaság évente nyereségének bizonyos százalékát jótékonyági adományokra fordítsa.

Az 5.6. szakasz részletebben elemzi a büntetések és az ösztönzők szerepét a TFK megvalósításában. Az 5.1. táblázat olyan társadalmi feltételeket tartalmaz, amelyek megfelelnek a fenti kritériumoknak, és amelyek a TFK különböző szempontjait érintik. Ezek a feltételek önmagukban nem teljesek; megkövetelik azt is, hogy a fogalommeghatározások, valamint a nyomonkövetési és végrehajtási záradékok hatékonyak legyenek.

5.1. táblázat

TFK szerződéses mintaklauzulák

Téma	Példa a szerződési feltétel tervezetére ⁽¹⁾
Akadálymentesség (irodai IKT-berendezések szerződésében)	A vállalkozó köteles a fogyatékkal élő személyek számára konfigurált, akadálymentes berendezéseket biztosítani. A fogyatékkal élő felhasználók számára elérhető képzések az ajánlatkérővel egyeztetett időpontokban lesznek elérhetőek, és a szerződés időtartama alatt egy külön ügyfélszolgálaton keresztül nyomonkövetési segítséget nyújtanak.
Társadalmi befogadás (állami szolgáltatások reklámozásáról szóló szerződésben)	A nyertes ajánlattevő feladata az előírásokban meghatározott valamennyi célcsoport elérése és az ajánlatában szereplő különleges intézkedések végrehajtása annak érdekében, hogy elérje az idősebb felhasználókat, a társadalmi elszigeteltségben szenvedőket és az internethez hozzá nem férő személyeket. Három hónap elteltével felülvizsgálják ezen intézkedések hatékonyságát, és a vállalkozó köteles végrehajtani a közbeszerző által meghatározott esetleges korrekciós intézkedéseket.
Foglalkoztatás (építési beruházási szolgáltatásban)	A nyertes ajánlattevő felelős azért, hogy jelen szerződés során legalább X [az ajánlatban megadott szám] olyan személyt toborozzon, képezzen és foglalkoztasson, aki a hátrányos helyzetű munkavállalók egy vagy több meghatározott csoportjába tartozik. E munkaviszony feltételeit a szerződés melléklete határozza meg. Havi jelentéseket kell benyújtani, meghatározva a hátrányos helyzetű munkavállalók számát, a képzést, a ledolgozott órákat és a bérkifizetéseket.

Téma	Példa a szerződési feltétel tervezetére ⁽¹⁾
Nemek közötti egyenlőség	A vállalkozó biztosítja, hogy a szerződést teljesítő személyzet valamennyi közvetlen felettese elvégezze a toborzás és a foglalkoztatás területén a nemek közötti egyenlőség olyan szempontjait érintő képzést, mint a terheség és az anyaság; a változó kor; a szexuális zaklatás; a családdal kapcsolatos szabadságok, például szülői szabadság, valamint a munka és magánélet egyensúlya stb.
Minimális bérszint	A vállalkozó és az olyan összes alvállalkozó, amely annak a joghatóságnak a területén működik, ahol a szerződést teljesítik, meg kell hogy feleljen a [vonatkozó jogszabályban vagy kollektív szerződésben] meghatározott minimális bérszintnek, és nyilvántartást kell vezetnie az összes ledolgozott óráról és a kifizetett bérekről. A közbeszerző bármikor hozzáférést kérhet ezen nyilvántartásokhoz és a kifizetett bérek igazolásához.
Emberi jogok és munkajogi előírások (egyenruhákra vonatkozó szerződésben)	A vállalkozó biztosítja, hogy a szerződés teljesítése során ne következzen be az emberi jogok és a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet nyolc alapvető egyezményének megsértése. A jelen szerződés szerinti összes alvállalkozó és azok alvállalkozóinak nevét és telephelyét a szerződés melléklete határozza meg, és a vállalkozó megerősíti, hogy független harmadik fél által auditált megfelelő rendszert hozott létre annak biztosítására, hogy a szerződés teljes időtartama alatt pontos információk álljanak rendelkezésre a szerződés teljesítésében részt vevő valamennyi személy munkakörülményeiről.
Etikus kereskedelem (étkeztetési szerződésben)	Az éves szerződéses ár legalább 5 %-ának megfelelő ételeket és italokat Fair Trade tanúsítvánnyal vagy azzal egyenértékű tanúsítvánnyal kell ellátni. A negyedéves menütervezési ciklus részeként a vállalkozó meghatározza, hogy mely fair trade termékeket javasolja a menübe felvenni, és azok becsült értékét. Minden szerződéses év végén felülvizsgálják a tisztességes kereskedelem keretében beszerzett termékek értékét, és további tanúsított termékeket határoznak meg a következő szerződéses évre.

⁽¹⁾ Ezek a szerződési feltétel tervezetek csupán tájékoztató jellegűek, és azokat az egyedi körülményekhez igazítva kell figyelembe venni.

A kizárási okoknak való folyamatos megfelelés

Bizonyos kötelező és diszkrecionális kizárási okok (például a gyermekmunka/emberkereskedelem, valamint a szociális és munkajogi szabályok betartása) szerepét a TFK-ban a 4.6. szakasz ismerteti. Az ezen alapvető kötelezettségeknek való megfelelés nem korlátozódhat a közbeszerzési eljárás során készített pillanatfelvétellel.

A szerződéses feltételeknek meg kell követelniük, hogy a szerződés teljesítése során folyamatosan feleljenek meg az összes kötelező kizárási oknak és a közbeszerzésben esetlegesen alkalmazott diszkrecionális okoknak, a vállalkozók és az alvállalkozók pedig felelősek a nyilatkozatok rendszeres frissítéséért. Az 5.6. szakaszban tárgyaltak szerint lehetővé kell tenni a szerződés felmondását, ha új információkra derül fény a kötelező kizárási okok betartásával kapcsolatban.

A szerződés teljesítésének feltételeit a szerződés időtartama alatt felül lehet vizsgálni, és ez magában foglalja a célkitűzések szintje meghatározott időn belüli növelésének lehetőségét is ⁽¹³⁵⁾. Amint a vállalkozó tapasztalatot és magabiztosságot szerez a társadalmi feltételek teljesítésében, az erre vonatkozó képességüknek is növekednie kell. Gondolja át, hogyan lehet a vállalkozót ösztönözni a még nagyobb társadalmi érték elérésére – akár úgy, hogy ezt összekapcsolja ezt a szerződés szerinti kiegészítő kifizetésekkel ⁽¹³⁶⁾, vállalva a pozitív eredmények nyilvánosságra hozatalát, akár pedig úgy, hogy a társadalmi teljesítményt a pályázati felhívásban meghatározottak szerint a szerződés megújításához vagy meghosszabbításához kapcsolja.

⁽¹³⁵⁾ A szerződés odaítélését követően bármely módosításnak meg kell felelnie a szerződések módosítására vonatkozó rendelkezéseknek (a 2014/24/EU irányelv 72. cikke, a 2014/25/EU irányelv 89. cikke, valamint a 2014/23/EU irányelv 43. cikke).

⁽¹³⁶⁾ Ezt a lehetőséget természetesen már az eredeti közbeszerzési dokumentumokban fel kell tüntetni; ellenkező esetben bármilyen hasonló szerződéses változásnak meg kell felelnie a szerződések módosítására vonatkozó szabályok feltételeinek (lásd a 144. lábjegyzetet).

Bevált gyakorlatok

- Olyan szerződéses teljesítési feltételeket alkalmazzon, amelyek társadalmi és foglalkoztatási szempontokat vesznek figyelembe, és amelyek a szerződés tárgyához kapcsolódnak.
- Gondosan tervezze meg a szerződési feltételeket, hogy elkerülje a felesleges szakkifejezések használatát, határozza meg az ütemterveket és a teljesítéseket, jelölje ki a felelősséget, és biztosítson megfelelő jogorvoslatoknak a teljesítés elmulasztása esetén.
- Gondolja át, hogy a társadalmi kötelezettségvállalásokra vonatkozó célkitűzések szintjének növekedniük kell-e a szerződés során, és hogyan lehet ösztönözni a vállalkozót a célkitűzések szintjének növelésére.

Vallónia régió: Szakmai integrációs szerződéses kikötések használata**Közbeszerzési célkitűzések**

Vallónia régió célja, hogy 2020-ra 100 %-ban társadalmilag felelős közbeszerzést valósítson meg. Ennek érdekében számos olyan beszerzési akciót hajtott végre, amelyek célja a szakmai integráció elősegítése, a szociális dömping elkerülése, a kkv-k támogatása, az erőforrás-hatékonyság javítása és a környezeti hatások csökkentése.

Megközelítés

A szakmai integráció támogatása érdekében Vallónia a közbeszerzési pályázatokba beépítendő olyan szabványos szociális záradékokat dolgozott ki, amelyek arra kötelezik a vállalatokat, hogy támogassák a munkanélküliek képzési lehetőségeit a közmunka során. A záradékot úgy alakították ki, hogy az rugalmas legyen, ami azt jelenti, hogy a vállalat eldöntheti, hogy a gyakornokokat közvetlenül a saját munkavállalói között helyezi-e el, vagy pedig bizonyos munkákat (például asztalosmunkát, festést, bontást stb.) olyan szociális vállalkozásoknak ad alvállalkozásba, ahol az alkalmazottak legalább 50 %-a fogyatékkal élőknek vagy hátrányos helyzetűeknek (például tartósan munkanélküli) minősülő személy. Ennek eredményeként partnerségi megközelítés valósul meg a közbeszerző, a vállalatok, a szociális vállalkozások és a képzési szervezetek közötti szakmai integráció terén. Vallónia egy ügyfélszolgálatot is létrehozott a közbeszerzők abban történő támogatása érdekében, hogy a záradékokat beépítsék a közbeszerzési pályázatokba, a vállalatokat pedig azok végrehajtásában segíti. Számos útmutatás és eszköz online is elérhető.

Eredmények

2018 decemberéig a szociális záradékok 442 szerződésbe kerültek bele (melyek összértéke közel 400 millió EUR). Ennek eredményeként 410 gyakornokot helyeztek el és 70 szerződés kötöttek szociális vállalkozás alvállalkozókkal. A szociális záradékot tartalmazó 129 szerződésből 78 %-ot teljes mértékben, 9 %-ot részben és 13 %-ot pedig nem teljesítették. A létrehozott gyakornoki helyek 83 %-a olyan szakmákban történt, amelyekben munkaerőhiány van (beleértve az elektrotechnikát, az asztalosmunkát és az építőipart). Képzés után a tartósan alkalmazott gyakornokok 60 %-a kapott állandó vagy határozott idejű szerződést (29 %, illetve 31 %). Végül pedig 30 szociális vállalkozás alvállalkozó több mint 3,5 millió EUR-t kapott alvállalkozói szolgáltatásokért.

Tanulságok

Öt évvel az első szociális záradékkal rendelkező szerződések közzététele után az eredmények pozitívak: a közbeszerzés jó eszköznek bizonyult a szakmai képzés ösztönzéséhez, valamint a vállalatok és a szociális vállalkozások közötti partnerség kiépítéséhez. A sikerhez kulcsfontosságú volt az erős politikai elkötelezettség és az összes érdekelt fél bevonása a projektbe. A továbbiakban Vallónia több lépést fog tenni az eljárások egyszerűsítése érdekében, a szociális záradékok végrehajtásával és nyomon követésével kapcsolatos adminisztratív terhek csökkentése céljából.

5.3. A társadalmi eredményekre irányuló szerződéskötés

A hagyományos szerződésekben a fizetés alapja az, hogy a vállalkozó elvégez egy meghatározott tevékenységet. Függetlenül attól, hogy a tevékenység irodaszerek szállítását, utak építését vagy szociális gondozási szolgáltatásokat jelent-e, a meghatározott tevékenység teljesítése alapján kapnak fizetséget. Számos közbeszerzési típus esetében azonban a közbeszerzőt jobban érdekli a tevékenység eredménye, mint maga a tevékenység. Különösen igaz ez a szociális dimenzióval rendelkező szerződésekre. Például, ha a szolgáltatók részére olyan pályázatot ír ki, hogy korábbi bűnelkövetőkkel kell dolgozniuk, akkor fontos lehet az Ön számára az ismételt bűnelkövetések arányának csökkenése. Egy társadalmi eredményeket meghatározó szerződés kijelölheti az ismételt bűnelkövetés arányának célértékét (az alapszintnél alacsonyabban), és a szerződéses kifizetés egy részét e cél sikeres teljesítéséhez kötheti.

A szolgáltatásnyújtás nagyobb hatékonyságának és az ár-érték arány bizonyításának szükségességére adott válaszként kialakult „eredmény szerinti díjazás” különféle formái Európa-szerte és világszerte megjelennek a közbeszerzési szerződésekben. Ezeket néha amiatt bírálják, hogy a szolgáltatókat túlzott kockázatnak teszik ki, különösen ott, ahol a szolgáltatást olyan kisvállalkozások, jótékonyági szervezetek vagy szociális vállalkozások nyújtják, amelyek csak korlátozottan képesek vállalni a pénzügyi kockázatokat. Emiatt számos olyan társadalmi eredményű szerződésmodellt dolgoztak ki, amelyek csökkentik a szolgáltató kockázatát. Az egyik modell felírat fizet a szolgáltatónak azokért a társadalmi eredményekért, amelyek meghaladják a közbeszerző alapelvárásait, például ha a vártnál nagyobb számú korábbi munkanélküli személyt foglalkoztatnak. Az ilyen típusú szerződésekben körültekintően kell meghatározni a megfelelő kifizetésekhez megkívánt eredményeket, a kiindulási alapot és a további kifizetések szintjét, azonban ez hatékony módja lehet a teljesítmény ösztönzésének. A társadalmi eredményeket meghatározó sikeres szerződések gyakran magukban foglalják a szociális vállalkozásokkal történő partnerséget és a szolgáltatások közös tervezését ⁽¹³⁷⁾.

Egy másik modell a szociális beruházási kötvény (SIB), más néven fejlesztési beruházási kötvény (DIB), ha fejlődő országokban alkalmazzák. A szociális beruházási kötvényhez legalább három fél szükséges: egy közbeszerző (néha „eredményfizetőnek” is nevezik), egy szolgáltató és egy magánbefektető (kockázatvállaló). A közbeszerző meghatároz egy, a szociális beruházási kötvény számára megfelelő területet (például közegészségügyi kampányok, képzés, aktív munkaerőpiaci intézkedések), és meghatározza azokat az eredményeket, amelyeket szeretne elérni (például a foglalkoztatásba kerülő kiszolgáltatott helyzetben lévő vagy fogyatékossgal élő személyek száma, egészségügyi eredmények, oktatásban maradás). A magánbefektető biztosítja a tőkefinanszírozást a szolgáltató részére történő fizetéshez, és azt a közbeszerző csak akkor fizeti vissza, ha a meghatározott eredményeket eléri. A szolgáltató nyújtja a szolgáltatást, és az eredmények alapján további kifizetéseket kaphat. A szociális beruházási kötvények számára kulcsfontosságú kérdés az eredmények értékelésének módja, és ezt néha független harmadik fél hajtja végre. A szerződések szerkezetétől és a szolgáltató kiválasztási folyamatától függ, hogy a szociális beruházási kötvény a közbeszerzési irányelvek hatálya alá tartozik-e, vagy sem.

Szociális beruházási kötvények használata a tanulási eredmények javítása érdekében Lisszabonban

Közbeszerzési célkitűzés

2015-ben Lisszabon önkormányzata létrehozott egy junior kódakadémia szociális beruházási kötvényt, amelynek célja az volt, hogy csökkentse a tanulókat ismétlő vagy az iskolából kimaradó gyermekek számát. További célja az volt, hogy a közpolitika tájékoztatása érdekében bizonyítékokat gyűjtsenek a számítógépes programozás kognitív képességekre gyakorolt hatásáról, ideértve az iskolai teljesítményt és a problémamegoldó képességet is.

Megközelítés

A szociális beruházási kötvény három lisszaboni állami iskolára összpontosított. Mindegyik iskolában egy osztályt választottak ki, ahol egy éven keresztül heti kétórás számítógépes programozási órákat tartottak. Ezenkívül mindegyik iskolában létrehoztak egy kontrollcsoportot, amellyel összehasonlították a számítógépes programozási osztályban tanuló gyermekek teljesítményét a portugál nyelv, a matematika, a logikai gondolkodás és a problémamegoldás terén elért fejlődés terén. A kísérleti projekt kockázatának csökkentése érdekében Lisszabon szociális beruházási kötvényt hozott létre a Calouste Gulbenkian Alapítvánnyal, amely 120 000 EUR összegű előfinanszírozást biztosított, azzal a feltétellel, hogy azt a város megtéríti, ha és amikor (egy független értékelő megállapítása szerint) a projekt eléri a meghatározott eredményeket.

⁽¹³⁷⁾ A társadalmi eredményekről szóló szerződésekről és a szociális beruházási kötvényekről további információkat lásd: <https://golab.bsg.ox.ac.uk/the-basics>

Eredmények

A kísérlet végén kiderült, hogy azon hallgatónak, akik részt vettek a számítógépes programozási órákon, jobbak lettek a matematikai és logikai érvelési képességei. Mivel azonban a szociális beruházási kötvény nem mindegyik elfogadott mutatóját sikerült elérni, ennek következtében Lisszabon az eredeti befektetésük mintegy 25 %-át térítette meg a Calouste Gulbenkian Alapítványnak.

Tanulságok

A szociális beruházási kötvények használhatók az innovatív kísérletek finanszírozási kockázatának csökkentésére. Az eredmények összegyűjtése azonban időt vehet igénybe, és a kísérleti projekteknek elég hosszúaknak kell lenniük ahhoz, hogy a befektetők elérhessék a kívánt hatást. Ebben az esetben a nyomon követés azt mutatta, hogy a teljesítmény idővel javult, ami arra utal, hogy hosszabb idő alatt el lehetett volna érni a kívánt hatásokat.

Források: <http://www.oecd.org/cfe/leed/SIBsExpertSeminar-SummaryReport-FINAL.pdf> és <https://maze-impact.com/report-sib-junior-code-academy/>

A közszolgáltatásokkal kapcsolatos szerződéskötésre és azok finanszírozására vonatkozó innovatív megközelítéseket folyamatosan fejlesztik, és érdemes a tervezési szakaszban mérlegelni azok előnyeit és hátrányait. A fenti modellek elősegíthetik a társadalmi eredmények megvalósításának ösztönzését, a közszférán belüli, valamint a más érdekelttekkel, köztük a szociális vállalkozásokkal és a civil társadalommal kialakított együttműködés fokozását, továbbá az új források magánfinanszírozás révén történő bevonását. Mindezek azonban költségekkel és kockázatokkal járnak. Ha egyeztet más közbeszerzőkkel, akik használták ezeket a modelleket, az segíthet meghatározni, hogy ezek megfelelnek-e az Ön igényeinek.

Bevált gyakorlatok

- Gondolja át, hogy a szerződésnek tartalmaznia kell-e meghatározott társadalmi eredményekhez kapcsolódó kifizetéseket, és működjön együtt a szolgáltatókkal a megfelelő célok, mérések és támogató fizetési feltételek meghatározásában.
- Győződjön meg arról, hogy a rendszerét úgy alakította ki, hogy az az összes célcsoportot arányosan elérje. Kerülje el azokat a helyzeteket, amikor a könnyebben megoldható társadalmi problémák kedvezményezettjeinek kezelése pénzügyileg beárnyékolhatja a legkiszolgáltatottabb csoportokkal való foglalkozást.
- Ha a kockázat és a tőkefinanszírozás hiánya korlátozza Önt abban, hogy képes legyen társadalmi hatásokat elérni, érdemes megfontolnia a szociális beruházási kötvény használatát a magánbefektetések bevonásának eszközeként.
- Gondosan mérlegelje e megközelítések előnyeit és hátrányait, és a bevezetésük előtt lehetőség szerint egyeztessen más olyan közbeszerzőkkel, akik hasonló modelleket vezettek be. Vegye figyelembe a lehetséges pozitív és negatív következményeket, például a társadalmi eredményekkel járó szerződések és a szociális beruházási kötvény indításához szükséges potenciálisan magas induló költségeket és azok költséghatékonyságát.

5.4. A megfelelés nyomon követése

A szociális záradékok kihívást jelenthetnek a vállalkozó számára, különösen akkor, ha azok újak. Számíthat arra, hogy mindkét félnek további időre és erőforrásokra lesz szüksége a szerződés kezeléséhez, ezért hasznos lehet a felek közötti nyílt kommunikáció fenntartása az esetleges problémák azonosítása és megoldása érdekében. A szerződésének a megfelelés nyomon követését szolgáló formálisabb mechanizmusokat is tartalmaznia kell. A nyomon követés megfelelő formája több tényezőtől függ:

- a szociális záradékok jellege, pl. az ellátási lánchoz vagy a végfelhasználókhoz kapcsolódnak-e,
- mindkét fél tapasztalata e záradékok alkalmazásában,
- a felek közötti bizalom és kommunikáció szintje,
- a teljesítés hatékony nyomon követésére szolgáló erőforrások és kapacitás, és
- megfelelő harmadik felek rendelkezésre állása a nyomon követésben való segítségnyújtáshoz.

Általánosságban elmondható, hogy a szerződés nyomon követését négy szereplő végezheti: az ügyfél, a vállalkozó, közösen vagy harmadik fél által. Az alábbi táblázat összefoglalja e négy megközelítés mindegyikének legfontosabb jellemzőit.

A nyomon követés típusa	Legfőbb jellemzők
Ügyfél	A közbeszerző felelős a szociális záradékok betartásának nyomon követéséért, és szankciókat alkalmazhat a be nem tartásuk esetén.
Vállalkozó	A vállalkozó felelős az információk összegyűjtéséért és a szociális záradékok saját maga általi betartásával kapcsolatos beszámolásért (önbeszámoló).
Közös	A vállalkozó felelős az információk összegyűjtéséért és az azokról történő beszámolásért, a nyilvános vevő pedig ezen információk felülvizsgálatáért vagy ellenőrzéséért. Alternatív megoldásként a vállalkozó lehet felelős egyes szempontok nyomon követéséért, a közbeszerző pedig másokért.
Harmadik fél	Harmadik fél, például könyvvizsgáló vagy tanúsító testület felelős a szociális záradékok betartásának nyomon követéséért és a jelentések elkészítéséért.

A választott modellől függetlenül fontos, hogy a szerződés delegálja a nyomon követésre vonatkozó felelősséget, meghatározza az elvégzendő tevékenységeket (pl. kérdőívek, megbeszélések, ellenőrzések, beszámolók, auditok) és azok gyakoriságát, valamint megjelölje azokat az eszkalációs és közvetítési intézkedéseket, amelyek problémák felmerülése esetén kell alkalmazni. Az olyan nyomonkövetési mechanizmusok meghatározása során, amelyek az ajánlattevőtől információk beszámolók készítését várják el, vegye figyelembe a szerződés teljesítésének megfelelő nyomon követéséhez szükséges bizonyítékok jellegét, azok részletességét és típusát. Át kell gondolnia, mely információk valóban fontosak és arányosak a szerződés jellegével és kockázataival, valamint a szervezetének az információk értékelésére és ellenőrzésére vonatkozó képességével. Például egy szolgáltatás elérhetőségének nyomon követésében hasznos lehet a nyomon követést végző személyek profiljának azonosítása az olyan megfelelő tanúsítványok igénylése útján, amelyek bizonyítják a szaktudásukat. Az 5.6. szakasz a szociális záradékok megsértése esetén rendelkezésre álló jogorvoslatokat tekinti át. Az összes nyomonkövetési tevékenység pontos nyilvántartása különösen fontos a jogorvoslatok alkalmazásának támogatásához.

Bevált gyakorlatok

- Számítson arra, hogy további időre és forrásokra van szükség a szociális záradékok betartásának nyomon követéséhez.
- Az informális, nyílt kommunikáció és a formálisabb nyomon követés keveréke rendkívül hatékony lehet.
- A szociális záradékok és egyéb tényezők jellege alapján mérlegelje, hogy az Ön szerződéséhez az ügyfél vagy a vállalkozó általi, esetleg a közös vagy a harmadik fél által végzett nyomon követés lenne-e a legalkalmasabb.
- Delegálja a nyomonkövetési felelősséget, és határozza meg azokat a tevékenységeket, gyakoriságot, eszkalációs és közvetítési intézkedéseket, amelyek egyértelműen alkalmazni kell a szerződésben.

5.5. Alvállalkozás

Az alvállalkozásba adás számos közbeszerzési szerződés részét képezi, és ezt figyelembe kell venni a TFK-rendelkezések kidolgozása és végrehajtása során. A közbeszerzési irányelvek alapján megkövetelheti az ajánlattevőktől, hogy az ajánlataikban tüntessék fel a szerződés bármely olyan részét, amelyet alvállalkozásba kívánnak adni, és az esetleges javasolt alvállalkozókat ⁽¹³⁸⁾. Ezenkívül ellenőrizheti, vagy a nemzeti jog előírhatja, hogy ellenőrizze, van-e oka kizárni valamelyik ismert alvállalkozót ⁽¹³⁹⁾. Ilyen esetben előfordulhat, hogy a lecserélésüket kell kérnie az ajánlattevőktől.

⁽¹³⁸⁾ A 2014/24/EU irányelv 71. cikkének (2) bekezdése, a 2014/25/EU irányelv 88. cikkének (2) bekezdése, valamint a 2014/23/EU irányelv 42. cikkének (2) bekezdése.

⁽¹³⁹⁾ A 2014/24/EU irányelv 71. cikkének (5) bekezdése, a 2014/25/EU irányelv 88. cikkének (5) bekezdése, valamint a 2014/23/EU irányelv 42. cikkének (3) bekezdése.

A szerződés odaítélésekor fel kell kérnie a vállalkozót, hogy adja meg alvállalkozóinak nevét, elérhetőségét és azok jogi képviselőit, amennyiben az adott időpontban ismertek. Ha ezek az információk megváltoznak, vagy új alvállalkozót neveznek ki, akkor a szerződésnek elő kell írnia, hogy a vállalkozó értesítse Önt. Ezek az információk előírások a közbeszerzési irányelvek értelmében kötelezőek az építési beruházásra irányuló szerződésekre és egy létesítményben a közbeszerző közvetlen felügyelete alatt nyújtott szolgáltatásokra ⁽¹⁴⁰⁾. Más szerződések, például szállítási szerződések esetében ezek a feltételek önkéntesek ⁽¹⁴¹⁾, de kifejezetten ajánlottak a TFK szempontjából. Az alvállalkozók személyére és elérhetőségére vonatkozó alapvető információk hiányában nagyon nehéz lehet a szociális záradékok érvényesítése. Ezeket a tájékoztatási előírásokat ki kell terjeszteni az alvállalkozókra és az ellátási lánc többi szereplőjére is.

Az alvállalkozók személyére vonatkozó információk mellett a szerződésének biztosítania kell az irányelvekben meghatározott alapvető társadalmi kötelezettségek alkalmazását is. Ez magában foglalja a kötelező és a diszkrecionális kizárási okokat (ideértve a gyermekmunka és az emberkereskedelem tilalmát, az adó- és társadalombiztosítás-fizetési követelményeket stb.), valamint a szerződés teljesítése során alkalmazandó környezeti, szociális és munkaügyi jogszabályoknak való megfelelés kötelezettségét, a „szociális és környezetvédelmi záradékban” ⁽¹⁴²⁾ meghatározottak szerint (lásd 4.5. szakaszt). Amint azt az 5.2. szakasz kifejti, a szerződéses feltételeknek meg kell követelniük az összes kötelező kizáró oknak és minden alkalmazott diszkrecionális kizáró oknak történő folyamatos megfelelést. Meg kell követelni az összes alvállalkozótól, hogy nyújtson be nyilatkozatot a megfeleléséről, és azt rendszeresen frissítse.

A szociális és környezetvédelmi záradék megsértése esetén a vállalkozó és az alvállalkozók felelőssége együttes (vagy egyetemleges) lehet, amennyiben a nemzeti jogszabályok ezt előírják. A főszerződés előírhatja azt is, hogy a szociális záradékokat minden alvállalkozói szerződésben fel kell tüntetni, de a fővállalkozó a gyártás vagy a szolgáltatás folyamata alatt teljes felelősséggel tartozik az előírások betartásának biztosításáért. Ne feledje, hogy a szociális és környezetvédelmi záradékban meghatározott „alkalmazandó” jogszabályok és kollektív szerződések az alvállalkozó helyétől függően eltérőek lehetnek. Az alvállalkozók telephelyeire vonatkozó információk alapján célszerű meghatározni, hogy mely jogszabályokat kell alkalmazni.

Az alvállalkozással kapcsolatos, gazdasági és társadalmi következményekkel is járó szempont az, hogy a fővállalkozó időben fizesse ki az alvállalkozóit. Az alvállalkozók késedelmes kifizetése olyan veszélyes továbbgyűrűző hatásokat válthat ki, amelyek veszélyeztetik az egész ellátási lánc rezilienciáját, mivel a fizetési késedelmeket az egyik beszállító továbbadja a másiknak. Ön hozzájárulhat e hatások megelőzéséhez, és támogathatja az azonnali fizetést. Például szerződéses záradékok használatával megkövetelheti a fővállalkozótól, hogy számoljon be az alvállalkozók időben történő kifizetéséről, különösen, ha ezek kkv-k. Késedelmes fizetés esetén, a fővállalkozónak igazolnia kell, hogy megfizette a törvényes kamatlábat. A 2014/24/EU és a 2014/25/EU irányelv lehetőséget biztosít az alvállalkozó közvetlen kifizetésére is, amennyiben ezt kéri ⁽¹⁴³⁾. Ne feledje, hogy a közbeszerzési dokumentumokban meg kell határozni a fizetési mód szabályait.

Bevált gyakorlatok

- A szerződése alapján vezessen nyilvántartást az összes alvállalkozóról és ezek alvállalkozóiról; bármely változás esetén a fővállalkozó tartozik felelősséggel a fenti adatok naprakészen tartásáért.
- Írja elő a fővállalkozó számára, hogy az összes alvállalkozói szerződésben „érvényesítse tovább” az alapvető társadalmi kötelezettségeket, ideértve a kötelező és diszkrecionális kizárási okokat, valamint a szociális és környezetvédelmi záradékban meghatározott alkalmazandó jogszabályok betartását.
- Ha egy alvállalkozó megszeg bármilyen társadalmi kötelezettséget, akkor a fővállalkozónak kell le kell őt cserélnie.
- Vizsgálja meg, hogyan lehetne a nemzeti jogszabályi előírások tiszteletben tartása mellett a legjobban alkalmazni az együttes vagy az egyetemleges felelősséget a szerződés szerinti társadalmi kötelezettségek megsértése esetén.

⁽¹⁴⁰⁾ A 2014/24/EU irányelv 71. cikkének (5) bekezdése, a 2014/25/EU irányelv 88. cikkének (5) bekezdése, valamint a 2014/23/EU irányelv 42. cikkének (3) bekezdése.

⁽¹⁴¹⁾ Ha a nemzeti jog nem teszi kötelezővé, akkor a 2014/24/EU irányelv 71. cikkének (5) bekezdése, valamint a 2014/25/EU irányelv 88. cikkének (5) bekezdése szerint.

⁽¹⁴²⁾ A 2014/24/EU irányelv 18. cikkének (2) bekezdése, a 2014/25/EU irányelv 36. cikkének (2) bekezdése, valamint a 2014/23/EU irányelv 30. cikkének (3) bekezdése.

⁽¹⁴³⁾ A 2014/24/EU irányelv 71. cikkének (3) bekezdése és a 2014/25/EU irányelv 88. cikkének (3) bekezdése.

Közbeszerzés és emberi jogok – a kellő gondosság alkalmazása az alvállalkozókra Svédországban**Közbeszerzési célkitűzés**

Stockholm régió (hivatalosan Stockholm Megyei Tanács) 2010 szeptembere óta úttörő szerepet játszik a környezeti és társadalmi szempontok IKT-be történő beépítésében, ugyanis ekkor szerződött először a Dell-lel asztali számítógépek és laptopok szállításáról a közalkalmazottjai részére. 2014 szeptemberében a régió új négyéves keretszerződést írt alá számítógépek szállításáról 156 millió SEK (17 millió EUR) értékben az Atea viszonteladóval, amely szintén Dell számítógépeket szállít. A szerződés alapján a Dell alvállalkozó volt.

Megközelítés

2013 novemberében a DanWatch, egy dán civil szervezet, jelentést tett közzé arról, hogy megsértik a munkajogi és biztonsági szabályokat négy kínai elektronikai gyárban, amelyek számos elektronikai márkát, köztük a Dell, beszállítói. A jelentés a munkajogi és biztonsági előírások súlyos megsértéséről mutatott be bizonyítékokat, többek között: túlzottan hosszú munkaidő (akár heti 74 óra); kényszerűlőrak és a helyi törvényes minimálbér alatti bérek; valamint nem megfelelő munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági feltételek. Amikor a svéd megyei tanácsok közbeszerzési társadalmi felelősségvállalási hálózata 2014 elején értesült a jelentésről, felvették a kapcsolatot a Dell-lel, és hosszú távú elköteleződési folyamatot kezdeményeztek annak biztosítása érdekében, hogy a vállalat minden tőle telhetően megtegyen a munkajogi jogsértések orvoslása és megismétlődésük megelőzése érdekében.

Eredmények

Az Atea és a Dell, mint alvállalkozó átvilágításának megerősítése érdekében, annak biztosítása céljából, hogy a megyei tanács munkaügyi normáit tartalmazó kódexet betartsák az adott szerződéshez kapcsolódó ellátási láncban, Stockholm a következő négy megfelelőségi feltételt vezette be. Ezek előírták, hogy az Atea, mint vállalkozó: javítsa a kockázatok azonosítását és a kockázatok mérséklését; növelje az ellátási lánc átláthatóságát; javítsa a társadalmi audit minőségét, és; dolgozzon ki egy rövid és hosszú távú megfelelési tervet. A svéd megyei tanácsok jelentős mértékben hozzájárultak az emberi jogi gondosság biztosításához a globális ellátási láncokban, és elősegítették mind a fővállalkozó, az informatikai viszonteladó, mind pedig a globális számítógépes márkák kapacitásának növelését az ellátási láncok felelősségteljes kezelése terén.

Tanulságok

Jogilag kötelező erejű záradékokra van szükség ahhoz, hogy a vállalkozókat és az alvállalkozókat felelősségre vonhassák a tényleges emberi jogi kellő gondosság elmulasztása miatt. A záradékok hatékonysága javítható a vállalkozói és az alvállalkozók hosszú távú elköteleződésével, valamint a más közbeszerzőkkel való együttműködés révén elért közös fellépéssel. Stockholm tapasztalatai azt mutatják, hogy a viszonteladók és a forgalmazók képesek hatékonyan és a kellő gondossággal eljárni, és a közbeszerzőknek ki kell építeniük a vállalkozók elszámoltatására irányuló belső kapacitásukat. Az átláthatóság egy szükséges lépés az emberi jogok terén elvárt kellő gondosság javítása érdekében, és a közbeszerzőknek arra kell törekedniük, hogy függetlenül ellenőrizzék az emberi jogok és a munkajogok betartását, például a munkavállalókkal való kapcsolattartás révén (amelyet ebben az esetben egy nem kormányzati szervezet partner segített).

Forrás: Közbeszerzés és emberi jogi kellő gondosság a munkajogi normák tiszteletben tartásának elérése érdekében az elektronikai gyárakban: A svéd megyei tanácsok és a Dell Computer Corporation esettanulmánya.

5.6. A problémák kezelése

Még a legjobban menedzselte szerződés is néha problémákba ütközhet a teljesítési szakaszban. Ha ezek a TFK-kikötésekkel kapcsolatosak, célszerű, ha rendelkezésre áll néhány eszköz a probléma megoldására. Míg a szerződéses szankciókra és a jogorvoslatokra vonatkozó pontos szabályok joghatóságokként eltérnek, az alapelvek hasonlóak. Először is biztosítson lehetőséget arra, hogy kérdéseket tegyen fel a vállalkozónak, és hogy ő meghatározott időn belül válaszolhasson ezekre. Ez a határidő a probléma súlyosságától függően változhat, például a szerződés teljesítése során alkalmazott illegális munkaerővel kapcsolatos bejelentés esetén egy vagy két napon belüli válaszára lehet szükség, míg az alvállalkozók telephelyeit tartalmazó online adatbázissal kapcsolatos problémák megoldása tovább tarthat. Bár nem tud előre jelezni minden lehetséges problémát, próbálja meg végiggondolni az elképzelhető főbb forgatókönyveket és ennek megfelelően dolgozzon ki záradékokat.

Ha egy probléma nem oldódik meg a meghatározott határidőn belül, akkor azt tovább kell vinni vagy a vezetés magasabb szintjére, a szerződést irányító testülethez vagy egy objektív harmadik fél, például egy közvetítő elé. A problémák ilyen szintű megoldásának elmulasztása konkrét szankciókhoz vezethet, például pénzügyi büntetésekhez, a szerződés lerövidítéséhez vagy akár felmondáshoz. A közbeszerzési irányelvek előírják, hogy a közbeszerzők számára lehetővé kell tenni a közbeszerzési szerződés felmondását, ha kiderül, hogy a szerződés odaítélésekor a vállalkozó valamelyik kötelező kizáró ok hatálya alatt állt ⁽¹⁴⁴⁾. Ezt kiterjesztheti más társadalmi kikötések megsértésére is, és lehetővé teheti a szerződés átruházását egy másik minősített ajánlattevőre vagy felhatalmazhatja a közbeszerzőt arra, hogy „beugorjon”, és közvetlenül kezelje az alvállalkozásokat ⁽¹⁴⁵⁾. Az ilyen záradékok nem akadályozhatják meg Önt abban, hogy a nemzeti jog szerint rendelkezésre álló más jogorvoslati lehetőségekkel éljen.

Bevált gyakorlatok

- A szerződéseknek számos eszközt és eljárást kell tartalmazniuk a társadalmi záradékok végrehajtásával kapcsolatos problémák kezelésére.
- Be kell építenie egy olyan záradékot, amely lehetővé teszi a szerződés felmondását abban az esetben, ha a nyertes ajánlattevő a szerződés odaítélésekor az egyik kötelező kizárási ok hatálya alatt állt.

Oslo városi tanácsának gyermekmunka elleni szabályzata (Norvégia)

Közbeszerzési célkitűzés

Oslo városi tanácsának gyermekmunka elleni szabályzatát 1996 óta korlátozott számú szerződésekre alkalmazzák, 2005-ben pedig kiterjesztették az összes szokásos szerződésre. A szabályzatot Oslo városi tanácsa dolgozta ki a szervezet közbeszerzési részlegével együtt. A városi tanács azóta új iránymutatásokat és szerződéses záradékokat fogadott el a TFK-ról az emberi jogok és különösen a gyermekmunka tekintetében, amelyek Oslo-modell néven ismertek.

Megközelítés

A szállítóknak garantálniuk kell, hogy az összes szállított terméket az ENSZ gyermekjogi egyezményének és az ILO minimális életkorról szóló 138. egyezményének, valamint az ILO egyéb alapvető egyezményeinek megfelelően gyártják.

Eredmények

A gyártó országok nemzeti és helyi hatóságait arra ösztönzik, hogy a városi tanács gyermekmunka elleni szabályzatának végrehajtásával vállaljanak aktív szerepet a gyermekmunka elleni küzdelemben. A gyermekmunka elleni szabályzatnak a szerződés időtartama alatt nyilvánvalóvá váló megsértése súlyos szerződésszegésnek minősül, és a szerződés felmondásához vezethet.

Tanulságok

A korábbi szerződési feltételek alapján a városvezetés két alkalommal adott ki figyelmeztetést a szerződés felmondásáról. Az első esetben akkor került erre sor, miután egy harmadik fél ellenőrzést végzett egy munkaruha gyártási helyszínen Kínában. A második esetben a figyelmeztetést egy harmadik fél által egy volt norvég orvosifelszerelés-beszállító központi irodájában végzett ellenőrzés után adták ki. Ugyanakkor a beszállítók mindkét esetben jól dokumentált korrekciós intézkedéseket hoztak, amelyeket az önkormányzat elfogadott. Így szerződést még nem kellett felbontani kizárólag a globális ellátási láncba fűződő szociális szerződéses záradékok megsértése miatt. Ennek ellenére a társadalmi szerződéses záradékok lehetővé teszik a városvezetés számára, hogy a gyermekmunka tilalma vagy más alapvető munkaügyi és emberi jogi jogszabályok megsértése miatt felmondja a szerződést, még akkor is, ha a beszállítók korrekciós intézkedéseket alkalmaznak.

5.7. A jövőbeni szerződésekre vonatkozó tanulságok levonása

Ahhoz, hogy a TFK sikeres legyen, a közbeszerzőknek a saját és mások tapasztalataiból kell tanulniuk. Ezt csak akkor lehetséges, ha a TFK eredményeit – ideértve a problémákat is – dokumentálják és közlik. Ez az iránymutatás számos példát tartalmaz, és mindegyik kitér a közbeszerző által levont tanulságokra. Gondolja át, hogyan lehet a szervezetén belül információkat gyűjteni a TFK-intézkedések végrehajtásával kapcsolatban, és hogyan lehet ezeket megosztani. Ilyen lehetőségek lehet rendezvények szervezése más vevők és beszállítók számára, részvétel nemzeti vagy európai hálózatokban

⁽¹⁴⁴⁾ A 2014/24/EU irányelv 73. cikkének b) pontja a 2014/25/EU irányelv 90. cikkének b) pontja, valamint a 2014/23/EU irányelv 44. cikkének b) pontja.

⁽¹⁴⁵⁾ A szerződés átruházása egy másik minősített ajánlattevőre vagy az alvállalkozók közvetlen irányítása érdekében belépő közbeszerző olyan szerződéses változtatásnak minősül, amelynek tiszteletben kell tartania a szerződések módosítására vonatkozó szabályokban meghatározott feltételeket (a 2014/24/EU irányelv 72. cikke (1) bekezdésének d) pontja), a 2014/25/EU irányelv 89. cikke (1) bekezdésének d) pontja, a 2014/23/EU irányelv 43. cikke (1) bekezdésének d) pontja).

és projektekből, illetve jelentések vagy esettanulmányok közzététele. Visszajelzést is kérhet a felhasználóktól és a felhasználói szervezetektől, hogy több ismeretet szerezzen arról, hogy a szerződés mennyire felel meg általában az igényeknek, és hogy az ezek érdekében hozott intézkedések elegendőek-e. Amellett, hogy ezzel segítséget nyújtanak másoknak, a tevékenységek elősegítik az erőfeszítéseik eredményeinek belső tudatosítását és annak jobb megértését, hogy mi működött és mi nem. Ahol csak lehetséges, aktívan be kell vonni a vállalkozót ebbe az erőfeszítésbe, hogy elismerjék szerepüket a TFK megvalósításában

Takarítási szolgáltatások szállítóinak ellenőrzése a társadalmi szempontok betartása érdekében Katalóniában (Spanyolország)

Közbeszerzési célkitűzések

2018-ban a katalán regionális kormány egy 75 millió EUR összegű keretmegállapodást ítélt oda az összes épület, helyiség és létesítmény takarítási szolgáltatásaira. A pályázat szociális és környezetvédelmi szempontokat és záradékokat tartalmazott. Annak érdekében, hogy a kkv-k és a szociális vállalkozások könnyebben hozzáférhessenek a közbeszerzéshez, a katalán regionális kormány kilenc tételre osztotta fel a szerződést, amelyek közül az egyik tételt különleges foglalkoztatási központoknak és reintegrációs vállalatoknak tartották fenn, akik a többi tételre is pályázhattak.

Megközelítés

Egy széles körű piaci kapcsolatépítési folyamatot követően a katalán regionális kormány a közbeszerzési felhívásban számos társadalmi szempontot fogalmazott meg, ideértve a munkahelyi egészségvédelmet és biztonságot, a nemek közötti egyenlőségre vonatkozó intézkedéseket, a személyes és a családi élet összeegyeztetésére irányuló intézkedéseket, egy vitarendezési eljárást és az egyenruhák szövetében található veszélyes anyagokra vonatkozó korlátozásokat. Felkérték az ajánlattevőket, hogy nyújtsanak be nyomonkövetési tervet annak biztosítása érdekében, hogy megfeleljenek a fenntarthatósági követelményeknek.

Eredmények

A keretmegállapodásba bejutott 39 vállalat közül 16 vállalatot (vagyis az összes jelenleg élő szerződéssel rendelkező céget) auditáltak, hogy azok megfelelnek-e a társadalmi szempontoknak. Az auditáló csoport, amely a Munkaügyi Kapcsolatok és Munkaminőségi Főigazgatóság (Foglalkoztatási, Szociális és Családügyi Minisztérium) szakembereiből állt, a szempontok teljesülésének ellenőrzése érdekében elemezte a munkavállalók álláspontját és véleményét, a bérszámfejtést, a munkaszerződéseket és a munkaidő-nyilvántartásokat. Néhány esetben meg nem felelést állapítottak meg, és a katalán regionális kormány együtt tudott működni a szállítókkal a szolgáltatások társadalmi teljesítményének javítása érdekében. Ennek az auditálásnak az eredményeit, valamint a piaci konzultáció egy új fordulóját használták fel a következő keretrendszer indításáról szóló hirdetmény kidolgozására, amely a 2018 januárja és 2020 januárja között időszakokra vonatkozik.

Tanulságok

Az átfogó piackutatásnak és az előzetes piaci konzultációnak elsőbbséget kell élveznie. Szociális és környezetvédelmi záradékok alkalmazása esetén a vállalkozókat előzetesen figyelmeztetni kell azok megvalósíthatóságának biztosítására, és egy, a végrehajtáshoz szükséges személyzeti és gazdasági erőforrásokkal rendelkező nyomonkövetési tervet kell kidolgozni. Ezenkívül a szerződés be nem tartása esetére megfelelő szankciókat is be kell építeni a szerződésbe.

A TFK értékelése, történjen akár formálisan, akár informálisan, megalapozza a jövőbeli szerződéseket. Az idő múlásával képesnek kell lenni a célkitűzések szintjének növelésére és inspiráló eredmények elérésére.

Bevált gyakorlatok

- Dokumentálja a TFK eredményeit, és használja ezeket az információkat kiindulási alapként a célkitűzések szintjének fokozatos növeléséhez.
- A TFK eredményei értékes betekintést nyújthatnak más szervezetek számára, még akkor is, ha nem érte el minden célját. Megközelítésének és eredményeinek rendezvények, esettanulmányok és a közösségi média segítségével való megosztása elősegíti a TFK elismertségét, megértését és elterjedését.

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)

ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió
Kiadóhivatala
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU